

Verdal kommune
Møteinnkalling

Kommunestyrets medlemmer

Det innkalles med dette til følgende møte:

Utvalg: Kommunestyre
Møtested: Kommunestyresalen, Verdal Rådhus
Dato: 17.06.2019
Tid: 18:00

Evt. forfall eller inhabilitet i noen av sakene, meldes til rådmannskontoret på 476 92392 eller på epost: lier@verdal.kommune.no.

Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Før møtet vil det bli orientering ved Stiklestad Nasjonale Kultursenter – 30 min.

Verdal, 7. juni 2019

Bjørn Iversen
Ordfører (S)

Sakliste kommunestyrets møte 17. juni 2019

Saksnr	Innhold
PS 48/19	Godkjenning av møteprotokoll
PS 49/19	Investeringer/gebyrer innenfor vann/avløpssektoren
PS 50/19	Framtidig struktur for kommunale barnehager
PS 51/19	Verdal brannstasjon - Lukking av avvik etter tilsyn fra Arbeidstilsynet - Utbyggingsvedtak etter innhenting av anbud
PS 52/19	Innflytterpakke og småbarnspakke
PS 53/19	Plan for legetjenester i Verdal kommune
PS 54/19	Helseplattformen, oppdatering og veien videre
PS 55/19	2. gangsbehandling - detaljregulering Stiklestad allé 2-8 (helsebygg og Verdal vgs.) - 5038/23/44 m.fl.
PS 56/19	Detaljregulering Heimtun - Sissel Collins gate 9 - 5038/20/43
PS 57/19	Ny selskapsavtale fra 01.01.2020 - KonSek Trøndelag IKS
PS 58/19	Orienteringer
PS 59/19	Interpellasjon fra John Hermann (UAVH) - Arken som aktivitetshus
PS 60/19	Interpellasjon fra Anne Kolstad (SV) - angående konsesjonssøknad for Hyllfjellet, Sognavola og Markavola vindkraftverk
PS 61/19	Spørsmål til ordfører fra Høyre: Utvikling i sentrumsområdet

Investeringer/gebyrer innenfor vann/avløpssektoren

Saksbehandler: Bård Kotheim	Arkivref: 2018/6796 - /
E-post: baard.koheim@verdal.kommune.no	
Tlf.: 918 93 781	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn	05.06.2019	42/19
Formannskap	06.06.2019	60/19
Kommunestyre	17.06.2019	49/19

Saksprotokoll i Formannskap - 06.06.2019

BEHANDLING:

Innstilling fra komite plan og samfunn ble utdelt i møtet.

Ved votering ble innstillingen enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Kommunestyret gjør følgende prioriteringer når det gjelder vann/avløp i neste 4-årsperiode.

Vannforsyning:

- 2019: Sluttoppgjør vannledningsnett Volhaugvegen
Bygging av ny dam Leklemsvatnet
Detaljprosjektering høydebasseng Hallia
Skisseprosjekt Hallemsåsen vannrenseanlegg
Utskifting eternittledninger Vuku
Bygging av ny vannledning Leksdal skole – Aksnes.
Planlegging vannledningsnett Vinne
Rehabilitering vannledningsnett Ørin/Hanskemakergata
- 2020: Rehabilitering vann Tinna/Ørin
Planlegging nytt høydebasseng Ulvilla
Bygging av nytt vannledningsnett Leksdal
Bygging av nytt ledningsnett Vinne
Oppstart bygging av nytt høydebasseng Hallia
- 2021: Bygging av nytt vannledningsnett Vinne
Utvidelse av vannrenseanlegg Hallemsåsen, forprosjekt
Bygging av nytt høydebasseng Hallia
Sanering av vannledningsnett Tinna/Ørmelen
Bygging av nytt høydebasseng Vuku/Ulvilla
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden

2022: Utvidelse av vannrenseanlegg Hallemsåsen
Bygging av nytt høydebasseng Vuku/Ulvilla
Sanering av vannledningsnett Ørmelen/Prærien/Garpa/Ørin
Oppgradering av nød vann Leklem
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden

Avløp:

2019: Sluttoppgjør ledningsnett Volhaugvegen
Oppstart av nytt ledningsanlegg Leksdal
Nytt avløpsanlegg Vuku sentrum
Detaljprosjektering Tinna
Planlegging avløpsanlegg Vinne
Avløp Hanskemakergata/Møllegata (Utbyggingsavtale med Berg Eiendom)
Rehabilitering av ventilasjon/varmeanlegg Ørin renseanlegg
Avløp Ørin (Industrivegen)

2020: Rehabilitering av ledningsnett Tinna
Avløpsanlegg Leksdal
Sanering av avløpsanlegg Ørmelen/Garpa/prærien/Ørin, planlegging
Avløpsanlegg Vuku
Planlegging avløpsanlegg Vinne

2021: Sanering av avløp Tinna
Avløpsanlegg Vinne
Sanering av avløpsanlegg Prærien/Garpa/Ørin, planlegging
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden

2022: Sanering av avløp Ørmelen
Planlegging av avløpsanlegg Prærien/Garpa/Ørin
Planlegging avløp Vinne
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden

Saksprotokoll i Komité plan og samfunn - 05.06.2019

BEHANDLING:

Virksomhetsleder Bård Kotheim orienterte om saken.

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Kommunestyret gjør følgende prioriteringer når det gjelder vann/avløp i neste 4-årsperiode.

Vannforsyning:

2019: Sluttoppgjør vannledningsnett Volhaugvegen
Bygging av ny dam Leklemsvatnet
Detaljprosjektering høydebasseng Hallia

Skisseprosjekt Hallemsåsen vannrenseanlegg
Utskifting eternittedninger Vuku
Bygging av ny vannledning Leksdal skole – Aksnes.
Planlegging vannledningsnett Vinne
Rehabilitering vannledningsnett Ørin/Hanskemakergata

- 2020: Rehabilitering vann Tinna/Ørin
Planlegging nytt høydebasseng Ulvilla
Bygging av nytt vannledningsnett Leksdal
Bygging av nytt ledningsnett Vinne
Oppstart bygging av nytt høydebasseng Hallia
- 2021: Bygging av nytt vannledningsnett Vinne
Utvidelse av vannrenseanlegg Hallemsåsen, forprosjekt
Bygging av nytt høydebasseng Hallia
Sanering av vannledningsnett Tinna/Ørmelen
Bygging av nytt høydebasseng Vuku/Ulvilla
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden
- 2022: Utvidelse av vannrenseanlegg Hallemsåsen
Bygging av nytt høydebasseng Vuku/Ulvilla
Sanering av vannledningsnett Ørmelen/Prærien/Garpa/Ørin
Oppgradering av nødvann Leklem
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden

Avløp:

- 2019: Sluttoppgjør ledningsnett Volhaugvegen
Oppstart av nytt ledningsanlegg Leksdal
Nytt avløpsanlegg Vuku sentrum
Detaljprosjektering Tinna
Planlegging avløpsanlegg Vinne
Avløp Hanskemakergata/Møllegata (Utbyggingsavtale med Berg Eiendom)
Rehabilitering av ventilasjon/varmeanlegg Ørin renseanlegg
Avløp Ørin (Industrivegen)
- 2020: Rehabilitering av ledningsnett Tinna
Avløpsanlegg Leksdal
Sanering av avløpsanlegg Ørmelen/Garpa/prærien/Ørin, planlegging
Avløpsanlegg Vuku
Planlegging avløpsanlegg Vinne
- 2021: Sanering av avløp Tinna
Avløpsanlegg Vinne
Sanering av avløpsanlegg Prærien/Garpa/Ørin, planlegging
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden
- 2022: Sanering av avløp Ørmelen
Planlegging av avløpsanlegg Prærien/Garpa/Ørin
Planlegging avløp Vinne
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret gjør følgende prioriteringer når det gjelder vann/avløp i neste 4-årsperiode.

Vannforsyning:

- 2019: Sluttoppgjør vannledningsnett Volhaugvegen
Bygging av ny dam Leklemsavatnet
Detaljprosjektering høydebasseng Hallia
Skisseprosjekt Hallemsåsen vannrenseanlegg
Utskifting eternittedninger Vuku
Bygging av ny vannledning Leksdal skole – Aksnes.
Planlegging vannledningsnett Vinne
Rehabilitering vannledningnett Ørin/Hanskemakergata
- 2020: Rehabilitering vann Tinna/Ørin
Planlegging nytt høydebasseng Ulvilla
Bygging av nytt vannledningnett Leksdal
Bygging av nytt ledningsnett Vinne
Oppstart bygging av nytt høydebasseng Hallia
- 2021: Bygging av nytt vannledningsnett Vinne
Utvidelse av vannrenseanlegg Hallemsåsen, forprosjekt
Bygging av nytt høydebasseng Hallia
Sanering av vannledningsnett Tinna/Ørmelen
Bygging av nytt høydebasseng Vuku/Ulvilla
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden
- 2022: Utvidelse av vannrenseanlegg Hallemsåsen
Bygging av nytt høydebasseng Vuku/Ulvilla
Sanering av vannledningsnett Ørmelen/Prærien/Garpa/Ørin
Oppgradering av nødvann Leklem
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden

Avløp:

- 2019: Sluttoppgjør ledningsnett Volhaugvegen
Oppstart av nytt ledningsanlegg Leksdal
Nytt avløpsanlegg Vuku sentrum
Detaljprosjektering Tinna
Planlegging avløpsanlegg Vinne

Avløp Hanskemakergata/Møllegata (Utbyggingsavtale med Berg Eiendom)
Rehabilitering av ventilasjon/varrmeanlegg Ørin renseanlegg
Avløp Ørin(Industrivegen)

- 2020: Rehabilitering av ledningsnett Tinna
Avløpsanlegg Leksdal
Sanering av avløpsanlegg Ørmelen/Garpa/prærien/Ørin, planlegging
Avløpsanlegg Vuku
Planlegging avløpsanlegg Vinne
- 2021: Sanering av avløp Tinna
Avløpsanlegg Vinne
Sanering av avløpsanlegg Prærien/Garpa/Ørin, planlegging
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden
- 2022: Sanering av avløp Ørmelen
Planlegging av avløpsanlegg Prærien/Garpa/Ørin
Planlegging avløp Vinne
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I de senere år har rådmannen lagt fram en sak vedrørende investeringer/drift innenfor vann/avløpssektoren. For å få et helhetsbilde har rådmannen i tillegg knyttet dette opp til avgiftsnivået på disse tjenestene.

Investeringer innenfor vannforsyningssektoren de siste 2 år (2017 og 2018)

Innenfor vannforsyningssektoren har investeringsmidlene i de 2 siste år stort sett gått til følgende formål:

- Reservevannsledning mot Levanger. 2,3 mill.kr
Anlegget er ferdigstilt.
- Ny vannledning Holmen-Ulvilla, Ca. 50 nye abonnenter
Tilkoblet i Ulvilla og omegn. 7,9 mill.kr
- Utskifting vannledningsnett Nordgata/Volhaugvegen.
Ferdigstilt årsskiftet 2018/2019 17,3 mill.kr
- Nytt vannledningsnett Felleskjøptomta. Ørin. 1,4 mill.kr
Anlegget er ferdigstilt.
- Nytt vannledningsnett Fætta. 0,5 mill.kr
Anlegget er ferdigstilt.

- Vannledningsnett Sørgata:
Anlegget er ferdigstilt. 1,0 mill.kr
- Hallemsåsen renseanlegg/Hallia høydebasseng. 1,0 mill.kr
- Vannforsyning Vuku: 7,4 mill.kr
- Vannforsyning Vinne: 0,4 mill.kr.

Total investeringskostnad vannforsyning siste 2 år: 39,2 mill.kr.

Investeringer innenfor avløpssektoren de siste 2 år (2018 og 2019):

Innenfor avløpssektoren har investeringsmidlene i de senere år stort sett gått til følgende formål:

- Nytt avløpsanlegg Fætta. Ferdigstilt. 20,0 mill.kr
- Sanering og utskifting av eksisterende avløpsanlegg Nordgata/Volhaugvegen.
Ferdigstilt årsskiftet 2018/2019. 17,5 mill.kr
- Nytt avløpsanlegg Felleskjøptomta Ørin.
Anlegget er ferdigstilt. 1,5 mill.kr
- Avløp Sørgata.
Ferdigstilt 2018. 2,0 mill.kr
- Planlegging sanering avløpsanlegg Tinden. 0,3 mill.kr
- Avløp Vuku ved ny barnehage. Ferdigstilt 2019. 5,5 mill.kr

Total investeringskostnad avløp siste 2 år: 46,8 mill.kr.

Utvikling av årsgebyrer vann eks.mva i perioden 2013-2019

År	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Årsav.m3	10,04	10,24	11,26	10,70	10,70	10,70	12,21
Fastledd	525	525	525	525	525	850	1000
Rente %	2,63	2,52	1,94	1,68	1,98	2,37	2,5
Fond 1/1	2496135	101927	802075	4022185	2739232	667143	65291

Som en ser av tabellen ovenfor er årsavgiften pr/m³ vann steget med 21 % fra 2013 til 2019. I tillegg ble det i 2008 innført et fastledd på årsavgiften på kr.500,- pr. eiendom som i 2009 ble økt til kr.525,-. For 2018 ble dette fastleddet økt til kr.850,- eks. mva. med en ytterligere økning i 2019 til kr.1000,-.

Vannforsyningssektoren gikk i 2018 med ett underskudd på ca. kr.600.000,- noe som medførte at fastledd og variabel del ble økt med over 10 % i 2019. Stigende rente

medfører også økt avgiftsnivå. Pr.01.01.19 har vi et bundet driftsfond på i overkant av 60.000,- kr på vannforsyningssektoren.

Utvikling av årsgebyrer avløp eks.mva i perioden 2013-2019

År	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Årsav.m3	19,07	20,98	21,40	20,33	20,33	19,36	21,44
Fastledd	525	525	525	525	525	700	1000
Rente %	2,63	2,52	1,94	1,68	1,98	2,37	2,5
Fond 1/1	- 1578317	-23114	1913369	6670094	5228640	1658211	-997183

Som en ser av tabellen ovenfor er årsavgiften pr/m³ avløp steget med 11,2 % fra 2013 til 2019. I tillegg ble det i 2008 innført et fastledd på årsavgiften på kr.500,- pr. eiendom som ble forhøyet til kr.525,- fra 2009. For 2018 ble dette fastleddet økt til kr.700,- eks. mva. med en ytterligere økning til kr.1000,-eks. mva. i 2019.

På grunn av at kommunen hadde et negativt resultat på avløpssiden i 2012 så en seg tvunget til å øke avløpsgebyret med 15% i 2013 og 10 % i 2014. Økte driftskostnader til behandling av avvannet slam var en av hovedgrunnene til dette. Med disse økningene gikk avløpssektoren nå med kraftig overskudd igjen i 2014 og 2015 noe som medførte at m³-prisen ble satt litt ned igjen. Fra 2016 har avløpssiden gått med underskudd for å bygge ned selvkostfondet. Dette medførte at gebyrene innenfor avløp måtte økes med ca. 10 % i 2019 for å komme i selvkost igjen. Økt rente medfører også en stigende tendens på avløpsgebyrene.

Rentesatsens innvirkning på fondsavsetting vann/avløpssektoren

Rentesats for periode 2013 - 2019 har vært svært lave. Økte renter framover vil medføre økt avgiftsnivå.

Avgiftsnivå i forhold til nabokommunene i 2018

Gjennomsnittlig forbruk for en husstand ligger på 150m³. Årsavgift vann/avløp for en gjennomsnittshustand vil da bli for sammenlignbare kommuner:

- Verdal: Kr.7.047,- eks.mva (Kr.8.809,- inkl.mva)
- Levanger: Kr.5.910,- eks.mva (Kr.7.388,- inkl.mva)
- Steinkjer: Kr.5.994,- eks.mva (Kr.7.493,- inkl.mva)
- Inderøy: Kr.6.346,- eks.mva (Kr.7.933,- inkl.mva)

For 2019 har Verdal et litt høyere avgiftsnivå enn de andre Innherredskommunene. I Verdal må en påregne et jevnt investeringsnivå i årene framover. Kloakkavgiften må forventes å ha en økning på nivå med den generelle prisstigning ellers i samfunnet. Innenfor vannsektoren må kommunen påberegne investeringer til nye høydebasseng og modernisering av dagens vannrenseanlegg. Dette vil nok medføre en liten økning i vannavgiften i årene framover. Spesielt er det viktig å øke kapasiteten på vannrenseanlegget. Pr.dato er dette har dagens anlegg ikke kapasitet til å dekke en ny stor vannforbruker på Ørin industriområde.

Planlagte investeringer innen vannforsyning i perioden 2019-2022;

I vedtatt økonomiplan er det avsatt 12,0 mill.kr. i 2019 og 24 mill.kr i 2020 og 2021 innenfor vannforsyningssektoren. Det vil i 2019/2020 bli utarbeidet et forprosjekt for utvidelse av Hallemsåsen vannrenseanlegg. Bygging av nytt høydebasseng i Hallia, på nabotomta til eksisterende basseng er planlagt utført i 2020/2021. Dette kan nok medføre at investeringene innenfor vannforsyningssektoren må justeres noe opp i slutten av økonomiplanperioden. Dette vil bli sett på når forprosjektet for utvidelse av Hallemsåsen vannrenseanlegg foreligger. I tillegg må det bygges nytt høydebasseng for Ulvilla/Vuku for sikring av vannforsyningen i dette området. Ellers vil det bli benyttet en del investeringsmidler til sanering av ledningsnett i sentrumsområdet av Verdal og Vuku.

- Nytt høydebasseng Hallia: 25 mill.kr

- Sterkt økende vannforbruk ved TINE medført at reservekapasiteten ved Hallemsåsen vannrenseanlegg begynner å bli bekymringsfull. Av den grunn foreslår rådmannen å utrede kapasitetsøkning ved vannrenseanlegget. TINE har økt vannforbruket fra 200000 m³/år i 2012 til 400000 m³/år i løpet av de senere år. Dette er 25% av produsert vannmengde ved Hallemsåsen vannrenseanlegg i 2019. Denne økningen har medført at ved normalt vannforbruk benyttes 75 % av vannrenseanleggets kapasitet ved normal drift. Dersom det skulle komme en sterkt vannforbrukene industribedrift til på Ørin vil vi snart komme opp i kapasitetstaket.
  - Utrede kapasitetsøkning Hallemsåsen vannrenseanlegg: 1,0 mill.kr

- For utvidelse av vannverket er det områder i Vinne som pr.dato er planlagt tilknyttet Verdal Vannverk. Dessuten må det bygges et nytt høydebasseng for sikring av vannforsyningen i området Vuku/Ulvilla. Grove kostnadsestimater er prøvd satt opp nedenfor.
  - Nytt høydebasseng Ulvilla/Vuku : 6 mill.kr
  - Vannforsyning Vinne. 4 mill.kr

- Utskifting av dårlig ledningsnett i Verdal/sentrum/Vuku/Ørin
  - Utskifting av eksisterende vannledningsnett 5-7 mill. årlig

- I forbindelse med kloakkutbygging i Leksdal vil det også bli utført en del vannledningsarbeider.
  - Vannledningsarbeider Leksdal: 6 mill.kr

- Rehabilitering/utvidelse av Hallemsåsen renseanlegg utredet Kostnad ikke
- Arbeidsmiljøkrav uteavd. etter tilsyn fra Arbeidstilsynet: Kostnad ikke
utredet

Planlagte investeringer innenfor avløpssektoren:

Innenfor avløpssektoren er det avsatt 13,5 – 15 mill. årlig i perioden 2019 – 2022.

- Midlene til sanering av spredt avløp er planlagt benyttet til kloakk Vuku og Leksdal. I Leksdal er det planlagt bygd ny kloakkledning fra Lundskammen til skolen. Detaljprosjektering av dette anlegget er i full gang og forventes utsendt på anbud til høsten.
  - Leksdal, 1.byggetrinn: 9 mill.kr
- I Vuku må det avsettes penger til deltagelse av forbygningsanlegg Vuku sentrum og ledningsanlegg dette medfører. Grove kostnadsestimater er prøvd satt opp nedenfor.
  - Sanering Vuku: 6 mill.kr
- I sentrum har vi en rekke nødvendige rehabiliteringsprosjekt på eksisterende avløpsnett på Ørmelen og på Verdalsøra. De omfattende arbeidene kommunen har utført i sentrum de senere år har medført at vi nesten ikke har hatt tilbakeslagsskader av kloakk inn i hus siden 2004. Før den tid hadde kommunen bortimot årlig store skadetilfeller med omfattende innslag av kloakk inn i kjellere. Sanering av avløpsnett i Nordgata- Volhaugenområdet ble ferdigstilt i 2018, men sluttregningen for anlegget kom i 2019. Neste planlagte etapper er sanering av kloakk på Tinda, Ørmelen og Garpa/Prærien.
  - Sanering kloakk sentrum: 7 – 9 mill årlig
- Utbedringer Ørin renseanlegg. Ventilasjon/varmeanlegg: 5 mill.kr
- Arbeidsmiljøkrav uteavd etter tilsyn fra Arbeidstilsynet: Kostnad ikke
utredet.

Ved denne investeringstakten innenfor vann/avløp vil avgiftsnivået ha en økning tilnærmet prisstigningen ellers i samfunnet.

Som en ser er det mange tiltak som står for tur.

Vurdering:

Rådmannen foreslår følgende prioriteringer når det gjelder investeringer vann/avløp i neste 4-årsperiode.

Vannforsyning:

2019: Sluttoppgjør vannledningsnett Volhaugvegen

Bygging av ny dam Leklemsavatnet
Detaljprosjektering høydebasseng Hallia
Skisseprosjekt Hallemsåsen vannrenseanlegg
Utskifting eternittledninger Vuku
Bygging av ny vannledning Leksdal skole – Aksnes.
Planlegging vannledningsnett Vinne
Rehabilitering vannledningnett Ørin/Hanskemakergata

2020: Rehabilitering vann Tinna/Ørin
Planlegging nytt høydebasseng Ulvilla
Bygging av nytt vannledningnett Leksdal
Bygging av nytt ledningsnett Vinne
Oppstart bygging av nytt høydebasseng Hallia

2021: Bygging av nytt vannledningsnett Vinne
Utvidelse av vannrenseanlegg Hallemsåsen, forprosjekt
Bygging av nytt høydebasseng Hallia
Sanering av vannledningsnett Tinna/Ørmelen
Bygging av nytt høydebasseng Vuku/Ulvilla
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden

2022: Utvidelse av vannrenseanlegg Hallemsåsen
Bygging av nytt høydebasseng Vuku/Ulvilla
Sanering av vannledningsnett Ørmelen/Prærien/Garpa/Ørin
Oppgradering av nødvann Leklem
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden

Avløp:

2019: Sluttoppgjør ledningsnett Volhaugvegen
Oppstart av nytt ledningsanlegg Leksdal
Nytt avløpsanlegg Vuku sentrum
Detaljprosjektering Tinna
Planlegging avløpsanlegg Vinne
Avløp Hanskemakergata/Møllegata (Utbyggingsavtale med Berg Eiendom)
Rehabilitering av ventilasjon/varmeanlegg Ørin renseanlegg
Avløp Ørin(Industrivegen)

2020: Rehabilitering av ledningsnett Tinna
Avløpsanlegg Leksdal
Sanering av avløpsanlegg Ørmelen/Garpa/prærien/Ørin, planlegging

2021: Sanering av avløp Tinna
Avløpsanlegg Vinne
Avløpsanlegg Vuku
Sanering av avløpsanlegg Ørmelen/Prærien/Garpa/Ørin, planlegging
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden

2022: Sanering av avløp Ørmelen/Prærien/Garpa/Ørin
Avløpsanlegg Vinne
Arbeidsmiljøkrav uteavd. Tinden

Rådmannen foreslår at tiltaksplan fortsatt revideres årlig.

Framtidig struktur for kommunale barnehager

Saksbehandler: Frode Kvitem	Arkivref: 2019/2076 - /
E-post: frode.kvitem@verdal.kommune.no	
Tlf.: 906 86 459	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité mennesker og livskvalitet	05.06.2019	29/19
Formannskap	06.06.2019	62/19
Kommunestyre	17.06.2019	50/19

Saksprotokoll i Formannskap - 06.06.2019

BEHANDLING:

Innstilling fra komite mennesker og livskvalitet ble utdelt i møtet.

AP v/Trine Reitan fremmet følgende alternativt forslag til pkt. 4:

4. Forbregd-Lein barnehage bygges ut for inntil 80 barnehageplasser.

SP v/Pål Sverre Fikse fremmet følgende alternative forslag til pkt. 1:

1. Vinne og Kanutten barnehage slås sammen (scenario 6) og prosess for å bygge ny barnehage i Vinne igangsettes. Kanuttens avd. Skogbrynet utredes for mulig videreføring i prosessen med sammenslåing.

Votering:

Alternativ votering mellom komiteens innstilling pkt. 1 og forslaget fra SP til pkt. 1, forslaget fra SP vedtatt med 5 stemmer. 4 stemmer ble avgitt for komiteens innstilling. Komiteens innstilling pkt. 2 og 3 – enstemmig vedtatt.

Alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra AP, forslaget fra AP ble vedtatt med 8 stemmer. 1 stemme ble avgitt for komiteens innstilling.

Komiteens innstilling pkt. 5 og 6 – enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

- 1) Vinne og Kanutten barnehage slås sammen (scenario 6) og prosess for å bygge ny barnehage i Vinne igangsettes. Kanuttens avd. Skogbrynet utredes for mulig videreføring i prosessen med sammenslåing.
- 2) Barnehagene i sentrum beholdes og oppgraderes.
- 3) Leksdal barnehage flyttes til lokalene etter Leksdal skole. Dette gjøres etter en prosess med noe justering av bygningsmassen etter avsluttet skoledrift.
- 4) Forbregd-Lein barnehage bygges ut for inntil 80 barnehageplasser.

- 5) Videre drift av Garnes barnehage må vurderes ytterligere i forbindelse med barnehageopptak 2020.
- 6) Alle endringer må bygges inn i kommende økonomiplaner

Saksprotokoll i Komité mennesker og livskvalitet - 05.06.2019

BEHANDLING:

SP v/Siri-Gunn Vinne fremmet følgende alternative forslag til pkt. 1:

Vinne og Kanutten barnehage slås sammen (scenario 6) og prosess for å bygge ny barnehage i Vinne igangsettes. Kanuttens avd. Skogbrynet utredes for mulig videreføring i prosessen med sammenslåing.

H v/Tor Ove Nesset fremmet følgende alternative forslag til pkt. 4:

Forbregd-Lein barnehage bygges ut for inntil 80 barnehageplasser, alternativt vurdere bygging av ny barnehage ved ny skole på Stiklestad.

Votering:

Pkt. 1: Alternativ votering mellom rådmannens innstilling og SP v/Siri-Gunn Vinne sitt forslag. Rådmannens forslag ble vedtatt med 5 mot 4 stemmer.

Pkt. 2: Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Pkt. 3: Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Pkt. 4: Alternativ votering mellom rådmannens innstilling og H v/Tor Ove Nesset sitt forslag. H v/Tor Ove Nesset sitt forslag ble vedtatt med 5 mot 4 stemmer.

Pkt. 5: Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Pkt. 6: Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Det ble til slutt votert samlet over rådmannens innstilling og vedtatte endringer. Enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

- 1) Vinne og Kanutten barnehage slås sammen (scenario 6) og prosess for å bygge ny barnehage i Vinne igangsettes.
- 2) Barnehagene i sentrum beholdes og oppgraderes.
- 3) Leksdal barnehage flyttes til lokalene etter Leksdal skole. Dette gjøres etter en prosess med noe justering av bygningsmassen etter avsluttet skoledrift.
- 4) Forbregd-Lein barnehage bygges ut for inntil 80 barnehageplasser, alternativt vurdere bygging av ny barnehage ved ny skole på Stiklestad.
- 5) Videre drift av Garnes barnehage må vurderes ytterligere i forbindelse med barnehageopptak 2020.
- 6) Alle endringer må bygges inn i kommende økonomiplaner

Rådmannens innstilling:

- 1) Vinne og Kanutten barnehage slås sammen (scenario 6) og prosess for å bygge ny barnehage i Vinne igangsettes.
- 2) Barnehagene i sentrum beholdes og oppgraderes.
- 3) Leksdal barnehage flyttes til lokalene etter Leksdal skole. Dette gjøres etter en prosess med noe justering av bygningsmassen etter avsluttet skoledrift.
- 4) Forbregd-Lein barnehage bygges ut for inntil 80 barnehageplasser.
- 5) Videre drift av Garnes barnehage må vurderes ytterligere i forbindelse med barnehageopptak 2020.
- 6) Alle endringer må bygges inn i kommende økonomiplaner

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

I PS 76/18 Barnehage - tilstand og muligheter gjorde kommunestyret gjorde følgende vedtak:

- 1) *Kommunestyret tar betraktningene i rapport om kommunale barnehager til etterretning.*
- 2) *Kommunestyret ber rådmannen gjennomføre prosess for beslutning om struktur for kommunale barnehager for beslutning i kommunestyret våren 2019.*
- 3) *Strukturutredning skal bygge på SSBs middelalternativ, men også ha fleksibilitet for kostnadseffektiv sterkere vekst.*
- 4) *Pedagogisk kapasitet og kvalitet, driftsrasjonalitet i tjenesteproduksjonen og kostnadseffektivitet i drift av lokaler og arealer er spesielt viktige vurderingsmomenter.*

Det er lagt to kunnskapsgrunnlag som en forberedelse til selve struktursaken - Barnehagerapporten som fulgte PS 76/18 og PS 49/19 Barnehagenotat – til diskusjon i formannskapet. De to notatene belyser de aller mest sentrale mekanismene som gjelder for barnehagefeltet. Rapporten i PS 76/18 beskrev følgende moment:

- Kommunens plikt til å tilby barnehageplass
- Regler og retningslinjer rundt størrelse på barnehager, uteområder og antall plasser
- Dekningsgrad
- Pedagognorm og bemanningsnorm
- Økonomi knyttet til barnehagedrift og drift av bygg
- Forventet befolkningsutvikling og variasjon i barnetall i løpet av et år

- Teknisk tilstand på kommunale bygg og utfordringer ved renovering av gamle bygg

Barnehagenotat i PS 49/19 tydeliggjorde fortolkningen av kommunestyrevedtak i PS 76/18, og klargjorde hvilke faktorer som ble lag til grunn i en struktursak:

- Stykkprisfinansiering beholdes som en logikk for å skape driftsrasjonalitet ved behov for opp eller nedbemanning. Stykkprisfinansiering medfører da at det ikke gis rom at ulike enheter kan ha ulike utfordringer, og spesielt små enheter vil da kunne oppleve bærekraftighetsutfordringer (som beskrevet tidligere).
- Pedagogisk kvalitet kobles opp mot at driften innrettes slik at minimumsnormer innfris. Forskning gir ikke resultat som kan anvendes direkte i kvalitetsvurderinger.
- Kostnadseffektivitet i drift av lokaler og arealer innebærer at det må gjennomgående bygges for å legge til rette for effektive logistikk- og «produksjonsløsninger», samt rasjonell gjennomføring av forvaltning, drift og vedlikehold. Kommunens samlede struktur innen tjenesteområdet er viktig med tanke på kapasitetsutnyttelse og god match med normer og standarder.

I notatet ble de 11 mulige scenarioene fra Arconrapporten fra 2015 belyst ut fra dagens kunnskap om etterspørsel etter barnehageplass. Scenarioene var:

- 1) Alle 10 kommunale barnehager oppgraderes til dagens standard.
- 2) Forbregd-Lein barnehage bygges ut for plass til 100 barn. (Bygges ut for den befolkningsøkning som antas.)
- 3) Leksdal barnehage slås sammen med Forbregd-Lein barnehage. Lokasjon: Forbregd-Lein.
- 4) Leksdal barnehage flyttes til Leksdal skole sine lokaler når skole legges ned. Angitt bygg renoveres til dagens standard for barnehagebygg.
- 5) Vinne barnehage, Kanutten barnehage og Ness barnehage slås sammen – det bygges nytt bygg i Vinne krets.
- 6) Vinne barnehage og Kanutten barnehage slås sammen – bygges nytt i Vinne krets
- 7) Ness barnehage fortsetter i Ness oppvekstsenter i dagens skolelokaler. Angitt bygg renoveres til dagens standard for barnehagebygg.
- 8) Ness barnehage og Garnes barnehage slås sammen – lokalisering i Ness oppvekstsenter- i dagens skolelokaler. Angitt bygg renoveres til dagens standard for barnehagebygg.
- 9) Garnes barnehage slås sammen med Vuku barnehage. Vuku barnehage bygges ut med plass for anslagsvis 80 barn.
- 10) Oppgradering av Garnes barnehage for å gi rom for dagens barnehagetall. Dette vil kreve utbygging av lokaler og renovering av eksisterende lokaler.
- 11) Kapasitet i sentrum.

Hva er en driftsrasjonell størrelse på en barnehage?

Økonomi i barnehagebygg og drift av barnehager er kompleks å beregne og å beskrive. Ut fra rene likviditetsmessige vurderinger og med en kortsiktig tidshorisont, kan det fremstå som billigste løsning å drive videre i eksisterende bygg. Kommunen ville da ikke

fått ekstra renter og avdrag på nye låneopptak. Men en slik løsning er ikke økonomisk bærekraftig fordi det akkumulerer et investeringsbehov som på et eller annet tidspunkt uansett tvinger fram en fornying av bygningsmassen. Altså vil en unnlattelse av å fornye bygningsmassen utsette problemet og skyve regningen videre inn i fremtiden. I ventetiden ville kommunen måtte bruke midler til å minimumsvedlikehold av bygningsmasse som står på vent til renovering, salg mv. Ideelt sett burde derfor barnehagebyggingene fornyes planmessig slik at økonomisk belastning ble fordelt utover i tid.

Valg av barnehagestruktur må bygge på en rekke hensyn der økonomi alene ikke er avgjørende. Samtidig er det slik at kommunens inntekter og utgifter som følger av innbyggernes rettigheter til tjenester i praksis vil begrense hvor store investeringer kommunen klarer å nedbetale. I praksis vil også endringstakt i tjenestene være en begrensning, dersom det ikke er mulig å omstille driften raskt nok til å dekke økte renter og avdrag. Foreløpig konklusjon er da at kommunen har et mulighetsrom for å investere i nye barnehager, så lenge kommunens totale driftsøkonomi klarer å bære investeringene. Rådmannen mener at denne vurderingen bør bygge på hva som er økonomisk bærekraftig over byggenes levetid, ikke på kortsiktige hensyn i de neste års budsjett.

Nedenfor følger rene økonomiske betraktninger som er relevant for valg av størrelse på barnehagene. Vi erfarer at det er godt samsvar mellom økonomiske hensyn og faglige hensyn når det gjelder valg av barnehagestørrelse. En barnehagestørrelse som er stor nok til å være fleksibel og faglig robust er også stor nok til å ha en fornuftig driftsøkonomi. Rådmannen erfarer at et barnetall på minimum 60 barn gir mulighet for å hente ut stordriftsfordeler. En barnehage på størrelse med Vuku barnehage (pr i dag 40 barn) er med andre ord for liten hvis bare økonomiske hensyn legges til grunn. En økning av størrelsen ut over 80-85 barn antas å ha en marginal positiv effekt på driftsøkonomi. Konklusjonen er basert på kunnskap rådmannen har hentet fra utredninger og erfaringer i andre kommuner som hatt stor barnehageutbygging. Rådmannen er oppmerksom på at også disse kommuner har bygget mindre barnehager enn 60 barn, når andre hensyn enn økonomi har vært avgjørende. For eksempel er mindre barnehager bygget av hensyn til geografisk spredning. Rådmannen har ikke gjort egne beregninger som understøtter konklusjonen om at barnehager bør ha 60 barn eller mer. Dette også fordi slike beregninger er komplekse og må bygge på en rekke beregningspremiss som i seg selv kan være gjenstand for diskusjon. I teksten nedenfor er det skrevet noe om hvilke problemstillinger som oppstår hvis en skulle gjøre en eksakt beregning på strukturegevinster.

Fra notat til formannskapetets møte 02.05:

Kostnadseffektivitet i drift av lokaler og arealer ble delvis omtalt i barnerapporten (PS 76/18). Byggenes utforming og størrelse har stor betydning for kostnad bygg pr kvm - altså ikke mulig å regne eksakt på byggekostnader og FDV-kostnader før byggene er planlagt. Men generelt blir det lavere kostnader pr kvm med økende størrelse på barnehagene siden det i større grad gir rom for å dele på fellesrom, mer arealeffektivt bygg osv. Gevinsten ved å bygge større er trolig avtakende og blir etter hvert minimal når barnehagen blir «stor nok». Rådmannen vil søke å finne erfaringstall fra andre kommuner fram til ordinært saksframlegg skal utarbeides.

Rådmannen har innhentet erfaringer i andre kommuner:

Erfaringer og tallgrunnlag fra andre kommuner vil neppe stemme eksakt med lokale forhold i Verdal, men rammevilkårene er så like at det god grunn til å tro at det ligger overføringsverdi i å se på vurderinger i andre kommuner. Vi erfarer at store kommuner i større grad kan velge struktur uavhengig av geografi. Store kommuner har også en større erfaring fra bygging av mange barnehager, og kan vurdere erfaringene uten at det påvirkes mye av enkeltprosjekter. Dermed er det av særlig stor interesse å se hva de store kommunene har lagt til grunn.

Barnehagebruksplan Bergen 2016-2030:

Følgende saksopplysninger er basert på rapporten og samtale med saksbehandler i Bergen kommune.

Økonomi har ikke vært noe primært kriterium i Bergen. Strukturålet i Bergen er sammenfattet til en barnehagestruktur som sikrer at kommunen har rett bygg, på rett sted til rett tid. Et premiss har vært å få akseptabelt barnehagetilbud i alle bydelene. Men ut fra en helhetsvurdering (der det også er sett på økonomi) har de landet på at barnehager bør ha kapasitet på minst 60 barn. For Bergen har det i stor grad vært tomten som har avgjort hvor mye større enn 60 de har landet på. Styrerressurs og norm bygger opp under at barnehagen må ha en viss størrelse.

I Bergen var det i 2015/2016 i alt 247 barnehager når vi ser bort fra de private åpne barnehagene. 174 private og 73 kommunale. En kan dele inn barnehager i små-mellomstore eller store barnehager, der de små er barnehager med under 50 barn, mellomstore har 50-100 barn og store er over 100 barn. I Bergen er det 100 barnehager som har under 50 barn. 22 av disse er kommunale. I alt 25 barnehager hadde 100 barn eller flere, 6 av disse er kommunale.

Dette er historiske tall, og barnehagebruksplanen legger opp til at antall små barnehager redusere og/eller at det i mindre grad bygges nye små barnehager.

Barnehagebruksplanen i Bergen skriver ikke mye om økonomi, men det mest konkrete er gjengitt nedenfor:

Kommunen har et stort vedlikeholdsetterslep på sine barnehager. Det er derfor nødvendig å prioritere hvilke barnehager som skal rehabiliteres/bygges nye. I tillegg må en sikre nok barnehageplasser i byområder med underdekning slik at bydelsvis prioritering kan realiseres. Samtidig må investeringskostnadene ned til et bærekraftig nivå for kommunen slik at gjeldsoppbyggingen reduseres og kommunen raskere kan betale ned på lån. Tilpassing til et bærekraftig investerings- og gjeldsnivå fordrer at kommunen må vurdere hvilke barnehager som de neste årene skal få avsatt investeringsmidler til rehabilitering og opprustning, hvilke nye barnehager som skal etableres og hvilke barnehager som skal foreslås avvirket for å redusere kostnadene til rehabilitering. I tillegg til å redusere investeringsutgifter som følge av behov for rehabilitering vil også en eventuell avvikling av barnehager redusere kostnad og driftsutgifter for kommunen knyttet til byggrelaterte utgifter. Byggrelaterte utgifter er driftsutgifter tilhørende bygget, som husleie, energi, renhold, tilsyn, rekvisita til bygget. Rullinger av fremtidige økonomiplaner vil fastsette gjennomføringshastigheten av prosjektene.

I planen fra Bergen kommune er det også kartlagt strukturkriterier i andre store byer, med følgende hovedtrekk:

Trondheim kommune: Nye barnehager skal ha en størrelse på ca. 85-150 barn, det vil si fem til åtte barnegrupper, med fem som den vanligste; to småbarngrupper, to storbarnsgrupper og en ”mellomgruppe”. Mellomgruppa er den mest fleksible i forhold til barnas alderssammensetning.

Stavanger kommune: Det legges opp til større, fleksible barnehagebygg som vil gi mer robuste barnehageenheter, både utfra økonomisk, driftsmessige og personalmessige hensyn. Store barnehager ivaretar også et godt fagmiljø. Ved bygging av nye barnehager anbefaler rådmannen barnehager på 6-12 avdelinger.

Oslo kommune: Det bygges barnehager i størrelse 4, 6 eller 8 baser, med hhv. 72, 108 og 144 storbarnsplasser.

Rådmannen har også innhentet erfaringsgrunnlag fra Trondheim kommune, også i form av samtale med saksbehandler, som danner basis for det følgende avsnittet.

I utgangspunktet hadde kommunen lagt til grunn at en 4-avdelings barnehage var tilstrekkelig stor til å oppnå stordriftsfordeler, men prosjektene viste at det var lettere å oppnå god driftsøkonomi med minimum 5 avdelinger. Altså slik at antall avdelinger minimum avspeiler antall årsklasser. Trondheim har en større andel kommunale barnehager enn Bergen. Dette har vært en villet politikk, og kommunen har derfor erfaringer fra mange byggeprosjekter. Trondheim mener selv av de har oppnådd gode investeringsresultat som følge av at de har bygget mye på kort tid og dermed fått mye erfaring. De mener å se at kommuner med lite nybygging har større forskjeller i pris mellom de enkelte prosjektene. Det kan også ha en sammenheng med standardiserte krav til byggene, slik at utgifter til medvirkningsprosesser, konsulenter osv. kan fordeles over flere barnehager.

I Trondheim er det lagt inn samfunnsøkonomiske mål som reduksjon av bilkjøring. Dette har gitt en geografisk spredning av barnehagene. En konsekvens av dette er at kommunen da heller ikke har bygget de virkelig store barnehagene.

I likhet med Bergen er også tomteforholdene en vesentlig faktor for hvor stor barnehage som bygges. Tomtekostnader og parkering/tilkomst har betydning. Begrensning i tomtestørrelse kan sette grense for barnehagens størrelse, fordi det er krav til lekearealer og utearealer pr barn. Trondheim kommune har erfaring fra ett prosjekt med renovering/nybygg av en toavdelings barnehage. Denne ble klart dyrere pr barn enn tilsvarende nye barnehager med minst 5 avdelinger.

Trondheim har satt en nedre grense på 85 barn, mens Bergen har satt tilsvarende grense til 60 barn. Ulikheter i måten barnehagene organiseres på, Trondheim sitt behov/mål for mange kommunale barnehageplasser og Bergen sitt mål om mellomstore barnehager, kan være noe av forklaringene på ulik tilnærming.

Fra notat til formannskap 02.05:

Fra Verdal kommunes tidligere byggeprosesser kan også følgene erfaringer trekkes fram:

- *Energikostnader pr kvm kan ofte halveres med nye bygg.*
- *En forsiktig reduksjon av renhold.*
- *Mindre generelt vedlikehold (generelle erfaringer).*

- *Deler av gevinsten forsvinner i form av mer kvadratmeter pga av at vi nå skal bygge byggene slik de skal være – etter dagens standarder og krav.*

Nedenfor er disse punktene beskrevet og begrunnet nærmere:

Eldre barnehagebygg tilfredsstillter ikke dagens krav til bygg, mangler nødvendige arbeidsrom, garderobeforhold osv. Det kan bety at en lengre utsettelse av fornying av bygningsmassen kan koste i form av midlertidige bygningsmessige tiltak, tilbygg av manglende rom osv. Som følge av fritt barnehagevalg kan foreldre velge å flytte barn fra barnehager som anses å ha dårligere kvalitet. Rådmannen har ikke noe klar oppfatning av om gammel og utslitt bygningsmasse utløser slike flyttinger, men vil likevel peke på at et konkurranseforhold til andre kommuner og private barnehager tilsier at kommunale barnehagebygg bør ha en standard som tåler sammenligning. Denne problemstillingen aktualiseres av at barnehagedekningen er god, slik at flytting er et reelt alternativ. Videre er gamle bygg ikke like energieffektive, slik at de har større kostnader til oppvarming. Byggene er heller ikke effektivt tilpasset barnehagedrift. Et økonomisk effektivt barnehagebygg må utformes slik at det er et fornuftig forhold mellom areal til fellesrom, kontorer og til arealene som kan brukes av barna. I eksisterende gammel bygningsmasse er dette gjort innenfor begrensningen som ligger i byggets utforming, og derfor ikke like optimal.

Det er også grunn til å anta at renhold er mer krevende i gammel bygningsmasse og at kostnader pr kvadratmeter er høyere, dersom samme standard legges til grunn. Et arealeffektivt bygg kjennetegnes av at det gir rom for mange kvadratmeter og god funksjonalitet innenfor investeringskostnaden. I praksis er dette enklere å få til innenfor bygg av en viss størrelse. Dette kommer i tillegg til at kostnadseffektiv bruk av personalet også er enklere å få til i en større barnehage.

Det kan være et vanskelig spørsmål å ta stilling til hvilke utgifter som er relevante for å regne på alternativene til å fornye bygningsmassen. Det kan for eksempel være diskutabelt om flere kvadratmeter til garderobes og arbeidsplasser for ansatte er relevant for å beregne merkostnader ved investering? Det økte antall kvadratmeter skal renholdes og krever strøm og fordyrer utvilsomt byggene og etterfølgende drift. Sammenligningen er kanskje bare relevant dersom det er et reelt valg å velge bort dagens standardkrav og forpliktelser til arbeidsmiljø. Det samme gjelder kravene til innemiljø for barn, dersom kravene ikke bør eller kan velges bort.

Investeringer i barnehager vil grovt sett medføre 5% årlige økte rente- og avdragskostnader på de investeringsbeløp som realiseres. Tallet 5% er utledet av de kostnadssammenhengene som ble beregnet i saken om Nye Vinne skole (PS 11/19), der det ble regnet konkret på en merinvestering på 60 mill kr. Beregningen er basert på 40 års avdragstid på lånet og et rentenivå som følger renteprognoser for de nærmeste år. Kommunen vil ikke motta noen kompensasjon for nyinvesteringer på barnehagebygg, slik at økte renter og avdrag vil måtte finansieres ved å redusere aktivitetsnivå og/eller effektivisere drift. Merutgiftene vil komme i tillegg til øvrige merutgifter som følge av investeringer i skole, helse mv i perioden. Gjeldende økonomiplan beskriver en 2%-bane for å effektivisere/ redusere utgiftene til aktivitet i kommunens tjenester. Dette er en krevende endringstakt, og det vil være ytterligere krevende å øke endringstakten. Som en illustrasjon vil eksempelvis investeringsutgifter på 100 mill til barnehage medføre merutgifter til renter og avdrag på 5 mill kr. Omregnet til endringsbehov for

tjenestene i kommunen gir dette en økning på 0,4% i endringsbehovet. Noe av merutgiftene vil en trolig kunne redusere med mer effektiv barnehagedrift og bygningsdrift.

Per dato ligger det inne 14 mill pr år (42 mill kr samlet) til bygging av nye barnehager i gjeldene økonomiplan. Det er altså bare dersom investeringene overstiger 42 mill kr at dette krever skjerping av 2%-banen. Dersom investeringene overstiger 42 mill kr med eksempelvis 100 mill kr, kan årlige merutgifter på anslagsvis 5 mill kr finansieres ved at endringsbanen (i gjeldende økonomiplan) skjerpes fra 2% til 2,4% i ett av endringsårene eller at de siste 0,4% må skyves til årene etter 2022. De årlige merutgiftene vil forsterke et krevende endringsbehov beskrevet i gjeldende økonomiplan.

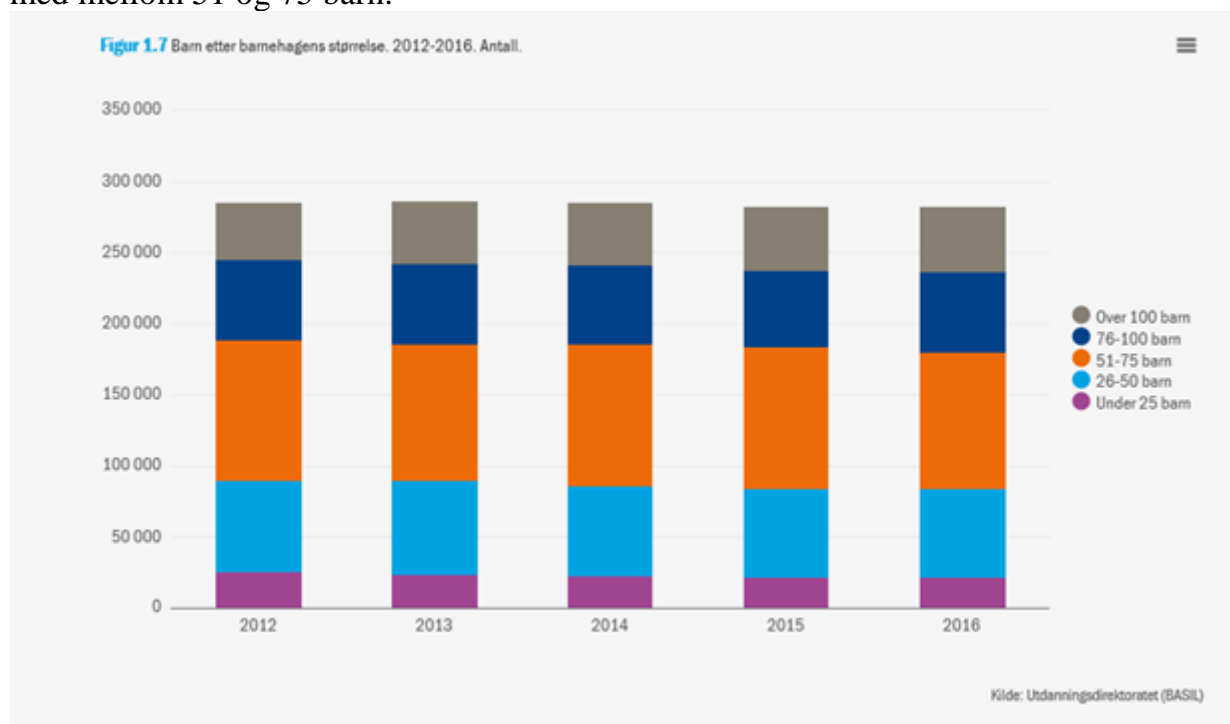
Det er med andre ord mange faktorer som kan regnes på for å si noe om kostnader ved å fornye barnehagene, og svarene vil avhenge av hvilke premisser som legges til grunn for beregningene. Så langt i prosessen har derfor rådmannen lagt vekt på å beskrive generelle momenter og tallfeste disse på et grovt nivå.

I forhold til selve barnehagedriften vil det, med våre tidligere beskrevne logikker om å legge oss på et minimum knyttet til bemannings- og pedagognorm, oppstå et skjæringspunkt hvor det ikke vil være tilstrekkelig bemanning gjennom hele barnehagens åpningstid. Alternativene for kommunen vil da, som tidligere beskrevet «Prinsippet om stykkprisfinansiering» være å tilføre barnehagen mer penger for å øke bemanning eller stenge grunnet manglende finansieringsgrunnlag av drifta. Barnehageplassene vil da flyttes til andre barnehager som har et større driftsgrunnlag med tanke på barn. Dette er mulig i Verdal med bakgrunn i den overkapasiteten som er på barnehageplasser for tiden. Hva som er et eksakt skjæringspunkt for antall barn er også avhengig av alder på barna, for med bakgrunn i bemanningsnorm utløses det litt ulike personalressurser på ulike alderstrinn. Å skulle si med sikkerhet hvor stor en barnehage bør være for å være økonomisk bærekraftig kan derfor ikke være en eksakt vitenskap, for det vil også avhenge av hvor store forbruksposter, vikarbudsjetten og andre driftsrelaterte forhold det opereres med. Verdal kommune har imidlertid vært kjent for å kjøre meget stramt på alle disse forholdene, og med våre rammebetingelser som innebærer minimum bemanningsnorm, pedagognorm og stramme driftsbudsjett merker vi en smertegrense på mellom 18 og 20 barn. Mer presis på tall er det ikke mulig å være siden også alder på barna utløser ulik bemanningsfaktor.

Hvilke preferanser ligger i barnehagemarkedet?

I barnehagerapporten ble det belyst at det er en krevende øvelse å forutse hvor foreldre velger å ha sine barn. Barnehagene er underlagt markedsmekanismer, og for å vinne posisjon i markedet velger barnehagene egne profiler for å øke sin attraktivitet (musikkbarnehage, gårdsbarnehage, friluftsbarnhage osv.). Barnehagene kan således rekruttere brukere fra ulike geografiske områder, også på tvers av kommunegrenser. I tillegg gjør større mobilitet i befolkningen og mer kvalitetsbevisste foreldre sitt til at det forekommer en del bytter av barnehage. Det vi vet på bakgrunn av Utdanningsspeilet (Utdanningsdirektoratet sin oppsummering av barnehageområdet) er at flertallet av barna går i en mellomstor barnehage. Etter flere år med vekst, har nå antallet barn som går i de største barnehagene flatet ut (figur 1.7). Totalt finnes det 360 barnehager med mer enn 100 barn. 45 000 barn går i de største barnehagene, og det utgjør 16 prosent av alle barn i

barnehage. Det vanligste er at barn går i mellomstore barnehager, det vil si barnehager med mellom 51 og 75 barn.

Praktiske forhold som at hverdagslogistikk må gå opp er også med å avgjøre valg av barnehageplass. Det ser vi også gjennom at de sentrumsnære barnehagene i Verdal, hvor også mange arbeidsplasser ligger, i all hovedsak er oppfylt. Mens, de barnehagene som ligger mer i utkanten har langt mer varierende barnetall. For Leksdal barnehage ble det i 2018 undersøkt hvor mange foreldre som leverte sine barn på vei til jobb i Steinkjer, og da var det fire familier som gjorde dette. I vår 2019 er dette antallet tre.

Barnetall etter opptak i 2019

Garnes	Leksdal	Vuku	Vinne	Maritvold	Kanutten	Reinsholm	Ørmelen	Forbregd-Lein
17	29	40	44	44	50	65	65	65

Kostnader ved reovering og nybygging av barnehager

I barnehagerapporten PS 76/18 ble det vist til utgifter og kalkyler laget av Arcon knyttet til oppgradering av dagens barnehageareal. Det finnes også relativt ferske tall for kostnader til bygging av en ny barnehage i Verdal kommune. Nedenfor følger grove anslag og betraktninger som er bygget på fakta fra den nybygde Vuku barnehage supplert med fakta og erfaringer fra pågående utredninger på nye Vinne skole og nytt helsebygg.

Tallene fra dette erfaringsgrunnlaget gir indikasjoner på et prisnivå fra 43 til 47 mill kr for en barnehage for ca. 60 barn. Prisene er da regnet i 2019-kroneverdi. Investeringskostnader kan variere mye ut fra hvordan bygget utformes, slik at prisanslaget forutsetter et bygg som har omtrent samme arealeffektivitet som barnehagen i Vuku. Kostnadene som kommer i tillegg til byggekostnadene kan ikke beregnes med presisjon før byggeprosjektene er definert, men nedenfor vises hvordan erfaringstall kan brukes til å lage anslag

Metode 1: Erfaringstall fra Vuku viser en pris for selve bygget på 674.000 kr pr barn. Med et tillegg på 33.000 kr pr barn for utgifter som ikke ligger i selve byggekostnaden (gjelder for eksempel kunst, bruk av egne ansatte til oppfølging av byggeprosess, avgifter, byggelånsrenter osv), kan prisen beregnes slik: $(674+33 \text{ i egne utgifter}) \text{ pr barn} \times 60 \text{ barn} = 42 \text{ mill kr} + \text{prisjustering} = \text{omtrent } 43 \text{ mill kr}$.

Metode 2: Barnehagen i Vuku har 800 kvadratmeter, som gir kapasitet til å motta omtrent 46 barn. Antall barn må oppgis som en omtrentlig tallstørrelse fordi kapasitet målt i antall barn også avhenger av fordelingen mellom små og store barn. Kostnad til 60 barn kan da grovt omregnes til $800 \text{ kvm} / 46 \text{ barn} \times 60 \text{ barn} = 1043 \text{ kvm} \times (42.000 \text{ kr} \text{ kvm i ren byggekostnad} + 2.000 \text{ kr kvm i andre utgifter}) = \text{ca } 46 \text{ mill kr} + 3\% \text{ prisjustering} = \text{ca } 47 \text{ mill kr}$.

Metode 3: Det kan også beregnes pris ved at investeringskostnadene fra Vuku oppjusteres med antall barn utover 46 som utløser ekstra investeringskostnad. Altså et marginaltillegg for antall barn over 46, i den grad det krever ekstra kvadratmeter «Vukunivået». Fellesrom med videre vil trolig grovt sett være uforandret, mens lekearealet øker. Vi har foreløpig ikke tallgrunnlag for en slik «presis beregning». Det er grunn til å tro at metoden ville gitt en pris som er lavere enn 47 mill kr. Kanskje også den laveste av alle tre alternativene.

Rådmannen vil foreløpig gå ut fra en kostnad på 47 mill kr for en standard barnehage for 60 barn. Dette tallet vil måtte beregnes på nytt når det foreligger en konkret utbyggingsplan. Det er grunn til å tro at investering pr barn kan bli noe lavere enn tallene fra Vuku, dersom kommunen bygger nye barnehager på minimum 60-80 barn. Barnehagestørrelse på 80-85 barn antas å være en optimal tilpasning til økonomi, men kan være vanskelig oppnåelig utenfor sentrum. Barnehager i denne størrelsen ville gitt det største antall kommunale barnehageplasser for den laveste driftskostnad. Ut fra rene økonomiske betraktninger vil rådmannen ikke anbefale at det bygges barnehage med mindre enn 60 barn. Ikke-økonomiske hensyn kan likevel åpne for bygging av mindre barnehager. Smådriftsulempene antas å bli store hvis det bygges for barnehager under 40 barn. Kostnadsnivået for små barnehager vil indirekte påvirke tilskuddsgrunnlaget for private barnehager. Altså vil innslaget av små kommunale barnehager gi høyere tilskudd pr barn i private barnehager. Dette gjelder uavhengig av om den private barnehagen er stor eller liten.

Fakta om ny barnehage i Vuku

Barnehagen kostet 31 mill. kr. med moms. Da er alt med – bygget med interiør/møbler, p-plass, uteområdet med lys, lekeutstyr, lekeareal.

Bygget inkluderer areal etter gjeldende normtall for lek, grupperom, ansatte, wc, og er bygget for 46 barn, 3 avdelinger herav 2 storbarns- og 1 småbarnsavd.

Matrikkelen sier 735 kvm bruksareal (BRA) og 800 bruttoareal (BTA).

$31 \text{ mill}/735 \text{ BRA} = 42 \text{ 000 kr/kvm}$.

$31 \text{ mill}/800 \text{ BTA} = 38 \text{ 750 kr/kvm}$.

Kostnader pr barn er: $31 \text{ mill}/46 \text{ barn (kapasitet)} = 674 \text{ 000 kr/barn}$.

FDV-nøkkelen sier omtrent 1000 kr/BTA kvm i lave FDV-kostnader for barnehage.

Vurdering:

I barnehagenotatet PS 49/19 ble det sett nærmere på hvilke av de ulike scenarioene som utkrystalliserer seg som naturlige å følge opp. Her ble det i all hovedsak pekt på fire forhold som følges opp. Kort oppsummert innebærer de følgende:

Scenario 6: Vinne barnehage og Kanutten barnehage slås sammen – det bygges på ny tomt i Vinne krets.

Gjennom denne endringen vil kommunen får en robust barnehage med tanke på driftsgrunnlag. Basert på tallene fra første telling i 2019 blir barnehagen 86 barn, og vil således godt kunne tåle en periode med litt nedgang i brukere uten å risikere sitt driftsgrunnlag. Denne størrelsen harmonerer også godt med det som er erfart knyttet til optimal barnehagedriftstørrelse. En nybygd Vinne barnehage i Vinne vil også harmonere godt med logikken i PS 11/19 Forprosjekt nye Vinne og Ness skole. Her ble følgende skrevet: *«I tillegg må man se på den fremtidige boligutviklingen i Verdal. Sentrum vokser meget raskt, men her bygges stort sett leiligheter for en aldersgruppe som tradisjonelt ikke har barn i grunnskolen. Boligområdene rundt dagens Vinne skole opplever store utskiftninger for tiden, og det ser ut som at eldre i stor grad velger å kjøpe seg bolig/leilighet i sentrum. Det gir plass for reetablering av en yngre generasjon i Vinne/Ness området. I tillegg vil etableringen av ny E6 gjennom Verdal kommune kunne medføre at Vinne blir et aktuelt knutepunkt for nyetableringer i fremtiden. Ved å satse på Vinne som lokasjon for en nyrenovert skole utnyttes også de tidligere investeringene i et godt utviklet nærmiljøanlegg»*. En ny barnehage i Vinne vil komplettere dette bildet, og vil kunne forsterke områdets attraktivitet.

Scenario 11 følges opp gjennom at de tre sentrumsnære barnehagene våre (Maritvold, Ørmelen og Reinsholm) renoveres. Alle disse tre barnehagene ligger strategisk geografisk, og har dermed et godt rekrutteringspotensial knyttet til drift. Videre har de også en driftsstørrelse som gir godt kostnadseffektiv drift. Kostnader og prioriteringer knyttet til renovering må utarbeides i økonomiplan 20-23.

Scenario 2 og 4 kan gjennomføres, og det vil innebære at kommunen må se nærmere på en utbygging og ombygging av Forbregd-Lein, og at Leksdal barnehage gis nye og bedre lokaler gjennom å overta Leksdal skole når den er lagt ned. Om Forbregd-Lein skal dimensjoneres for 100 barn kan nok vurderes, for Arconrapporten fra 2015 hadde ikke i seg kunnskapen om at de synkende fødselstallene skulle vedvare. Det vil derfor være aktuelt å se på ombygging på f.eks. inntil 80 plasser som igjen vil kunne være noe kostnadsbesparende. I forbindelse med utarbeidelse av barnehagerapporten PS 76/18 kom det også et foreldreinitiativ fra Leksdal som støttet disse scenarioene, og i dette et ønske om å få bevare et samlingspunkt for bygda Leksdal. Gjennom å flytte ut av dagens Leksdal barnehage vil barnehagen få tilgang på en bygningsmasse som vil være bedre enn det som er standard på dagens barnehage, og det vil gi mer rom og muligheter gjennom tilgang på bl.a. gymsal, personalrom, arbeidsrom og andre rom som skolen i dag besitter. Det vil imidlertid kreve noen ombygginger for at bygningsmassen skal være egnet for barnehageformål, men disse utgiftene vil neppe overstige summen som ligger i en totalrenovering av dagens Leksdal barnehage. I tillegg vil en renovering heller ikke ordne opp i en del utfordringer med mangel på arbeidsplasser for personal og møterom, noe som igjen en flytting til Leksdal skole vil kunne løse. På sikt kan også kommunen da kvitte seg med det 106 år gamle bygget som i dag huser Leksdal barnehage.

Scenario 3 kan også gjennomføres, og det vil da etableres en enda mer driftsrobust barnehage. Med tall etter opptaket vil dette da bli den største kommunale barnehagen med 104 barn. Dette vil medføre et behov for en relativt romslig tomt siden det foreligger klare krav til arealer for både barn og ansatte. Samtidig vil en ny bygningsmasse være billigere å drifte, selv om nok noe av denne innsparingen forsvinner i økt areal.

I valget mellom disse to mulighetene – sammenslåing eller forflytning og ombygging – anbefales det sistnevnte. Dette gjøres ut fra flere perspektiv. Et av dem vil være ønsket om å kunne utnytte kommunens samlede bygningsmasse best mulig. Bygningsmessig vil Leksdal skole gi bedre og mer fleksible løsninger for barnehagedrift enn dagens Leksdal barnehage, og det gir rom for å avhende noe av kommunens eldste bygningsmasse. Et annet vil være knyttet til geografi og foreldreinitiativet rundt å ha et felles møtepunkt for bygda som en barnehagedrift i de nedlagte skolelokalene på Leksdal vil kunne medføre. Et tredje punkt vil handle om totaløkonomi. En ny barnehage som skal romme både Forbregd-Lein og Leksdal vil kreve en stor investering som med stor sannsynlighet vil overstige de bygningsmessige tilpasningene som må til på Leksdal skole, og de tilpasninger som må til på Forbregd-Lein for å øke kapasitet til 80 barn.

Med bakgrunn i barnetallet i Garnes må kommunen også vurdere fortløpende barnehagens framtid. Det er tidligere skrevet om de krevende mekanismene rundt barnehagedrift med under 20 barn. Det må derfor ses nærmere på barnehagens framtid inn mot opptak i 2020, for dersom barnetallet fortsatt ligger under 20 vil det kun være to alternativ. Enten må barnehagen prioriteres å bli tilført mer kommunale midler for å sikre forsvarlig drift, noe som igjen vil øke kommunens totale utgifter til barnehagedrift, eller så må barnehagedriften avvikles og plassene overføres til andre barnehager.

**Verdal brannstasjon - Lukking av avvik etter tilsyn fra Arbeidstilsynet -
Utbyggingsvedtak etter innhenting av anbud**

Saksbehandler: Bård Kotheim	Arkivref: 2018/7731 - /
E-post: baard.kotheim@verdal.kommune.no	
Tlf.: 918 93 781	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	06.06.2019	64/19
Kommunestyre	17.06.2019	51/19

Saksprotokoll i Formannskap - 06.06.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Verdal kommunestyre godkjenner en kostnadsramme på 5,0 mill. kr inkl. mva for å lukke Arbeidstilsynets krav til Verdal brannstasjon.
2. Prosjektet finansieres ved ett låneopptak på 4,0 mill. kr og momskompensasjon på 1,0 mill. kr.
3. Vedrørende trinn 2 og 3 i Arbeidstilsynets brev innarbeides dette inn ved ordinært arbeid med budsjett og økonomiplan.

Rådmannens innstilling:

1. Verdal kommunestyre godkjenner en kostnadsramme på 5,0 mill. kr inkl. mva for å lukke Arbeidstilsynets krav til Verdal brannstasjon.
2. Prosjektet finansieres ved ett låneopptak på 4,0 mill. kr og momskompensasjon på 1,0 mill. kr.
3. Vedrørende trinn 2 og 3 i Arbeidstilsynets brev innarbeides dette inn ved ordinært arbeid med budsjett og økonomiplan.

Vedlegg:

- Brev fra Verdal kommune til Arbeidstilsynet datert 20.11.18.
- Brev fra Arbeidstilsynet til Verdal kommune datert 22.11.18.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Etter tilsyn har Arbeidstilsynet gitt pålegg om etablering av tilfredsstillende arbeidslokaler ved brannstasjonen i Verdal. Etter møte med Arbeidstilsynet den 12.11.18 ved Verdal brannstasjon, ble det enighet om at Verdal kommune leverte en tidfestet handlingsplan i etterkant av møtet.

Prosjektet foreslås delt i 3 byggetrinn.

- Byggetrinn 1.
Tilbygg og tilpassing i ren og uren sone. (Garderobes og vaskerom brann). Det legges ut på anbud når IBR har tatt en intern gjennomgang av plantegninger og nye tegninger er laget.
- Byggetrinn 2.
Tilbygg uteavdeling som frigjør vaskehall og luftfyllingsrom.
- Byggetrinn 3.
Kantine, kontor og trimrom.

Byggetrinn 1 har nå vært ute på anbud. Laveste anbyder ligger på 3,8 mill.kr inkl.mva.

I investeringsbudsjettet for 2019 er det avsatt 3,0 mill.kr til byggetrinn 1.

Etter innhenting av anbud er ny kostnadsramme for prosjektet som følger:

• Anbudssum inkl.mva:	3,8 mill.kr inkl.mva
• Prosjektering:	0,2 mill.kr inkl.mva
• Uforutsett 12,5 %:	0,5 mill.kr inkl.mva
• <u>Tomtearbeider utvendig:</u>	<u>0,5 mill.kr inkl.mva</u>
• <u>Total kostnadsramme:</u>	<u>5,0 mill.kr inkl.mva</u>

Under tomtearbeider er det også medtatt en mulig kostnad til uttrauing av søppel.

Opprinnelig var det laget to forskjellige forslag for å lukke avvikene. Endelig utforming ble en mellomløsning av disse to forslagene. Dette har nok medført en kostnadsøkning.

Byggetrinn 2 og 3 må innarbeides ved ordinært arbeid med budsjett og økonomiplan. Store deler av disse kostnadene kan belastes investering vann/avløp.

Vurdering:

For å tilfredsstille Arbeidstilsynets pålegg vedrørende Verdal brannstasjon har nødvendige arbeider vært ute på anbud. Kostnadsramme etter anbud er beregnet til 5,0 mill.kr inkl.mva noe som er 2,0 mill.kr mer enn opprinnelig antatt og vedtatt budsjett.

Rådmannen foreslår at kostnadsrammen for prosjektet økes til 5,0 mill.kr slik at påpekte avvik lukkes.

Vedrørende byggetrinn 2 og 3 innarbeides dette ved ordinært arbeid med budsjett og økonomiplan.

Innflytterpakke og småbarnspakke

Saksbehandler: Kari Forberg Prestvik E-post: kari.prestvik@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2019/2061 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité mennesker og livskvalitet	05.06.2019	28/19
Formannskap	06.06.2019	63/19
Kommunestyre	17.06.2019	52/19

Saksprotokoll i Formannskap - 06.06.2019

BEHANDLING:

Innstilling fra komite mennesker og livskvalitet ble utdelt i møtet.

Ved votering ble innstillingen enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Kommunestyret slutter seg til vurderingene i saken og ber om at tiltakene som skisseres realiseres snarest mulig.

Saksprotokoll i Komité mennesker og livskvalitet - 05.06.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Kommunestyret slutter seg til vurderingene i saken og ber om at tiltakene som skisseres realiseres snarest mulig.

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret slutter seg til vurderingene i saken har gjort og ber om at tiltakene som skisseres realiseres snarest mulig

Vedlegg:

- 1 Småbarnspakke - Innspill Komite Mennesker og Livskvalitet
- 2 Innflytterpakke - Innspill Komite for Mennesker og Livskvalitet

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Kommunestyret vedtok 10. desember 2018, PS 106/18, å utvikle en innflytterpakke og småbarnspakke for henholdsvis nye innbyggere og foreldre med nyfødte barn og barn under 1 år. Hensikten med innflytterpakken er å ønske nye innbyggere velkommen og hensikten med småbarnspakken er å sette fokus på behovet for høyere fødsels- og småbarnstall.

Ei arbeidsgruppe bestående av representanter fra kommuneorganisasjonen og Verdal næringsforum har innhentet innspill til innhold i pakkene. Det ble blant annet gjennomført et gruppearbeid i Komité mennesker og livskvalitet 20. mars 2019. Innspillene er vedlagt saken.

Gjennom innspillene og arbeidet i gruppa kommer det fram at det er en større dimensjon knyttet til dette enn kun innhold i innflytter- og småbarnspakke. Det er behov for en bedre profilering av kommunen, både som organisasjon og som bosted, slik at Verdal kommune blir mer synlig og mer attraktiv både for potensielle nye innbyggere og de som allerede bor i kommunen.

Dette er i stor grad knyttet til profilering digitalt, gjennom for eksempel kommunens hjemmeside, en eventuell «innflytterportal», sosiale medier, app'er og andre tiltak som kan øke attraktivitet og bolyst i kommunen. Denne type arbeid bør sees i sammenheng med kommunens arbeid med ny kommuneplan og økt fokus på samskaping og medvirkning, da dette krever nye plattformer for dialog og kommunikasjon.

Arbeidet med forsterking og utvikling av innbygger- og småbarnspakke har derfor hovedsakelig tatt for seg innhold i pakkene.

Innflytterpakke

Verdal kommune har i dag en innflytterpakke som ble utviklet i et samarbeid med næringslivet for noen år siden. Pakkene deles ut ved kommunens servicekontor ved personlig oppmøte og annonseres via kommunens hjemmeside. De siste tre årene har det vært følgende utdelingen av pakkene:

2016: 43 familiemedlemmer

2017: 62 familiemedlemmer

2018: 24 familiemedlemmer

I samme tidsrom har antallet tilflyttere til kommunen vært:

2016: 559 personer

2017: 596 personer

2018: 485 personer

Selv om det ikke er naturlig at antall mottakere av innflytterpakker nødvendigvis er like høyt som antall innflyttere, viser det at innflytterpakken deles ut i et noe begrenset omfang.

Dagens innflytterpakke har følgende innhold og bidragsytere:

- Kart over Verdal sentrum – Verdal næringsforum
- Overnatting på en av hyttene til Værdalsbruket – Værdalsbruket
- Inngang til Stiklestadsommer eller Jul igjen – SNK
- Gratis popcorn ved kjøp av kinobillett – Verdal kino
- Batterisorteringeske - Innherred Renovasjon
- 1 mnd gratis abonnement på Innherred – Innherred
- Sykkelkart over Verdal og Levanger – Visit Innherred
- Svømmehallbilletter til kommunens svømmehall
- Aktivitetskalender

Innholdet i innflytterpakken er variert og kan i stor grad videreføres.

Med bakgrunn i innspillene som har kommet inn kan følgende være eksempel på nytt innhold og nye bidragsytere i en innflytterpakke:

- 10 på topp-hefte – Bedriftsidretten
- Gratis Rangbøtte (med golfballer) og kaffe, og evt. nybegynnerkurs i golf - Stiklestad Golfklubb
- Fiskekort – Verdal jeger og fisk
- Tur for alle

For å gjøre innflytterpakken mer tilgjengelig bør en se på muligheten for å gjøre den digital, slik at den kan lastes ned eller sendes ut per epost. Det vil også være mer bærekraftig på sikt. Dette kan i første omgang gjøres på en kostnadseffektiv og enkel måte, i påvente av det mer helhetlige profileringsarbeidet.

Småbarnspakke

Verdal kommune har ikke tidligere hatt en småbarnspakke og intensjonen er at pakken bidrar til å sette fokus på behovet for høyere fødsels- og småbarnstall.

Dersom en ønsker at tiltaket skal ha en reell effekt på fødsels- og småbarnstallet i kommunen vil det kreve større tiltak, som for eksempel gratis barnehageplass en periode. Et slikt tiltak ville både gjort kommunen synlig og enda mer attraktiv både for småbarnsfamilier som allerede bor i kommunen, og for de som vurderer å flytte til Verdal. Med et fødselstall mellom 140-150 barn i året, vil dette være et kostnadskrevende tiltak og krever ytterligere utredninger.

En småbarnspakke med diverse artikler som er relevante og nyttige for småbarnsfamilier er allikevel en fin oppmerksomhet til familier som nylig har fått barn og kan gi en signaleffekt. Pakken bør inneholde både profileringsmaterieell og informasjon til familiene om tjenester og aktiviteter i kommunen.

Med bakgrunn i innspillene som har kommet inn kan følgende være eksempel på innhold i en småbarnspakke:

- Profileringsstøy med tekst/kommunevåpen (body, smekke)
- Heimlaga artikler (votter/sokker etc)
- Informasjon om barnehager, aktiviteter og friluftsområder i kommunen (Tur for alle, svømmehall etc.).

Småbarnspakkene deles ut på helsestasjon i forbindelse med helsekontroller i barnets første leveår. På denne måten vil kommunen enkelt nå ut til den aktuelle målgruppen.

Finansiering

En forsterking av innflytterpakken gjennom oppgradert innhold vil ikke kreve økte kostnader. Kostnader forbundet med utvikling av en digital innflytterpakke vil avhenge av hvilken løsning en velger, men også her er det mulig å utvikle gode løsninger på en kostnadseffektiv måte.

For småbarnspakken vil det påløpe noen kostnader i forbindelse med profileringsartikler og eventuelt for heimlaga artikler.

Kostnadsanslag for innflytterpakke og småbarnspakke:

Utvikling av digital løsning for innflytterpakke 10 000 kroner og småbarnspakke 30 000 kroner pr år.

Vurdering:

Med bakgrunn i vedtak i sak PS 106/18, om utvikling av en innflytterpakke og en småbarnspakke, anbefaler rådmannen at pakkene videreutvikles med utgangspunkt i innspillene som har kommet inn. Det arbeides videre med en digital løsning for innflytterpakken innenfor det ovennevnte kostnadsanslaget. Arbeidet ferdigstilles høsten 2019. Samtidig tas arbeidet med en helhetlig profilering av kommunen inn i arbeidet med ny kommuneplan og arbeidet med å videreutvikle Verdal kommune som samskapingskommune.

Plan for legetjenester i Verdal kommune

Saksbehandler: Ragnhild Holmberg Aunsmo	Arkivref: 2019/2053 - /
E-post: ragnhild.aunsmo@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74 04 82 64	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité mennesker og livskvalitet	05.06.2019	32/19
Formannskap	06.06.2019	67/19
Kommunestyre	17.06.2019	53/19

Saksprotokoll i Formannskap - 06.06.2019

BEHANDLING:

Innstilling fra komite mennesker og livskvalitet ble utdelt i møtet.

Ved votering ble komiteens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Kommunestyret i Verdal tar temaplan for legetjenesten i Verdal til orientering.

Saksprotokoll i Komité mennesker og livskvalitet - 05.06.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Kommunestyret i Verdal tar temaplan for legetjenesten i Verdal til orientering.

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret i Verdal tar temaplan for legetjenesten i Verdal til orientering.

Vedlegg:

Plan for legetjenester

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Innledning:

I rammeavtalen mellom KS og den norske legeforening om allmennpraksis i fastlegeordningen i kommunene er det avtalefestet at kommunen skal utarbeide plan for legetjenesten i kommunen. Dette for å sørge for at fastlegene har nødvendig forutsigbarhet i sin virksomhet i henhold til gitte rammebetingelser. Samarbeidsutvalget i fastlegeordningen skal forelegges planen til vurdering og uttalelse.

For kommunen må plan for legetjenesten gjerne være en del av plan for helse- og velferdstjenesten som helhet. Situasjonen i dag er slik at det nasjonalt er store utfordringer med å rekruttere fastleger, og i Verdal er det flere hjemler som har vært betjent av vikarer over tid. Det er dermed hensiktsmessig å utarbeide en egen temaplan for legetjenesten. Temaplanen er viktig for:

- a) å realisere samfunnsplanen og kommunedelplanen helse og velferd i Verdal kommune,
- b) å ha en strategi for å løse rekrutteringsproblematikken både lokalt, regionalt og nasjonalt.
- c) å tydeliggjøre behovet for politisk samarbeid for å øve påtrykk overfor nasjonale myndigheter.

Målet med planen er at utviklingsarbeidet videre etter denne skal gi befolkningen i Verdal tilgang til å velge fastlege og ha en legetjeneste som er kompetent, samarbeidende og i stand til å ivareta de oppgavene som ligger til legetjenesten. Gjennom dette vil legetjenesten bidra til å nå målene i samfunnsplanen slik at Verdal er en utviklende og lærende kommune som er attraktiv både å jobbe og bo i. I utarbeidelsen av planen har en arbeidsgruppe bestående av samfunnsplanlegger, administrativ ledelse av legetjenesten og kommuneoverlege ledet prosessen. Fastlegene har gjennomført workshop og kommet med innspill, øvrige helsetjenester i kommunen har kommet med innspill og samarbeidsutvalget i fastlegeordningen har drøftet problemstillinger og innhold i sine møter mens kommuneoverlegen har koordinert arbeidet.

Historikk:

Verdal kommune drev fram til 2011 tre kommunale legesentre, hvor kommunen holdt lokaler og utstyr inkludert journalsystem og var arbeidsgiver for hjelpepersonellet. Legene var selvstendig næringsdrivende med individuell avtale om allmennpraksis med kommunen, en såkalt hybridløsning, eller utvidet 8.2 avtale jf [ASA4310](#). Disse driftsavtalene ble oppsagt i 2007 med virkning fra 2011, og legene har etter dette driftet legesentrene helt privat.

Finansieringsordning:

Trepartssamarbeidet mellom legeforeningen, KS og staten i forbindelse med innføringen av fastlegeordningen i 2001 la til grunn at fastlegene skulle være selvstendig næringsdrivende og at finansieringen skulle skje via basistilskudd, også kalt procapita (pr hode) tilskudd, egenandeler og refusjoner fra HELFO. Helfo er Helsedirektoratets ytre etat, og forvalter årlig om lag 34 milliarder kroner. Dette omfatter oppgjør fra folketrygden til behandlere, leverandører og tjenesteytere, samt individuell refusjon av privatpersoners utgifter til blant annet legemidler, tannhelse og helsetjenester i utlandet. Finansieringen av fastlegeordningen er slik at kommunen betaler basistilskudd, pt 486 kr pr listepasient, til legen. Utover dette mottar legen stykkprisbetaling i henhold til «normaltariffen» som består av egenandeler som pasientene betaler og refusjoner fra Helfo. Kommunens utgifter til basistilskudd er utelukkende bestemt av hvor mange innbyggere som er folkeregistrert i kommunen, evt differanse mellom innbyggertall og antall innbyggere på fastlegenes lister (innbyggere kan velge fastlege i annen kommune enn bostedskommune) utlignes i et gjestepasientoppgjør kommunene imellom. Kommunen lønner forøvrig leger i offentlige oppgaver som vanlige ansatte, herunder sykehjemslege, helsestasjonslege, lege i flyktningehelsetjeneste og fengselshelsetjenesten samt kommuneoverlege i samfunnsmedisinske oppgaver. Kommunen lønner også fastleger som engasjeres i ulike oppdrag, men dette er en lite benyttet mulighet i Verdal for tiden.

Funksjoner og oppgaver:

Legetjenesten i kommunen skal håndtere medisinske problemstillinger av alle slag som krever legekompentanse og som skal håndteres i kommunehelsetjenesten. Legene i kommunehelsetjenesten er allmennleger, dvs de skal ha bred og generell kunnskap om alle sykdommer innen somatikk, psykiatri og rus, og innen alle aldersgrupper. Noen helsetilbud i kommunen, slik som helsestasjons- og skolehelsetjenesten, flyktningehelsetjenesten, fengselshelsetjenesten og sykehjemmene har egne leger tilknyttet i små eller større stillinger. Disse er også allmennleger, men har spesialiserte oppgaver knyttet til det aktuelle helsetilbudet. Fastlegene er allmennleger som kommunen har inngått avtale med om allmennpraksis i fastlegeordningen. Fastlegene jobber ved legesenter og har ansvar for alle pasienter på sin liste i hht fastlegeforskriften. De er som regel første lege pasienter kommer i kontakt med, og kan utrede, diagnostisere, behandle og følge opp mange tilstander uten involvering av spesialisthelsetjeneste, mens de ved tilstander som krever kontakt med spesialisthelsetjenesten er medisinskfaglig koordinator for samarbeidet. Fastlegenes særegne kompetanse er å se hele individet og over tid. Det ligger også oppgaver knyttet til helseattester og førerkortvurderinger til fastlegene. Fastlegene skal også ivareta samfunnsperspektivet, og har en viktig rolle for prioritering av ressursbruk i helsetjenestene.

Til kommunens legetjeneste hører også samfunnsmedisinske oppgaver. I dette ligger «å se samfunnet som pasient» og bidra med kunnskap inn i samfunnsplanlegging og forebyggende helsearbeid, miljørettet helsevern, og ansvar for smittevern.

Utfordringsbildet:

Det er **rekrutteringskrise i fastlegeordningen**. Over hele landet, også i de store byene, er det vanskelig å få nye leger til å etablere seg når noen slutter eller når nye hjemler opprettes. Dette gjelder særlig etablering i selvstendig næringsvirksomhet. Fastlegene har pekt på behovet for tiltak og lenge etterlyst revitalisering av trepartssamarbeidet

mellom legeföreningen, KS og staten som ble trappet ned i 2005 da fastlegeordningen ble oppfattet som velfungerende. I forbindelse med helsereformen som ble i verksatt i 2012 ble det signalisert at fastlegekapasiteten skulle styrkes vesentlig fordi fastlegenes rolle ble viktigere. Tall fra SSB viser at gjennomsnittlig listelengde for fastleger i 2010 var 1178, mens snittet i 2017 var 1106.

Krisesituasjonen ble erkjent seint. «Trønderopprøret» ble startet av fastleger i Trondheim i 2017 og har tilslutning i vårt område, har snakket høyt om problemene. VG hadde en stor presentasjon av situasjonen rundt om i landet i 2017, og Nasjonalt Senter for DistriktsMedisin (NSDM) i Tromsø har analysert problematikken og forsøkt på løsninger. Situasjonen har vært selvforsterkende i den forstand at det dystre bildet som beskrives av f.eks. Trønderoppgjøret; at fastlegene arbeider ekstremt mye, lite muligheter til å prioritere arbeidsoppgavene, at det er dyrt å etablere seg, økonomisk risikabelt å bli syk og umulig å få solgt praksis hvis man ikke trives med denne spesialiteten, har skremt nye leger fra å gå inn i dette.

Kommunene har strevd en og en for å rekruttere leger, noe som har skapt mange alternative løsninger og incentiver for å lokke til seg og beholde leger. Vikarbyråer leier ut leger i stort omfang. Dette er delvis kostbare og kortsiktige løsninger. I Bergensområdet har mange kommuner gått sammen om ALIS (Allmennlege i spesialisering), og laget attraktive stillinger for unge leger i både by og distrikt. KS presenterte i november 2018 en rapport utarbeidet av IPSOS som viste at 74% av kommunene i landet hadde etablert ulike løsninger i tillegg til basistilskudd for å finansiere drift av fastlegeordningen. Dette er situasjonen i alle våre nabokommuner også, hvor alle nå har ansatt leger på fastlønn etter å ha lyst ut ledige hjemler uten å få søkere. Kommunen må da kjøpe eller leie praksis i legesenter til disse legene. Regjeringen har varslet en handlingsplan for allmennlegetjenesten våren 2020. Dette betyr at større endringer i fastlegeordningen tidligst vil skje i statsbudsjettet 2021

Rekruttering er den største utfordringen nå, men det er flere trender og utviklingstrekk som er viktige for hvordan legetjenesten i Verdal bør utformes videre:

- **Befolkningsutviklingen** i Verdal ser ut til at antallet barn og unge er noe fallende, mens den eldste delen av befolkningen øker betydelig i antall i årene framover.
- **Oppgaveporteføljen** endres som følge av faglig utvikling og endringer i helsetjenesten
- **Forventningene** i befolkningen til helsetjenesten øker, og mange lever lenge med kroniske tilstander og følgetilstander.
- **Nye spesialistregler** stiller nye krav til prioritering av videre- og etterutdanning.
- Det er fortsatt potensiale til å bedre **samhandling** mellom aktører i helsetjenesten både innad i kommunen og mellom primærleger og spesialisthelsetjeneste
- Nye digitale løsninger og verktøy kommer med nye muligheter og utfordringer; **Helseplattformen** vil innebære store endringer når den innføres, enten kommunene og fastlegene blir med eller ikke.

Mål og strategier:

For å oppnå målbildet bør innsats rettes inn mot fire målområder:

KAPASITET: Verdal kommune trenger tilstrekkelig og stabil legekapasitet i kommunen til å ivareta oppgavene som legetjenesten skal ivareta for å nå målene i samfunnsplanen

KOMPETANSE: Alle leger i Verdal må være i spesialiseringsløp mot allmennmedisin evt samfunnsmedisin. Legene i Verdal må dekke den legekompentanse kommunen har behov for.

KVALITET- OG TJENESTEUTVIKLING: Verdal kommune må i samarbeid med legene utvikle rutiner for etterlevelse av krav i kvalitetsforskriften.

SAMHANDLING: Verdal kommune utvikler sine tjenester generelt til å henge sammen og være gode for innbyggerne, og til å utnytte ressursene best mulig. Legetjenesten er sentral aktør både som kunnskapskilde, utvikler og utfører.

Ut fra utfordringene vi står overfor kan ett sett strategier lede mot mål. Strategiene er listet opp nedenfor, mens konkrete tiltak i tråd med disse er anbefalt i kapittel 6 i plan for legetjenester.

Kapasitet:

- Kommunen beholder de legene som er i kommunen og rekrutterer nye til både kapasitetsøkning og utskiftninger
- Det opprettes ny (tredje) hjemmel for LIS1
- Det etableres nytt/nye legesentre når eksisterende legesentre ikke kan utvides ytterligere.

Kompetanse:

- Det utarbeides individuell utdanningsplan for alle nyutdannede leger som kommunen ansetter eller tildeler fastlegehjemmel.
- Sykehjemslegene oppnår godkjenning for kompetansefelt alders- og sykehjemsmedisin
- Kommunale tjenester etterspør lokal legeressurs ved behov for legekompentanse
- Kompetanseheving i akuttmedisin ved legesentrene

Kvalitet:

- Det innhentes kunnskap fra fastlegetjenesten til utviklingsarbeid
- Fastlegenes kompetanse i kvalitetsarbeid øker
- Kommunen utvikler rutinene for oppfølging av kvalitetsarbeidet
- Institusjonstjenesten involverer sykehjemslege i kvalitets- og utviklingsarbeid

Samhandling:

- Fellesarenaer utvikles videre for legetjenesten og øvrige kommunale tjenester for faglig og relasjonell utvikling.
- Samarbeidsrutiner utvikles i fellesskap med involverte aktører
- Samhandling med sykehuset utvikles videre til innbyggernes beste
- Når endringer er nødvendige pga ressursituasjonen skal prioritering skje i samarbeid med berørte aktører

Vurdering:

Rådmannen velger å legge fram temaplan for legetjenesten til orientering for kommunestyret fordi situasjonen med å rekruttere og å beholde fastleger lokalt er krevende, mens utfordringene fordrer regionalt og nasjonalt samarbeid og engasjement for å løses. Rådmannen vurderer at det er behov for samarbeid mellom administrasjon og lokalpolitikken for å finne gode løsninger framover. Situasjonen i fastlegeordningen er for tiden preget av store rekrutteringsvansker og at kommunene konkurrerer med hverandre om å rekruttere og beholde fastlegene. Det forventes at det kommer endringer

i rammer for ordningen som følge av utredning som skal være klar neste vår, og som tidligst medfører tydelige justeringer i økonomiske rammer fra 2021. Inntil denne foreligger kommer signalene fra sentrale myndigheter i praksis i form av utlysning av ulike tilskuddsmidler til rekruttering, stabilisering og kompetanseheving som kommunene kan søke på.

Verdal kommune vil holde fast ved ordningen med selvstendig næringsdrift, men tilrettelegge slik at det er attraktivt å etablere seg og bli værende som fastlege i kommunen. I dette ligger økonomiske ordninger rundt oppstart av praksis og til videre- og etterutdanning.

Satsing på kvalitet- og utviklingsarbeid forventes også å være attraktivt for legene og nyttig for kommunens helhetlige tjenestetilbud. Utviklingen i muligheter både mht medisinske, teknologiske og strukturelle endringer krever at tjenestene utvikler seg også.

Den foreliggende plan for legetjenesten i Verdal er et kunnskapsgrunnlag og peker ut strategier for videre utvikling av tjenestene i samsvar med øvrig kommunale planer. Den bør ligge til grunn for videre arbeid i utviklingsarbeid i legetjenesten, og være kunnskapsgrunnlag for administrative og politiske saker hvor den berøres.

Helseplattformen, oppdatering og veien videre

Saksbehandler: Ragnhild Holmberg Aunsmo	Arkivref: 2019/2085 - /
E-post: ragnhild.aunsmo@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74 04 82 64	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité mennesker og livskvalitet	05.06.2019	31/19
Formannskap	06.06.2019	68/19
Kommunestyre	17.06.2019	54/19

Saksprotokoll i Formannskap - 06.06.2019

BEHANDLING:

Innstilling fra komite mennesker og livskvalitet ble utdelt i møtet.

Ved votering ble komiteens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Verdal kommunestyre opprettholder sin interesse for å inngå endelig samarbeidsavtale med Helseplattformen AS fra det tidspunkt vår kommune/v rt sykehus skal innfases.
2. Det må hensyntas om lag kr 4.500.000.- i økonomiplanen fra 2022, med et mindre beløp allerede i 2021, n r det bl.a. er klart hvilke (og når vi kan si opp) programvarer som vi ikke trenger lenger etter innføring av Helseplattformen.
3. Saken legges fram til endelig behandling i kommunestyret senest første kvartal 2021.

Saksprotokoll i Komité mennesker og livskvalitet - 05.06.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Verdal kommunestyre opprettholder sin interesse for å inngå endelig samarbeidsavtale med Helseplattformen AS fra det tidspunkt vår kommune/v rt sykehus skal innfases.
2. Det må hensyntas om lag kr 4.500.000.- i økonomiplanen fra 2022, med et mindre beløp allerede i 2021, n r det bl.a. er klart hvilke (og når vi kan si opp) programvarer som vi ikke trenger lenger etter innføring av Helseplattformen.
3. Saken legges fram til endelig behandling i kommunestyret senest første kvartal 2021.

Rådmannens innstilling:

1. Verdal kommunestyre opprettholder sin interesse for å inngå endelig samarbeidsavtale med Helseplattformen AS fra det tidspunkt vår kommune/vårt sykehus skal innfases.
2. Det må hensyntas om lag kr 4.500.000.- i økonomiplanen fra 2022, med et mindre beløp allerede i 2021, når det bl.a. er klart hvilke (og når vi kan si opp) programvarer som vi ikke trenger lenger etter innføring av Helseplattformen.
3. Saken legges fram til endelig behandling i kommunestyret senest første kvartal 2021.

Vedlegg:

Mandat samarbeidsråd for opsjonskommuner, Helseplattformen, vedtatt 31.01.17.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Fullmakt- og samarbeidsavtale mellom Helse Midt Norge RHF og kommuner i Helseregion Midt Norge 28.03.17, med tiltredelse fra Verdal kommune

Saksopplysninger:

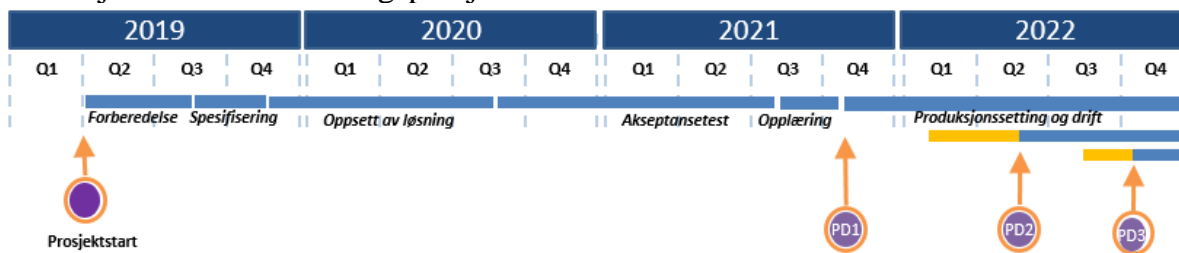
Alle 85 opsjonskommunene i Midt Norge inngikk oppdatert fullmakt- og samarbeidsavtale (intensjonsavtale) med Helse Midt Norge RKF i løpet av første halvår 2017. Opsjonskommunene har siden 31.01.17 latt seg representere med et Samarbeidsråd for disse opsjonskommunene i prosessen, bestående av 9 ledere fra disse kommunene (3 fra NT, 3 fra ST og 3 fra MR) På slutten av prosessen ble deltagelse fra Sunnmøre utvidet med en rådmann ekstra. Disse har jobbet ut fra rådets mandat. (vedlegg 3) for å sikre involvering og forankring i alle opsjonskommunene i Midt Norge.

I mars 2019 ble **Helseplattformen AS** opprettet med Helse Midt Norge RHF som eiere, men slik at opsjonskommunene kommer inn i AS-et etter hvert som opsjonene utløses.

I mars 2019 ble det også skrevet avtale mellom Helse Midt Norge RHF og det amerikanske firmaet Epic som vant anbudskonkurransen.

Innføringsprosjektet startet opp 01.04.19, og tidslinjen for innfasing av sykehus og kommuner er som følger nedenfor:

Tidslinje for felles innføringsprosjekt:

Felles innføringsprosjekt starter 1. april 2019. Produksjonssetting for delleveranse 1 (St.Olav, Trondheim kommune + opsjoner?) er i Q4 2021, markert med PD1 i figuren. Produksjonssetting for delleveranse 2 (HNT + opsjoner?) er i Q2 2022, markert med PD2 i figuren. Produksjonssetting for delleveranse 3 (HMR + opsjoner?) er i Q4 2022, markert med PD3 i figuren.

Dette betyr at Verdal kommune skal innføres samtidig med sykehusene i Helse Nord Trøndelag, dvs. fra andre kvartal 2022.

Vedtak om utløsning av opsjonen må foretas minst ett år for innfasingen, dvs, for Verdal kommune innen 2. kvartal 2021.

Avtalen mellom Helse MN og Epic er på kr 1,2 mrd. Det er jobbet siden januar 2018 med å finne en akseptabel fordelingsnøkkel mellom Helse MN og kommunene. Et forhandlingsutvalg bestående av representanter fra Trondheim kommune samt en rådmann fra Samarbeidsrådet, har ivaretatt opsjonskommunenes interesser. Målsettingen var at dette skulle være klart slik at Trondheim kommune kunne vedta en endelig samarbeidsavtale med Helse Midt Norge RKF før ferien 2019. Dette er noe forsinket, men det er viktig at Trondheim kommune ikke blir stående alene med alt økonomisk ansvar for kommunesektoren. Derfor legges det fram en sak for vårt kommunestyre for oppdatering av status og for oppdatering av interessen, fram mot en siste behandling senest 2. kvartal 2021.

Kostnadsbildet er noe sammensatt, bl.a. avhengig av hva som kan godkjennes som investering av kostnadene, og dermed lånefinansieres, kontra hva som må legges inn i kommunens driftsbudsjett fra 2021.

Så langt i forhandlingsprosessen ser det ut til å bli en gjennomsnittlig kostnad for kommunene på ca kr 300 pr. innbygger. For Verdal kommune tilsvarer dette en brutto årlig kostnad på 4 500.000.-, med anslagsvis ca 50/50-fordeling mellom investering og drift. Kommunene bør også avsette midler til opplæring, dersom dette helt eller delvis ikke kan legges inn i innføringsprosjektet og forsvares som en del av investeringene. Fra dette beløp kan etter hvert fratrekkes dagens kostnader til program som System X, Profil m.fl., slik at netto årlige kostnader blir langt lavere, avhengig av hvor fort man kan si opp dagens avtaler som ikke trengs etter innføring av Helseplattformen.

Den anslagsvise prisen pr. innbygger er selvsagt både foreløpig og usikker, men et greit anslag å bruke i økonomiplanarbeidet for 2020-23. Det er forutsatt at innføringskostnadene dekkes av investering/lån (evt. bruk av fond) nedbetalt over 15 år med 4 % rente. Dette utgjør da ca. 50 % av kr 300/innbygger.

Den andre halvparten er årlige driftskostnader knyttet til lisenser til EPIC, driftskostnader hos Helseplattformen AS m.m.

Vurdering:

Dette er et stort prosjekt både for helseforetaket og for kommunene, men det gir også store muligheter for en sterkt forbedret tjeneste og maksimal og effektiv kontakt mellom fastleger, kommuner, legevakter, sykehus og avtalespesialister m.fl. Helseplattformen er en pilot i landet, sterkt støttet av Helseministeren. Det jobbes delvis samtidig med en nasjonal innføring av «En innbygger – en journal».

I dag kan ingen si sikkert hva som blir det endelige resultatet fram i tid, men det er uansett nødvendig at det skjer noe i Midt Norge, for våre innbyggere og pasienter. Det er ikke avklart hvordan Helseplattformen og den Nasjonale innføringen skal henge sammen.

Hvis kommunene i Midt Norge ikke blir med i Helseplattformen på det tidspunkt som er skissert foran, havner man bakerst, og må kjøpe seg inn etter at innføringsprosjektet er ferdig i alle tre lokale helseforetaksområdene.

Trondheim kommune har tatt et stort ansvar i prosessen så langt, og det har hele tiden vært meningen av de skal innrulles først. Men uten at et flertall av de andre kommunene kommer etter blir prosjektet lite vellykket. Det er nødvendig at kommunene ellers kommer inn i samme tidsrom som «sitt» sykehus. Dvs, at kommunene tilhørende Helse Nord Trøndelag skal inn 2. kvartal 2022. Kommuner som velger å vente, må da vente helt til slutt, dvs. tidligst fra 2023. Det skal ikke lønne seg økonomisk å vente til etter innføringsfasen.

Rådmannen tilrår at Verdal kommune gjentar og opprettholder interessen for å inngå avtale fra 2.kvartal 2022. Endelig vedtak blir da å fatte innen 2. kvartal 2021. Det således legges inn midler i økonomiplanen 2020-2023 allerede fra 2021.

Sluttbehandling - detaljregulering Stiklestad allé 2-8 (helsebygg og Verdal vgs.) - 5038/23/44 m.fl.

Saksbehandler: Anders Nordgård-Larsen	Arkivref: 2018/4792 - /L13
E-post: anders.nordgard-larsen@verdal.kommune.no	
Tlf.:	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn	05.06.2019	46/19
Kommunestyre	17.06.2019	55/19

Saksprotokoll i Komité plan og samfunn - 05.06.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Vedlagte planforslag vedtas med hjemmel i Plan- og bygningslovens § 12-12.

Rådmannens innstilling:

Vedlagte planforslag vedtas med hjemmel i Plan- og bygningslovens § 12-12.

Vedlegg:

- 1 Planbeskrivelse Stiklestad Allè 2-8
- 2 Notat foreslåtte endringer etter høring
- 3 Plankart Stiklestad Allé 2-8
- 4 Reguleringsbestemmelser Stiklestad Allè 2-8

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Høringsuttalelser.

Saksopplysninger:

Sammendrag:

Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for offentlig bebyggelse. Det er tenkt

etablert et helsebygg som blant annet skal inneholde omsorgsboliger, sykehjemsplasser og sentralkjøkken. Planforslaget åpner også for utvidelse av Verdal videregående skole.

Planområdet ligger ca. 0,8 kilometer øst for sentrum og omfatter i hovedsak eiendommene med gnr/bnr 23/44 og 19/635. Ved utvidet planområdet etter planprogrammets høring omfattes også deler av gnr/bnr 21/1. Planområdet er på ca. 69 daa. Det er avsatt i kommunedelplan for Verdal by som offentlig formål. Planområdet brukes i dag til Verdal bo- og helsetun og Verdal videregående skole med tilhørende adkomst, parkeringsarealet, uteareal, idrettsbane, skotthyllbane og klubbhus.

Komite plan og samfunn (KPS) i Verdal kommune har i møte den 15.01.19, sak 04/19 med hjemmel i plan- og bygningsloven §12-10 vedtatt at ovennevnte forslag legges ut til offentlig ettersyn. Saken har vært ute til offentlig ettersyn i perioden 18.01.19-09.03.19.

Høring/offentlig ettersyn:

Planforslaget er framlagt for høring og offentlig ettersyn i samsvar med ovennevnte vedtak. I forbindelse med høring og offentlig ettersyn har det innkommet de uttalelser som nedenfor er gjengitt og kommentert. Uttalelsene er gjengitt i sin helhet og satt i kursiv tekst.

Det er mottatt følgende uttalelser:

1. Rådet for likestilling og funksjonshemmede	datert	28.01.2019
2. Verdal Idrettsråd	datert	06.02.2019
3. NTE NETT	datert	08.02.2019
4. NVE	datert	25.02.2019
5. Kommunenes trafikksikkerhetsutvalg	datert	28.02.2019
6. Trøndelag Idrettskrets	datert	28.02.2019
7. Fylkesmannen i Trøndelag	datert	05.03.2019
8. Verdal FIK	datert	08.03.2019
9. Norges friidrettsforbund	datert	08.03.2019
10. Høringsinnspill fra Knut Rostad	datert	08.03.2019
11. Høringsuttalelse fra Stian Stensland	datert	13.03.2019
12. Trøndelag fylkeskommune	datert	15.03.2019

Fylkesmannen har trekt sin innsigelse angående støy i eget brev datert 10.05.2019.

Rådet for funksjonshemmede:

Kommentar til side 37 angående flom NVE sin anbefalte kote høy for 200 og 1000 årsflom er 5.94. Tenkt kotehøyde er på nytt helsehus er 5,50 og det er betenkelig for våre mest sårbare grupper mennesker. Med tanke på HC-parkering så bør en tenke på lengde av plassen da det i dag er mange HC- biler som har en rampe bak for ut- og innkjøring av rullestoler/batteridrevne stoler.

Kommentar:

Det er utarbeidet følgende notat fra Norconsult angående flom og sikkerhetsmargin:

NVE har kartlagt flomhøyde ved 1000-årsflom til kote 5,44 m.o.h., men anbefaler at det i tillegg legges inn en sikkerhetsmargin på 0,5 m slik at minimum gulvnivå bør være 5,94 m.o.h.

Bygging på kote 5,94 vil medføre oppfylling av terreng med inntil 1,5 m for store arealer. Både parkering og veger må da heves betydelig for å oppfylle krav til universell utforming av området. I reguleringsplanen har prosjektgruppa valgt å bruke en lavere sikkerhetsmargin enn NVE anbefaler. Det er vurdert at selve flomberegningen inneholder gode nok sikkerhetsmarginer og en har valgt å sette krav om minimum gulvnivå på 5,5 m.o.h i reguleringsforslaget.

Det er viktig at kommunestyret som ansvarlig for utbyggingen og reguleringsplanen er klar over at en her ikke oppfyller NVEs anbefaling til sikkerhetsmargin.

Tilfredsstillende atkomst til området.

Ved en ekstrem situasjon med 1000-årsflom vil områdene omkring ny bebyggelse være oversvømt, selv om selve bygningene er hevet over flomnivå. Hva som er tilfredsstillende atkomst er ikke definert i teknisk forskrift. Vi velger å definere dette som framkommelighet med større kjøretøy som kan frakte personell, varer og i verste fall evakuere beboerne. 0,5 m vanndybde på kjørefast dekke vurderes å være akseptabel framkommelighet med denne type kjøretøy. Vannstanden vil dekke store flate områder og farten på strømmen i vannet antas å være lav slik at veger med fast dekke fortsatt kan forutsettes å være kjørbare.

Det legges til grunn de vurderinger som er foretatt i ovennevnte notat med henblikk på flom. Når det gjelder størrelse på HC-parkering må dette tas inn i arbeidet med utomhusplan. Uttalelsen oversendes utbygger.

Verdal Idrettsråd

I utredninga henvises det til rikspolitiske retningslinjer for barn og unge der det sies at det ved omdisponering av arealer som er regulert til fellesareal, idrett eller friområde, som er i bruk eller er egnet for lek, skal det skaffes fullverdig erstatning.

Pågående planarbeid berøres av retningslinjene ved at arealene her, som er regulert til byggeområde, inneholder gangstier, idrettsanlegg og uteoppholdsarealer som brukes av barn og unge.

Før dagens grusbane innenfor o_BOP3 tas i bruk til utbyggingsformål, skal det være etablert erstatningsbane for idrett/aktivitet innenfor planområdet.

1: Friidrett:

Verdal Idrettsråd foreslår uteområdet ved Ørmelen skole som erstatningsområde til et rekrutteringsanlegg for friidrett.

Idrettsrådet viser til tidligere innsendt arealbehov den 29. oktober 2017, ved ny Stiklestad skole, hvor vi ønsker et 400m friidrettsanlegg ved nye Stiklestad skole. Arealbehovet på 4 mål for et friidrettsanlegg frafalles ved nye Stiklestad skole.

Begrunnelse:

Idrettsrådet merker seg kommunestyrets innspill 10.12.18 "På bakgrunn av dette bes rådmannen utrede en modernisering (nybygging/renovering) av Ørmelen skole, med oppstart mot slutten av økonomiplanperioden. I utredningsarbeidet skal oppgradering av uteområdet inkluderes."

Ørmelen skole ligger sentralt til, og et rekrutteringsanlegg for friidrett kan brukes av skolen på dagtid, og friidrett og uorganisert aktivitet på kveldstid. Nærheten til skolen muliggjør sambruk av garderøber osv til arrangement.

Friidrett i Verdal trenger et rekrutteringsanlegg for friidrett. Det er gode muligheter ved Ørmelen skole til et rekrutteringsanlegg på for eksempel 200 eller 300m.

I et slikt rekrutteringsanlegg kan det arrangeres lokale og kretsarrangement. For større arrangementer og trening for "viderekommende", kan fullverdig anlegg på Levanger, Inderøy, Steinkjer, og friidrettshallen på Steinkjer brukes.

Verdal Idrettsråd foreslår at rådmannen oppnevner en komité bestående av kommunen, Verdal Friidrettsklubb og Verdal Idrettsråd som ser på mulig størrelse/kostnad for et rekrutteringsanlegg ved Ørmelen skole, for innarbeidelse i kommunens budsjett 2020 – 2024.

2: Isflate/ballflate:

Før dagens grusbane innenfor o_BOP3 tas i bruk til utbyggingsformål, skal det være etablert en erstatningsbane for idrett/aktivitet innenfor planområdet. Banen skal være tilrettelagt for islegging om vinteren og ballspill om sommeren. Isflaten/ballflaten skal ha minimumsmål 30x60 m.

Verdal Idrettsråd spiller inn sentralidrettsanlegget som erstatningsområde for en isflate/ballflate, helst med kunstis.

Begrunnelse:

Sentralidrettsanlegget ligger sentralt til, og isflate der vil gi et godt tilbud til is aktivitet om vinteren, og ballspill om sommeren.

Det pågår en utredning av en masterplan (anleggsplan) for sentralidrettsanlegget der en isflate/ballflate er spilt inn. Idrettsrådet deltar igjennom Styringsgruppa for Sentralidrettsanlegget.

Kommentar:

Rådmannen har startet arbeidet med å lage en ny masterplan for sentralidrettsanlegget som skal etter planen være ferdig utarbeidet i august 2019, og planen skal legges fram til politisk behandling høsten 2019. Masterplanen inneholder også ny isflate.

Saksframlegget for rekrutteringsanlegg for friidrett i Verdal til formannskapet 2 mai 2019 skriver rådmannen blant annet følgende:

Friidretten i Verdal trenger et rekrutteringsanlegg, som et klart utgangspunkt for arbeidet. Det er gode muligheter ved Ørmelen skole til et rekrutteringsanlegg på for

eksempel 200 m eller 300 m. I tillegg er det startet et masterplanarbeid ved sentralidrettsanlegget på Ørmelen, her har man tatt inn anleggsenheten for friidrett og isflate. Rådmannen ønsker å se på muligheten for å utvikle sentralidrettsanlegget slik at det gir et variert aktivitetstilbud og en arena for flere idretter.

Både Ørmelen skole og sentralidrettsanlegget ligger sentralt, og et rekrutteringsanlegg for friidrett kan brukes av skoler og andre på dagtid. Friidretten og uorganisert aktivitet på kveldstid. Nærheten til garderober og annen infrastruktur muliggjør sambruk til arrangement.

I et slikt rekrutteringsanlegg kan det arrangeres lokale- og kretsarrangement. For større arrangementer og trening for «viderekomne,» er fullverdige anlegg på Levanger, Inderøy, Steinkjer og friidrettshallen på Steinkjer tilgjengelige alternativer.

Mange barn og ungdommer er innom sentralidrettsanlegget i løpet av en dag for å trene, aktiviteten er både uorganisert og organisert, barn og ungdom spiller kamper og/eller deltar for det sosiale eller som tilskuere. Dette kan være en viktig innfallsport og mulighet for å rekruttere flere til allsidig aktivitet, blant annet friidretten. Anlegget er også godt tilgjengelig med gang- og sykkelveger.

Det ble vedtatt å sette ned en arbeidsgruppe for å utrede muligheten for bygging av et rekrutteringsanlegg friidrett i Verdal kommune. Arbeidsgruppa skal finne egnet plassering for et nytt rekrutteringsanlegg for friidrett med to alternativer:

- Sentralidrettsanlegget
- Ørmelen skole.

NTE Nett:

NTE Nett har tidligere kommet med innspill i forbindelse med planoppstart. Når det gjelder behovet for strømtilførsel for utbyggingen må det sees helhetlig på dette. Utbyggingen vil foregå i flere etapper, slik strømforsyningsanlegg tilpasse dette. Det kan være behov for at det avsettes plass til flere nettstasjoner, og det kan være nødvendig at nettstasjoner må plasseres i eget rom i bygning. Som nevnt er strukturen på distribusjonsnettet i området under revisjon, dette med tanke på forsyningssikkerhet og stabil forsyning. Det er derfor viktig at bestående trasser kan opprettholdes og tilpasses nytt behov, eventuelt at det avsettes plass til nye trasser.

Kommentar:

Tas til orientering, og forutsettes ivaretatt av utbygger.

NVE:

Vi viser til ovennevnte forslag til detaljreguleringsplan, vår uttalelse til planoppstart samt tlf.-samtaler og e-postutveksling ang. saken mellom rådgiver Pål Gauteplass i Norconsult og Ida Eggen hos oss ang. forholdet til flomfare og sikkerhetskrav.

Flomfare

Vi minner om at en flomsonkartlegging med tilhørende rapport ikke er en måling men en beregning. Selv om det er nedlagt svært mye fagarbeid i beregningene og disse utgjør

det beste vi har av slike utredninger, må det tas høyde for usikkerhet. Alle vassdrag er forskjellige og usikkerheten i beregningene varierer derfor fra flomsonekart til flomsonekart avhengig av det enkelte vassdrags egenskaper. For Verdalsvassdraget har vi som kjent valgt å anbefale en sikkerhetsmargin på 50 cm. For å ta høyde for denne usikkerheten.

Vi er litt usikre på hvilket tverrprofil en viser til når en henviser til kote 5,44 m.o.h. At en ikke ønsker å hensynta usikkerhetene i kartet er uheldig, ikke minst med tanke på behovet for å komme fram med ambulanse, legevaktbil, brannvesen etc. som vil kunne vise seg nødvendig i løpet av en storflom.

En halv meter med rennende vann over adkomstveg vil kunne gjøre det vanskelig eller umulig å komme fram med vanlig utrykningskjøretøy. I et så stort helsebygg som planlagt, med en stor andel brukere med svak helse og begrensede bevegelsesmuligheter, må det forholdsvis ofte påregnes behov for assistanse fra nødetatene.

Dagens flomsonekart med rapport begynner å bli noen år gammelt (2004). Vassdrag er i stadig forandring som følge av naturlige endringer og ulike menneskelige inngrep. NVE har derfor sett behovet for en revisjon av også dette flomsonekartet. Vi er nå i ferd med å slutføre denne revisjonen og forventer å få publisert kartet i løpet av våren. Ny beregnet vannstand for Q1000 med 1 års stormflo i år 2100 gir 5.15 m.o.h. (NN2000) i tverrprofil 8,5 og 5,25 m.o.h. i tverrprofil 9 (enda ikke offentliggjort) dvs. ca. 5,2 m.o.h. innenfor planområdet. Forskjellen mellom gammel og ajourført modell skyldes i hovedsak justering av tverrprofilene basert på ny detaljert terrengmodell, ny flomberegning med høyere verdier og mindre justeringer av ineffektivt areal på flomslettene. NVE anbefaler imidlertid fortsatt å tilstrebe en sikkerhetsmargin som tidligere anbefalt og vi vil sterkt fraråde at de nye høydene tas til inntekt for å unngå å heve terrenget så mye som anslått i planforslaget.

Allmenne interesser langs vassdraget

Det er positivt at en har valgt å legge inn en kantsone mot Kvislabekken. Dersom det er mulig å legge inn et bredere belte enn anbefalt (2 meter) vil vi sterkt anbefale å øke denne avstanden da kantvegetasjon er svært viktig for livet i vassdraget og som biotop for livet langs dette.

Overvannshåndtering

Tette og harde flater øker hastigheten på vannet og vi anbefaler derfor på generelt grunnlag at en ved utbygging med høy utnyttelsesgrad utarbeider et overvannsnotat som viser hvordan en har tenkt å løse disse utfordringene. NVE opplever ofte at disse overvannsnotatene utsettes til byggesak og fremmes samtidig med utomhusplanen. Vår tilråding er at dette fortrinnsvis bør gjennomføres samtidig med arealplanarbeidet da problemstillinger knyttet til vannhåndtering ofte vil kunne være premissgivende for reguleringsplanen feks ved at det vil kunne være nødvendig å regulere grøntarealer og lekeplasser som flomveger og til areal som er nødvendig for å forsinke og fordrøye vann under flomepisoder. Gjennom å regulere områder til utbygging uten å hensynta slike problemstillinger vil en kunne oppleve at det ikke gis nødvendig plass til vannet innenfor planområdet da disse arealene da ofte er avsatt til bebyggelse og anlegg og at for eksempel nødvendig terrengforming for å unngå vannskader, ikke etableres.

Skredfare

Norconsult har utarbeidet et orienterende geoteknisk notat av 11.07.2018. Her konkluderes det med at grunnforholdene innenfor planområdet består av silt- og sand, delvis beliggende under torv og matjord. Selv om grunnforholdene innenfor planområdet anses som gode, anbefaler Norconsult i notatet at det bør utføres supplerende grunnundersøkelser for å avklare om planområdet står i fare for å bli rammet av et kvikkleireskred fra kvikkleiresone «557 Svedjan». Dette notatet er derfor fulgt opp med en skredfarevurdering av 14.12.s.å. Norconsult har gjennomført supplerende grunnboringer i kvikkleiresonen Svedjan og basert på disse grunnundersøkelsene konkluderer Norconsult med at det ikke er kvikkleire innenfor sonen og at planområdet derved ikke kan bli truffet av et kvikkleireskred. Dette er selvsagt svært positivt og vi anser derved skredfaren som avklart. I tlf.-samtale med Pål Gauteplass den 21.02.19 ble det opplyst om at det er i ferd med å bli gjennomført uavhengig kontroll. Denne bør være på plass før tiltaksrealisering og det bør tas inn rekkefølgebestemmelser som ivaretar dette.

NVE har utarbeidet en digital innmeldingsløsning for funn av nye kvikkleiresoner og fjerning av ikke reelle soner og vi ber om at Norconsult hensyntar den nye kunnskapen mht. sone 557 Svedjan ved å legge resultatene inn i denne når denne er kvalitetssikret: <https://www.nve.no/flaum-ogskred/kartlegging/innmelding-av-farekartlegging/innmelding-av-kvikkleiresoner/>. Vi ber også om at resultatene fra grunnboringene legges inn i NGUs database «Nadag».

Kommentar:

Se kommentar under råd for funksjonshemmede når det gjelder sikkerhet mot flom. Minste krav til kantsone økes. Det er i tillegg lagt inn bestemmelser om endring av elveløpet for å få til et mer naturlig elveløp. I tillegg må ikke parkmessig opparbeidelse gå på bekostning av kantsone Det er allerede foretatt uavhengig kontroll geoteknikk av Sweco datert 25.02.19 uten innvendinger. Det er derfor ikke nødvendig med rekkefølgekrav angående uavhengig kontroll av geoteknikk.

Kommunens trafiksikkerhetsutvalg.

Kommunens trafiksikkerhetsutvalg vurderte planforslaget i sitt møte den 28. februar og ga slik uttalelse:

Reguleringsplan Stiklestad allé 2-8,

Det stilles spørsmål om rundkjøringen har stor nok kapasitet med tanke på framtidig behov.

Hva gjøres med alle av- og påkjøringer langs fylkesvegen? Det bør ordnes alternativ adkomst til

industriområdet på sørsiden i sammenheng med at ny vei til Reinsholm fra rundkjøringen blir anlagt.

Er det tatt nok hensyn til myke trafikanter i byggeprosessen?

TSU synes det blir en stor forbedring trafiksikkerhetsmessig sammenlignet med dagens situasjon.

Det bør vurderes å sete opp fysiske hinder mellom av/påstigning buss imot G/S-veg

Kommentar:

Rundkjøring er planlagt med en fremtidig arm til Reinsholm. Rundkjøringer har større kapasitet for trafikkavvikling enn ordinære kryss. Forholdet til myke trafikanter skal løses gjennom riggplan. Uttalelsen er formidlet til utbygger.

Trøndelag idrettskrets:

- 1. Trøndelag idrettskrets viser til innsendte høringsinnspill fra Verdal idrettsråd datert 06.02.19 og gir sin tilslutning til innholdet i idrettsrådets synspunkter.*
- 2. Vi vil i tillegg understreke betydningen av at de rikspolitiske retningslinjene som sier at det ved omdisponering av arealer som er regulert til felles arealer, idrett eller friområde og/eller områder som er i bruk til eller egnet for lek så skal det skaffes fullverdig erstatning for disse arealene, må følges opp i denne saken.*
- 3. Trøndelag idrettskrets støtter Verdal idrettsråd sine vurderinger og forslag til løsninger knyttet til detaljene vedrørende hvilke aktivitetsområder og idrettsanlegg som berøres og som må erstattes som følge av omreguleringen. Vi understreker derfor også betydningen av at idrettsrådet og andre relevante lokale aktører fra idretten involveres i den videre behandlingen av saken.*

Kommentar:

Se kommentar under Verdal idrettsråd

Fylkesmannen i Trøndelag

Fylkesmannen har mottatt ovennevnte reguleringsplan til uttalelse. Under følger innspill til planen på Fylkesmannens ulike fagområder:

Landbruk

Reguleringsplanen omfatter et område på ca. 9 dekar med fulldyrka jord som i dag er i aktiv jordbruksdrift. Arealet er i overordna plan avsatt til framtidig tjenesteyting. Rekkefølgebestemmelse som angår jordvern (6.3) sikrer at jordbruksarealet (o_BOP6) ikke skal tas ut av bruk som jordbruksareal før det blir aktuelt med oppføring av bygg til undervisningsformål. Som et avbøtende tiltak er det satt rekkefølgekrav i bestemmelsene (6.1.3) om at for området med dyrka mark (o_BOP6) skal anleggsplanen redegjøre for håndtering av overskytende matjord. Matjorda skal benyttes til jordbruksformål i nærområdet. Vi vil minne om at jordmasser som skal flyttes forutsettes å være fri for smittsomme sykdommer eller uønskete arter.

Parkering

For Verdal bo- og behandlingssenteret etableres 0,32 gjesteparkeringsplass pr. beboerplass innenfor planområdet. Dette vil si et antall på ca. 91 gjesteplasser. I tillegg etableres 43 plasser for hjemmetjenesten. Reguleringsplanen forutsetter at ca. 50% av de ansatte skal benytte alternativ transport og de resterende 50% skal benytte seg av ledige parkeringsplasser i nærområdet. Videre står det i planen at dersom denne ambisjonen ikke viser seg å være gjennomførbar gjennom erfaring med første byggetrinn, åpner reguleringsplanen også for bygging av parkeringskjeller innenfor planområdet.

Verdal videregående har i dag 130 ansatte og 830 elever. Det planlegges 1 bilplass pr ansatt og 0,12 pr elevplass. I tillegg etableres 0,1 plass for moped/ATV pr elevplass. Dette utgjør 230 bilplasser og 83 plasser for moped/ATV. Ifølge planbeskrivelsen dekkes parkeringsbehovet på kveldstid, for idrettshall og aula, av skolens og nærområdets parkeringsplasser.

I vår uttalelse til oppstart anmodet vi til en effektiv arealbruk, særlig med tanke på overflateparkering. Ifølge reguleringsbestemmelsene skal det innenfor o_BOP5-6 (Verdal VGS) «..etableres tilstrekkelig antall parkeringsplasser for skolens drift ut fra følgende beregning...». For å sikre at ikke store arealer på bakkenivå blir brukt til parkering, og derigjennom føre til press på omkringliggende jordbruksarealer, er det nødvendig å sikre maksimum antall bakkeparkeringsplasser i reguleringsbestemmelsene.

Med bakgrunn i SPR-BATP og jordlova § 9 har Fylkesmannen innsigelse til planen inntil det er tatt inn bestemmelse som angir maksimum antall bakkeparkeringsplasser for Verdal bo- og behandlingssenter og Verdal videregående skole.

Som nevnt er behovet for antall parkeringsplasser for Verdal VGS 230 bilplasser og 83 plasser for moped/ATV. Etablering av et så høyt antall parkeringsplasser i et relativt sentralt område anses for å være problematisk. En regulering av så store arealer til parkeringsformål fører mest sannsynlig til at dyrkamarka i planområdet raskere vil bli tatt ut av drift. Årsaken til at Fylkesmannen ikke fremmer innsigelse til planen og mengden parkeringsbehov er at det har kommet fram at kollektivtilbudet for Verdal VGS ikke er tilstrekkelig. I tillegg er det mange som reiser over lengre avstander. Dette gjør at sykkel eller gange ikke er et reelt alternativ. Dette fører til at mange er avhengige av bil eller moped/ATV. Likevel anses det som noe urealistisk at ingen av skolens ansatte kan benytte seg av alternativ transport. Særlig med tanke på at planen for Verdal bo- og behandlingssenter belager seg på at 50% av de ansatte skal benytte seg av alternativ transport. Ifølge SPR-BATP skal det være en effektiv arealutnyttelse i sentrale utbyggingsområder. Ettersom planen berører dyrkamark er jordvern et viktig argument i forbindelse med utnyttelsen av arealene som ikke berører dyrkamarka. Vi har derfor faglig råd om å redusere antall parkeringsplasser for Verdal VGS. For eksempel ned til 0,7 per ansatt.

Fylkesmannen har faglig råd om å redusere antall parkeringsplasser for Verdal videregående skole for å sikre effektiv arealutnyttelse. Det vil si at minimumskravet til antall parkeringsplasser reduseres i bestemmelsene.

I reguleringsbestemmelsene står det at parkeringsplasser kan etableres som parkeringskjeller innenfor angitte byggeområder. For å sikre en så langsiktig drift av dyrkamarka som mulig har vi faglig råd om å vurdere parkeringskjeller/parkeringshus for Verdal VGS. Slik vil man frigjøre arealer i det allerede bebygde området til å oppføre undervisningsrelaterte bygninger som ellers må plasseres på dyrkamarka. Slik vi ser det vil det beste alternativet være å utvide Verdal VGS på en slik måte at arealet med dyrka mark kan reguleres til LNFR-formål.

Fylkesmannen har faglig råd om å bygge parkeringskjeller/parkeringshus for Verdal videregående skole. Slik vil arealer frigjøres i det allerede bebygde området til å oppføre

undervisningsrelaterte bygninger som ellers må plasseres på dyrkamarka. Videre har vi faglig råd om å regulere o_BOP6 til LNFR-formål.

Klima og miljø

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging
I vår forhåndsuttalelse pekte vi på at Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP 2014) ble lagt til grunn for planleggingen. Her legges det vekt på høy arealutnyttelse, fortetting og transformasjon og at planleggingen skal bidra til å styrke sykkel og gange som transportform. Planområdet ligger sentrumsnært, med gode muligheter for å bruke sykkel fra mange av boligområdene i og rundt Verdal sentrum. I framlagte planforslag er kravene til sykkelparkeringsplasser i nylig vedtatt kommunedelplan for Verdal by avveket. Antall plasser pr elev er redusert fra 0,7 til 0,2, og pr ansatt på bo- og behandlingssentret er antallet redusert fra 0,5 pr ansatt til 0,4 pr ansatt samtidig på jobb. Det er heller ikke satt av sykkelparkeringsplasser for ansatte ved skolen. Fylkesmannen som miljømyndighet har forståelse for at antall sykkelparkeringsplasser må tilpasses det reelle behovet, men er sterkt kritisk til at det reduseres så kraftig som her. Vi kan heller ikke se at dette er i tråd med målene i Verdal kommunes temaplan for økt sykkelbruk. Erfaring viser at tilrettelegging for å bruke sykkel som transportmiddel, bl.a. i form av tilstrekkelige og gode parkeringsmuligheter, er et viktig tiltak for å øke sykkelbruken. Økt bruk av sykkel vil igjen ha en positiv effekt på bilbruken, og derigjennom behovet for areal avsatt til bilparkering. Vi viser her til vår vurdering av bilparkeringsdekningen i avsnittet over.

Fylkesmannen vil med grunnlag i Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP 2014) gi et faglig råd om å øke antall sykkelparkeringsplasser i tråd med kommunedelplan for Verdal by.

Kvislabekken

Klima- og miljøavdelingen viser til vår uttalelse til varsel om oppstart, der vi spesielt bemerker at det nye planområdet omfatter deler av Kvislabekken. Denne er registrert i Naturbasen som naturtype Viktig bekkedrag BN00011122 Kvisla, verdsatt som «Viktig» (B-verdi). Dette er et sjørrretvassdrag, og verdien er gitt etter samlet vurdering av fisketetthet, vannkvalitet, vannføring, og anadrom lengde mv. Vi viser videre til vannressurslovens § 11 som stiller krav om at det langs bredden av vassdrag skal opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr.

I planbeskrivelsen står følgende: «Mot Kvisla er det satt en byggegrense på 10 m fra vannkant, bortsett fra områdene hvor det allerede er etablert bebyggelse hvor byggegrensen ligger på 6-7 m. Kommunedelplan for Verdal by angir i utgangspunktet 20 m byggegrense fra Kvisla. Planforslaget berører dyrkajord, og ved avveining av høy utnyttelse av dyrkbarjord opp mot byggegrense er det valgt å prioritere jordvern slik at området får høy utnyttelse.» Vi har forståelse for at det er viktig med høy utnyttingsgrad her, og bekken er sterkt påvirket gjennom kanalisering i dette området. Et fravik fra KDP Verdal by er derfor akseptabelt. I bestemmelsen § 3.2.2 er det imidlertid angitt følgende: «Kantvegetasjonen bør være 2 meter bred.» 2 meter kantsone er svært lite, og etter Fylkesmannen som miljømyndighet sin vurdering er det ikke tilstrekkelig for å

ivareta målene i vannressurslovens § 11. Videre er som nevnt bekkeløpet kanalisert fra før i dette området. Ifølge planbeskrivelsen og bestemmelsene er det et ønske om å oppgradere/endre bekkeløpet «for å fremme biologisk mangfold, hindre erosjon og bedre flomkapasiteten så fremt en ivaretar/reetablerer naturlig kantvegetasjon.» Slike tiltak vil være svært positivt for både biologisk mangfold knyttet til bekken og med hensyn til bekkens kapasitet som fordrøyningsmagasin og flomløp. Det kan gjøres ved å tilbakeføre noe av det naturlige bekkeløpet med mer svinger og kulper, samt ivareta og gjerne reetablere noe kantvegetasjon. Fylkesmannen som miljømyndighet vil tilrå at dette planlegges og utføres i samråd med fagfolk med kompetanse på dette området.

Dette vil etter vår vurdering imidlertid vanskelig la seg gjennomføre uten noe mer areal langs vassdraget enn det som er vist i planforslaget. Fylkesmannen vil med det som bakgrunn gi faglig råd om at bredden på kantsonen utvides i bestemmelsens § 3.2.2, og at det legges inn et bredere grøntområde («Naturområde-grønnstruktur GN») i kartet.

Barn og unge

Fylkesmannen minner om T-2/08 med Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen. Her gjøres rede for ulike krav til den kommunale planleggingsprosessen og krav til fysisk utforming av arealer og anlegg som skal brukes av barn og unge. Bl.a. tydeliggjøres krav om at det avsettes tilstrekkelig og hensiktsmessig areal for lekeområder for barn og unge, herunder areal for nærlekeplasser for de minste barna. Fylkesmannen som utdanningsmyndighet forventer at retningslinjene legges til grunn i det videre planarbeidet.

Helse og omsorg, Klima og miljø

Planforslaget legger til rette for nytt helsebygg med blant annet omsorgsboliger, sykehjemsplasser, sentralkjøkken og utvidelse av Verdal vgs. Det nye helsebygget tenkes plassert mellom Verdal bo- og helsetun og Verdal videregående skole. Planområdet avgrenses med fylkeveg 757, Stiklestad allé i sør, tomtegrense mot boligbebyggelse og landbruksareal i vest/nord og eiendomsgrense mot landbruksareal i øst.

Vedrørende støy:

Det foreligger støyrapport v/ Norconsult, datert 19.12-2018. Beregning viser at støyskjerming mot fv. 757 for uteområdet ved videregående skole gjør at uteområdet oppnår tilfredsstillende krav i henhold til retningslinjen for støy i arealplanlegging, T-1442/16. Tilsvarende vil store deler nord i planområdet være skjermet for støy, slik at utearealer for helsebygg således også oppnår tilfredsstillende støynivå. Videre viser støyberegning at fasader mot fv. 757, Stiklestad alle, blir liggende i gul støysone med støynivå mot fasade mellom 59-63 dBl den. Det foreligger ikke vurderinger av støyskjermingstiltak for fasade mot fv. 757 for helsebygg. Det foreligger heller ikke vurderinger av mulige helsemessige konsekvenser for beboerne i helsebyggene knyttet til trafikkstøy.

Av bestemmelsene pkt. 2.6 fremkommer: «Grenseverdiene gitt i tabell 3 i Klima- og miljødepartementets retningslinje T-1442/2016 gjøres gjeldende for planen. Unntak gis for fasader mot fv. 757 innenfor gul støysone i område o_BOP1, 2 og 3, hvor det tillates overskridelse av grenseverdiene for veitrafikkstøy» Videre heter det at; «- Alle beboelsesrom hvor støy på utsiden av vindu ikke oppfyller støykrav skal ha mulighet for

utvendig solavskjerming eller kjøling. Disse beboelsesrommene skal også ha tilgang på felles oppholdsrom med vindu og luftemulighet mot stille side. Alle beboere skal ha tilgang på utearealer hvor kravene i tabell 3 tilfredsstilles.»

En forutsetning for at kommunen kan tillate bebyggelse med støyfølsomt bruksformål i gul støysone, er at det foreligger støyfaglige vurderinger som omfatter effekt av avbøtende tiltak, jmf. Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442/2016 s.12). Støyfaglig vurdering viser god effekt av skjermingstiltak for skolens uteområde, mens det ikke foreligger tilsvarende vurdering av aktuelle støyskjermingstiltak for helsebygg plassert i gul støysone. Slik bestemmelsen nå er formulert er det åpnet for at rom for beboere kan ligge ensidig mot støysiden, uten at det er nødvendig med skjerming. I praksis betyr det at støynivået innendørs kan bli uakseptabelt høyt hvis vindu åpnes. Det må legges til grunn at det for beboerrom, som reelt sett er beboernes bolig, skal være mulig å åpne vinduet. Personer med nedsatt funksjon eller helseutfordringer og eldre er sårbare grupper som det er spesielt viktig å skjerme mot støy. Ved hørselsnedsettelse kan lydoppfattelsen forringes ytterligere ved bakgrunnsstøy. Brukerne som bor på sykehjem har i tillegg ofte redusert mobilitet og kan være avhengige av hjelp fra personalet for å kunne oppsøke andre rom. For noen vil også funksjonen være så svekket at opphold andre steder enn på eget rom er lite aktuelt. Fylkesmannen mener derfor at utformingen av helsebygg/omsorgsinstitusjoner med funksjon som varig bolig bør være slik at alle beboerrom får tilgang på stille side med støynivå på utsiden av vindu under Lden 55 dB

For å sikre juridisk hjemmel må kvalitetskrav til støynivå for beboerrom beskrives konkret i reguleringsbestemmelsene under pkt. 2.6 Støy, og da slik at hvert beboerrom sikres tilgang til stille side hvor åpningsbart vindu plasseres. Det må også tas inn rekkefølgekrav om at nødvendige støyskjermingstiltak skal være gjennomført før brukstillatelse gis.

Fylkesmannen har innsigelse til planen inntil det foreligger støyfaglig vurdering som viser effekt av avbøtende tiltak for o_BOP1, 2 og 3 og som sikrer støy på utsiden av vindu under Lden 55 dB for beboerrom mot gul støysone.

Helse og omsorg Det er positivt at det har vært bred medvirkning underveis i prosessen og området legger til rette for økt aktivitet for flere aldersgrupper. Det er positivt med uteområdet for videregående skole med mulighet for allsidig aktivitet, samtidig er det viktig å legge vekt på at det er god oversikt over uteområdene og mulighet for voksenkontroll. Belysning og at det ikke er lokaliteter med dårlig innsyn har også betydning for hvor trygt området vil oppleves utenfor skolens åpningstid.

Samfunnssikkerhet

Det foreligger en enkel ROS-analyse i planforslaget som bærer preg av å være en sjekklister, samt noen vurderinger i form av anbefalinger som bør følges opp. Dette burde vært møtt med tiltak og konkrete vurderinger av reell fare i analysen eller i beskrivelsen av denne. Fylkesmannen påpeker at analysen viser til DSBs veileder for ROS-analyser fra 2011. Det er kommet en ny veileder i 2017 med også en ny sjekklister for vedlegg 5 for forhold som bør vurderes. Siden analysen er datert i 2019 burde oppdaterte veiledere for gjennomføring av ROS-analyse vært benyttet. Vedlagte sjekklister viser kort til enkelte

vurderinger og tiltak. Identifiserte momenter er møtt med tiltak og fremstår som gjennomarbeidet.

Det kommer ikke fram at det er vurdert konsekvenser og mulige momenter under anleggsfasen med for eksempel trafikksikkerhet for myke trafikanter under de ulike byggetrinnene. Det skal i tillegg til å vurdere risiko og sårbarhet som kan oppstå ved endret arealbruk med dagens forutsetninger, også vurderes hvordan fremtidige klimaendringer eventuelt vil påvirke tiltaket. Fylkesmannen kan ikke se at det er direkte vurdert hvordan et endret klima med mer vind eller mer nedbør også i form av styrtregn vil påvirke området og tilstøtende områder. Mulige tiltak og momenter ved et endret klima bør inngå som en del av ROS-analysen. Det er utarbeidet egne klimaprofiler for fylket med anbefalinger fra NVE for hva som er aktuelle klimapåslag for vurdering. Se mer informasjon på klimatilpasning.no.

Fylkesmannen som samfunnssikkerhetsmyndighet vil anbefale kommunene allerede i oppstartsmøter å informere utbyggere og private konsulentfirma om oppdatert regelverk og veiledere som kan benyttes, samt hvilke krav kommunen ønsker å stille til innhold i en ROS-analyse i de aktuelle plansaker. Fylkesmannen påpeker at det er kommunen som planmyndighet som har ansvar for å godkjenne ROS-analysen i henhold til pbl. § 4-3.
Side: 6/6

Fylkesmannens konklusjon

Det fremmes følgende innsigelse til reguleringsplanen:

- 1. Med bakgrunn i SPR-BATP og jordlova § 9 har Fylkesmannen innsigelse til planen inntil det er tatt inn bestemmelse som angir maksimum antall bakkeparkeringsplasser for Verdal bo- og behandlingssenter og Verdal videregående skole.*
- 2. Fylkesmannen har innsigelse til planen inntil det foreligger støyfaglig vurdering som viser effekt av avbøtende tiltak for o_BOP1, 2 og 3 og som sikrer støy på utsiden av vindu under Lden 55 dB for beboerrom mot gul støysone.*

Det fremmes følgende faglige råd til reguleringsplan:

- 1. Fylkesmannen har faglig råd om å redusere antall parkeringsplasser for Verdal videregående skole for å sikre effektiv arealutnyttelse. Det vil si at minimumskravet til antall parkeringsplasser reduseres i bestemmelsene.*
- 2. Fylkesmannen har faglig råd om å bygge parkeringskjeller/parkeringshus for Verdal videregående skole. Slik vil arealer frigjøres i det allerede bebygde området til å oppføre undervisningsrelaterte bygninger som ellers må plasseres på dyrkamarka. Videre har vi faglig råd om å regulere o_BOP6 til LNFR-formål.*
- 3 Fylkesmannen vil med grunnlag i Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-arealogtransportplanlegging (SPR-BATP 2014) gi faglig råd om å øke antall sykkelparkeringsplasser i tråd med kommunedelplan for Verdal by.*
- 4 For å ivareta vassdragets verdi knyttet til biologisk mangfold og som flomløp og*

fordrøyningsmagasin, vil Fylkesmannen vil gi faglig råd om at bredden på kantsonen utvides i bestemmelsens § 3.2.2, og at det legges inn et bredere grøntområde

Fylkesmannen trekker innsigelse - detaljregulering for Stiklestad alle 2-8 - Verdal kommune

Planforslaget legger til rette for nytt helsebygg med blant annet omsorgsboliger, sykehjemsplasser, sentralkjøkken og utvidelse av Verdal vgs. Planområdet avgrenses med fylkeveg 757, Stiklestad allé i sør, tomtegrense mot boligbebyggelse og landbruksareal i vest/nord og eiendomsgrense mot landbruksareal i øst.

Fylkesmannen har følgende vurderinger av de forslag vi har mottatt fra kommunen til å imøtekomme innsigelsene:

Ordlyd innsigelse: «Fylkesmannen har innsigelse til planen inntil det foreligger støyfaglig vurdering som viser effekt av avbøtende tiltak for o_BOP1, 2 og 3 og som sikrer støy på utsiden av vindu under Lden 55 dB for beboerrom mot gul støysone.»

Verdal kommune har endret bestemmelse som sikrer at flest mulig av beboerrom sikres støyforhold utenfor vindu i henhold til retningslinje for støy i arealplanlegging, T-1442/16 gjennom endring av bestemmelse Støy pkt. 2.6:

- Minimum 1/3 av beboelsesrommene i støyutsatt fasade, skal ha fysisk skjerming slik at de oppfyller støyretningslinjenes krav, tabell 3 om 55 db utenfor vinduer. Aktuelle tiltak er ekstern støyskjerm, lydfelle i åpningsvindu eller annen fasadeintegreert skjerming.*
- For de øvrige beboelsesrommene stilles det ikke krav om tilgang på stille side, men alle bokollektiv skal ha mist ett felles oppholdsrom med vindu og luftemulighet mot stille side. Det skal også være direkte utgang til uteareal som tilfredsstiller kravene i støyretningslinjene fra bokollektivets fellesrom. Et bokollektiv utgjøres av 8-10 beboerrom med stuer, spisekjøkken og andre fellesområder.....*
- Uteområdene mot syd i område o_BOP 1, 2 og 3 kan ha støynivåer som overskrider grenseverdiene i støyretningslinjene, forutsatt at det er tilgang på stille utearealer nord for bebyggelsen.»*

Konklusjon: Fylkesmannen vurderer dette som en akseptabel løsning og innsigelsen anses som imøtekommet.

Kommentar:

Når det gjelder støy er innsigelse frafalt i brev av 10.05.2019. Det er laget bestemmelser som sikrer maks antall bakkeparkeringsplasser. Kravet til kantsonen er økt med en halvmeter. I tillegg er det satt strengere krav til kantsonen ved at det nå er innført minimumskrav i bestemmelsene. Når det gjelder arealet for Verdal videregående skole er dette unntatt fra rettsvirkning i denne behandlingen.

Verdal FIK:

Verdal FIK har siden 2010 arbeidet aktivt for å få til et friidrettsanlegg i Verdal slik at barn, unge og voksne kan ha et sted å trene organisert eller uorganisert på løp, hopp, og lange/korte kast. I motsetning til andre idretter så mangler friidretten anlegg. Uten anlegg i nærområdet svikter rekrutteringa, og aktivitet og engasjement risikerer å dø ut. Grusbanetomta ved Verdal vgs. har vært friidretts- og skøyteanlegget i Verdal siden tidlig 80-tall da, sentralidrettsanlegget ble omgjort til kun fotball. Anleggene ved vgs. har imidlertid forfalt. Det trengs en modernisering for at også friidretten skal ha et anlegg som framstår som egnet til aktivitet på lik linje med andre idretter i Verdal.

Fra vår side har grusbanetomta vært sett på som best egnet fordi det er sentrums- og skolenært. Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge sier at ved omdisponering av arealer som er regulert til fellesareal, idrett eller friområde, som er i bruk eller er egnet for lek, skal det skaffes fullverdig erstatningsareal før utbygging. Dette gjelder da både friidrett og skøyter. Verdal FIK viser til en systematisk nedbygging av friidrettsanlegg i Verdal over tid. I tillegg til videregående forsvinner løpebanen i Vinne. Tidligere har løpebaner i Vuku, Landfald, og sentralidrettsanlegget forsvunnet. Dersom det nå ikke bygges nytt vil Verdal stå uten løpebane for friidrett. Verdal FIK forstår at det er kostnads- og arealkrevende med et friidrettsanlegg. Om det ikke skulle være mulig å få til et 400m-anlegg innen rimelig tid, kan en løsning med et nedskalert rekrutterings- eller treningsanlegg kunne være brukbart under visse forutsetninger. For å drive idretten vår er vi avhengig av en løpebane med ikke for krappe svinger (krappe svinger medfører skadeproblemer). Det tilsier en standard rundbane på helst 400m, og minimum 300m. Videre må vi ha muligheter til å drive lange kast som slegge, spyd og diskos med naturgras eller grus som underlag. Løpebane og kastmuligheter er avgjørende for at klubben skal kunne tilby treningsmuligheter for aldersgrupper 13 år og eldre som er målgruppa for Verdal FIK. En rundbane kortere enn 400m gjør at en ikke kan arrangere kretsmesterskap eller stevner av nasjonal karakter, og Friidrettsforbund og friidrettskrets ønsker derfor 400m rundbaner som standard på større steder med aktive klubber, slik som i Verdal.

Verdal FIK mener det er på høy tid at kommunen følger opp de positive signalene fra tidligere år og nå faktisk får bygget et friidrettsanlegg i Verdal. Klubben er positiv til å være med på å se for løsninger på dette. For klubben er anlegg et være eller ikke være for framtidig fritidsaktivitet.

Kommentar:

Se kommentar under uttalelse fra Verdal idrettsråd.

Norges friidrettsforbund

Denne høringsuttalelsen støttes i sin helhet av Norges Friidrettsforbund. Vår idrett er helt avhengig av anlegg for å kunne drives. Vi forutsetter at denne problemstillingen tas på alvor når denne plansaken skal behandles i kommunen.

Kommentar:

Se kommentar under uttalelse fra Verdal idrettsråd.

Knut Rostad

Undertegnede er grunneier på areal gnr. 21. bnr. 1 (Østvold).

Jeg har i høringsinnspill datert 31 01 2018 (innspill til oppstart reguleringsplanarbeid for Stiklestad alle 2-8 — utvidelse av planområde) anmodet om at areal innenfor planområdet tilhørende gnr. 21, bnr. 1 utelates i det videre planarbeidet. Av foreliggende planforslag ser jeg at arealet fortsatt er en del av planen, men at bruken av arealet nå er begrenset til kun å gjelde Undervisningsbygg. Denne begrensningen på arealbruken ser jeg som positivt, men jeg vil likevel understreke at jeg ikke ønsker å avstå areal til utbygging på min eiendom.

Jeg er redd for de virkninger en utbygging på min eiendom vil ha for min gårdsdrift både på kort og lang sikt.

Dette blant annet fordi:

- Det aktuelle arealet utgjør en viktig del av driftsgrunnlaget til en gård drevet på fulltid. Fire personer har i dag sitt faste arbeid på gården, i onnene betydelig flere. Det er behov for det aktuelle arealet for å drive aktivt vekstskitte i grønnsaksproduksjon, og med forestående generasjonsskifte vil det være en sikkerhet for framtidig drift at skolen med eventuell infrastruktur ikke fragmenterer drifta på nærliggende areal. Jeg mener at det ikke er for sent å gjøre en vurdering av annet tilgjengelig areal direkte tilknyttet planområdet. Mulighet for fortetting innenfor dagens skoleområde ber også utredes nærmere.*
- Om arealet inngår i fremtidig utvidelse av Verdal vgs. frykter jeg at dette vil kunne være første trinn i etablering av veg fra Stiklestad alle via Verdal vgs., eksisterende avlingsvei på min eiendom og opp til Østvollvegen. Dette vil medføre ytterligere arealtap/fragmentering av dyrkamark på min eiendom, samt drifts- og sikkerhetsmessige utfordringer da avlingsveg ikke kan benyttes på samme vis som i dag.*
- En eventuell skoleutvidelse på mitt areal vil på ett eller anna tidspunkt komme i konflikt med den tunge trafikken som kjøres til og fra åker, spesielt i høstsesongen med mye kassetransport. Her vil det kreve sikringstiltak mot ferdsel i åker og opphold i arealer rund avlingsveien av elever, for å hindre at det skjer ulykker. Veien er etablert for å redusere trafikkfaren i Østvollgropa etter hvert som størrelsen på maskiner og omfanget av transport har økt med årene.*
- Arealet som ønskes brukt til eventuell skoleutvidelse er et krevende areal. Det har tidligere vært sumpområde, som er drenert i flere omganger for å holde arealet i hevd. Det er etablert en pumpestasjon som står innenfor det aktuelle arealet. Denne stasjonen tar unna dreneringsvann, ikke bare fra det foreslått regulerte området, men også tilstøtende dyrka mark*
- Det er gravd ned ei varmeslynge innenfor området, som forsyner bolighus med jordvarme Denne vil trolig bli berørt av en skoleutvidelse.*

- *På gården drives det svineproduksjon. Dette medfører lukt ved blant annet fraukjøring. Jeg er bekymret for at både etablering av heiser-ruset og Undervisningsbygg tett inntil gården vil kunne fare til klager og restriksjoner på driften. Svineproduksjonen er også et viktig bidrag til den betjene gårdsbutikken som er et nytt og viktig satsningsområde på gården*

Jeg vil på denne bakgrunn igjen anmode om at areal på gnr. 21, bnr. 1 utelates i det videre planarbeidet.

Informasjon:

Det har ikke vært noen form for kommunikasjon med kommunen eller planlegger (Norconsult) i planprosessen. Vi ble ikke varslet om at arealet var en del av helsehusplanen som var ute på høring vinteren 2018 før vi tilfeldig fikk vite om endringene dagen før informasjonsmøtet tirsdag 09.01.2018D.a via en nabo som hadde sett annonsen om arrangementet på Facebook. Brevet om møtet kom onsdag 10.01, postlagt av kommunen fredag 05.01. Vi fikk så beskjed om at vi skulle bli involvert i det videre planarbeidet, men har ikke hørt noe før planen igjen ble lagt ut på høring nå i vinter. etter at komite for plan og samfunn hadde den til behandling 15 februar 2019. Oa fikk vi en epost om at planen var lagt ut på høring. Hvor er brukerinvolveringen?

Kommentar:

Utvidelsesarealet for Verdal vgs. nord for bekken, som ble innlemmet i planområdet etter innspill fra fylkeskommunen, har vært avsatt til framtidig offentlig formål eller tjenesteyting siden vedtak av kommunedelplan for Verdal sentrum den 27.08.2001 (sak 67/01), selv om grunneier hadde innvendinger til dette. I nylig opphevet reguleringsplan for «Øra øst, videregående skole», vedtatt i Verdal kommunestyre 06.06.1984 (sak 68/84), og trolig stadfestet 11.01.1985 (planident 1985001), var området regulert til boligformål i tre etasjer. Dette viser at arealet har vært regulert eller avsatt til utbyggingsformål siden 1984.

Saken ble sendt ut som brev om offentlig ettersyn hvor det ble orientert om hvor planforslaget kunne leses etter vanlig prosedyre.

Stian Stensland:

NMBU har siden 2015 gjort forskning og kartlegging av fisk og dens leveområder i 35 sjøørretbekker i Verdal. Kvisla som renner gjennom planområdet er en av disse bekkene. Vi elfisket bekken på flere stasjoner fra øverst til nederst i 2015 og 2018 uten å finne fisk der. Fisken har tilgang til ca 5 km med bekestrekning, men at den er fisketom per i dag skyldes trolig en kombinasjon av dårlig vannkvalitet i nedre del (planområdet ved videregående og nedover), modifisert/dårlig kvalitet på habitat med stort sett finmateriale og manglende kantskog, samt vanskelige oppvandringsmuligheter for ungfisk pga vannspeilsdemningen ved MENY.

Imidlertid har kommunen nå sanert kloakkutslippene fra bolighus ved videregående, og vannkvaliteten burde bli bedre og bra for fisk. Det er også et pågående arbeid i regi av kommunen, Verdal JFF, Verdalselva fellesforvaltning, NMBU m.fl. for å få mer fisk i

bekkene i Verdal, da sjøørretproduksjonen i kommunen som helhet er veldig dårlig (Hol 2018). Potensialet for fiskeproduksjon i Kvislabekken er stort, og ettersom den renner gjennom sentrumsområdet er den en viktig symbolbekk og kan brukes som utstillingsvindu for levende bekker og hva som er mulig å få til. Verdalsvassdraget er også et nasjonalt laksevassdrag noe som betyr at man skal ta særskilt hensyn til lakse- og sjøørretbestanden i vassdraget.

Arbeidet i planområdet bør gjøres slik at bekkens løp blir mer naturtro enn i dag. Det betyr å etablere kulper, svinger, raskere partier/stryk, større steiner, gytesubstrat, kantskog/-busker i en bred vegetasjonssone slik at fisken får skjul/skygge. Samtidig må eventuelle kulverter minimeres i lengde og tilpasses fiskepasseringer, og fortrinnsvis legges med innebygde terskler eller uten fall. Det vises til «Tiltakshåndboka for bedre fysisk vannmiljø» (Pulg et al. 2018) for utforming av tiltak. Området bør også tilrettelegges med natursti slik at besøkende får et innblikk i bekken som økosystem, og fiskens liv i bekken. Av hensyn til fisken og andre dyr/planter bør det ikke etableres et parkanlegg uten vill vegetasjon eller med gras helt ned til bekkkanten slik det er gjort lengre nede i Kvislaparken.

Kommentar:

Uttalelsen tas til orientering.

Trøndelag fylkeskommune:

Vi viser til forsendelse datert 18.1.2019 vedrørende detaljregulering for Verdal videregående skole og helsebygg, og takker for at vi har fått utsatt svarfrist.

Planområdet er om lag 69 dekar stort og ligger en knapp kilometer øst for Verdal sentrum. Det er avsatt som offentlig formål i kommunedelplan for Verdal by, og blir i dag brukt til Verdal bo- og helsetun og Verdal videregående skole med tilhørende adkomst, parkeringsareal, uteareal, idrettsbane, skotthyllbane og klubbhus. Planforslaget legger til rette for nytt helsebygg med blant annet omsorgsboliger, sykehjemsplasser, sentralkjøkken og utvidelse av Verdal vgs.

Planforslaget har en ryddig, og etter vår vurdering, god planbeskrivelse. I planbeskrivelsen kapittel 2.2 Regionale retningslinjer blir det vist til gammel fylkesplan. Vi gjør oppmerksom på at ny fylkesplan ble vedtatt 12.12.2018. Trøndelagsplanen er tilgjengelig på fylkeskommunens hjemmesider.

Når kommunen velger å bygge det nye helsehuset på denne tomte skjer det på bekostning av friidrettsanlegget. I vårt svarbrev til varsel om oppstart anbefalte vi derfor at de fremtidige konsekvensene for skole-, idretts- og nærmiljøanlegg burde tillegges mest vekt i konsekvensutredningen, og at behov for avbøtende tiltak og eventuelle korrigeringer av løsninger ble tett fulgt opp i arbeidet med å detaljprosjekttere helsebygget. Tilretteleggingen av de arealene som er igjen vil avgjøre om at områdets funksjon som nærmiljøanlegg blir opprettholdt. Reguleringsplanarbeidet følger i stor grad opp dette, ved bl.a. å stille krav til utomhusplan, gjennomgående gangvegtraseer og åpenhet for allmennheten,

både til helsebygget og den videregående skolen.

Reguleringsbestemmelsene stiller krav til utomhusplan før byggetillatelse blir gitt. Utomhusplanen for første byggetrinn av O_BOP2 skal også omfatte arealer og gjennomgående gangveger mot nord, på O_GAA1. Det blir stilt minimumskrav til MUA og til at arealene skal være åpne for allmennheten og fungere som nærmiljøanlegg. På samme vis skal utomhusplanen for Verdal videregående skole omfatte uteoppholdsareal og gjennomgående gangveg i område O_GAA2, med samlet minimumskrav til MUA for idrett og opphold, tilgjengelige for allmennheten utenom skoletid. Det er viktig at reguleringsplanen stiller krav til dette når friidrettsbanen blir bygd ned, og det er positivt at rekkefølgebestemmelsenes § 6.1.2 krever at det skal være etablert en erstatningsbane for idrett/aktivitet innenfor planområdet, tilrettelagt for islegging om vinteren, før dagens grusbane tas i bruk til utbyggingsformål.

Erstatningsbanen vil trolig måtte bli etablert på utearealet til Verdal vgs. Fordi det er helsebygget som utløser behovet for erstatningsareal må ansvaret for å reetablere aktivitetsflate for dagens grusbane ligge hos Verdal kommune som tiltakshaver.

Vi kan ikke se at grønne gårdsrom, slik det blir beskrevet i planbeskrivelsen, blir sikret i reguleringsbestemmelsene. Dette bør følges opp.

Planforslaget regulerer utbygging av det nye helsehuset (O_BOP2-O_BOP4) til 3 etasjer (høyde 12m). Etter vår vurdering gir dette for lav utnyttelse, særlig når utvidelsen av helsehuset går på bekostning av verdifulle fellesområder og idrettsanlegg for barn og unge. Med bakgrunn i dette burde også reguleringsbestemmelsenes §3.1.1. med tillatt grad av utnyttning ha oppgitt minste utnyttingskrav, og ikke kun maks- verdier.

Trøndelag fylkeskommune som utbygger og skoleeier

Det er i planbeskrivelsens kapittel 3 under Eiendomsforhold s. 12 anført at eier av gnr. 23, bnr. 44 er Verdal kommune. Dette medfører ikke riktighet.

Fylkeskommunen har siden 1976 disponert eiendommen til skole, idrett og kultur etter opprinnelige forutsetninger i vedtak og målebrev for eiendommen. Tomteområdet Øra øst på cirka 80 mål mellom RV 757 og Kvislabekken ble i 1976 vedtatt ervervet av kommunestyret i Verdal som grunnlag for påfølgende vedtak i Nord-Trøndelag Fylkeskommune for lokalisering av ny Verdal VGS og idrettshall. Bakgrunn for ervervet er ifølge saksfremstilling at tomt opparbeides og at nødvendig del av arealet stilles til disposisjon til videregående skole.

Fylkeskommunen har høye energikrav til egne bygg, og ønsker felles energisentral for helsebygget og Verdal vgs. Et teknisk rom/ bygg som dette vil ikke påvirke reguleringsplanarbeidet, men det berører planbeskrivelsens side 31 med vurderinger knyttet til fjernvarme. Vi viser for øvrig til initiativ i møte med Verdal kommune 1. mars då.

Trafikkløsninger

Planforslaget innebærer en forbedring for bussoppstilling og «kiss and ride». Uteområdene skal henge sammen og være åpne for både skolen, helsebygget Trøndelag fylkeskommune

og allmennheten. Det blir da ekstra viktig at detaljprosjekteringen legger til rette for et klart skille mellom myke og harde trafikanter i hele planområdet. Som vi påpekte ved varsel om oppstart er det viktig at planforslaget tar hensyn til Stiklestad allé. Dette blir sikret gjennom reguleringsbestemmelsene §3.3.4. For fylkeskommunen som skoleeier er det viktig at logistikk og adkomst til parkering for helsebygg ikke skal ha gjennomkjøring gjennom Verdal vgs (O_BOP5).

Regional plan for vannforvaltning

Kvisla renner gjennom planområdet. Bekken er i Vann-Nett registrert med moderat økologisk tilstand grunnet fysiske inngrep og forurensning fra kloakk. Regional vannforvaltningsplan setter mål om at bekken skal oppnå god økologisk tilstand. Det er svært positivt at reguleringsplanen sees i sammenheng med tiltak som kan bedre den økologiske tilstanden i Kvisla.

Kulturminner eldre tid:

På grunn av en intern glipp i fylkeskommunen har ikke kulturminnevern vært kjent med utvidelsen av planområdet før nå ved offentlig ettersyn. Vi beklager derfor at vi ikke har opplyst om dette tidligere. Utvidelsen av planområdet medfører at vi må foreta en arkeologisk registrering av planområdet for å avklare forholdet til automatisk fredete kulturminner før vi kan avgi vår uttalelse.

Den arkeologiske registreringen samt nødvendig for- og etterarbeid bekostes av tiltakshaver med hjemmel i kulturminnelovens § 10, jfr. § 9. Vi viser til vedlagte registreringsvarsel og budsjett for gjennomføring og godkjenning av undersøkelsen.

Trøndelag fylkeskommune kan ikke avgi endelig uttalelse før de arkeologiske forhold er avklart. Registreringen kan kun utføres på barmark, uten tele og med tilfredsstillende lysforhold. Kommunen kan ikke vedta reguleringsplanen før forholdet til automatisk fredete kulturminner er avklart og en endelig uttalelse foreligger.

Vi gjør oppmerksom på at denne uttalelsen ikke gjelder samiske kulturminner og viser til egen uttalelse fra Sametinget.

Kommentar:

Når det gjelder forholdet til kulturminner så er det planlagt at undersøkelser blir foretatt høsten 2019, så område nord for kvisla tas ut av planområdet i denne omgang. Når det gjelder utnytting er de bygg som er planlagt for sine formål hjemlet i reguleringsplanen. Det blir noe annerledes med en plan for offentlig formål hvor planen innretter seg etter en behovsvurdert bygningsmasse. For boligeiendommer er det lettere å øke tettheten.

Når det gjelder arbeidet med et større erstatningsareal må dette løses utenom planområdet. Det er igangsatt et arbeid med dette som nevnt under kommentaren til Verdal idrettsråd.

Endringer etter høring

I samråd med forslagstiller er det etter høring og offentlig ettersyn gjort følgende endringer i plandokumentene. Endringer i bestemmelsene er merket med rød skrift.

Plankart:

- Område nord for Kvislabekken benevnt som BOP6 er unntatt rettsvirkning i påvente av arkeologiske undersøkelser.
- Endring av byggehøyde innenfor BOP3 fra 17, 5 til 18,5 meter.

Bestemmelser:

- Tillegg til bestemmelse pkt. 2.6 angående støy
- Tillegg til bestemmelse pkt 3.1.4 angående maks antall parkeringsplasser
- Endring av bestemmelse pkt 3.2.2 økning av kantsone til 2.5 meter. Tillegg til samme bestemmelse der gis åpning for at vannstrengen kan legges over et annet reguleringsformål for å få et mer naturlig elveløp.
- Endring av bestemmelse 3.1.2 tekniske installasjoner over tillatte høyder endres fra 2,8 til 3,3 meter.
- Endring av bestemmelse 6 rekkefølgekrav som sier at det skal være etablert en erstatningsbane for idrett og aktivitet før ferdigattest gis.

Planbeskrivelse:

Det er utarbeidet et eget notat som legges ved planbeskrivelsen som oppsummerer de endringene som er foretatt etter offentlig ettersyn.

Vurdering:

Det er mottatt 12 høringsuttalelse. Alle innsigelser er avklart. Når det gjelder faglige råd er disse forsøkt innarbeidet i planforslaget så langt det er funnet anledning til det.

Når det gjelder forholdet til erstatningsareal innenfor planområdet er det laget en bestemmelse som sikrer at det skal være på plass før det utstedes ferdigattest. Dette er senere i tidslinjen enn det som var i forslaget til offentlig ettersyn, men her lå det ingen garanti for oppfølging ved at ferdigattest kan holdes tilbake. Grunnen til endringen er sikkerhet i anleggsfasen.

Når det gjelder å finne et større erstatningsareal for friidrett og isflate vises det til formannskapets vedtak 02.05.19 hvor det ble satt ned en arbeidsgruppe som skal utrede lokalisering av et rekrutteringsanlegg for friidrett. I tillegg har rådmannen påstartet et arbeid med masterplan for sentralidrettsanlegget, hvor det utredes både isflate og rekrutteringsanlegg for friidrett. Dette planarbeidet er planlagt slutført i august 2019, og politisk vedtak høsten 2019.

Det er økt byggehøyde for første byggetrinn benevnt som BOP3 i reguleringsplanen. Det er vurdert at dette byggetrinnet har en avstand til øvrig bebyggelse som er tilstrekkelig

slik at økningen ikke vil ha større negative konsekvenser for øvrig bebyggelse. Øvrige byggetrinn har samme byggehøyde som når planen var lagt ut til offentlige ettersyn av hensyn til boligbebyggelse i område.

Når det gjelder kantsone langs Kvislabekken er denne økt noe samtidig som det er satt inn minimumsavstand. Kantsone må ikke ofres for å få til en parkmessig opparbeidelse nærmest bekken.

Når det gjelder høyder i forhold til flom legges notat fra Norconsult til grunn. Det vurderes at økning av høyde på byggegrunn over kote 5.5 vil gi store utfordringer i forhold til universell utforming i prosjektet.

Konklusjon:

På bakgrunn av en helhetsvurdering tiltrår rådmannen at reguleringsplanen vedtas med de endringer som er foretatt med bakgrunn i offentlig ettersyn og forslagstillers endringer av eget tiltak.

Detaljregulering Heimtun - Sissel Collins gate 9 - 5038/20/43

Saksbehandler: Kirstine Karlsaune	Arkivref: 2018/9180 - /
E-post: kirstine.karlsaune@verdal.kommune.no	
Tlf.: 47471350	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn	05.06.2019	45/19
Kommunestyre	17.06.2019	56/19

Saksprotokoll i Komité plan og samfunn - 05.06.2019

BEHANDLING:

SV v/Anne Kolstad fremmet følgende tilleggsforslag:

«Planen må vurderes etter naturmangfoldloven §§ 8-12 og det må settes av en grøntsone mot elva slik at tilstrekkelig kantsone i henhold til å ivareta målene i vannressurslovens § 11.»

Det ble først votert over tilleggsforslaget fra SV som falt med 1 mot 8 stemmer.

Det ble deretter votert over rådmannens innstilling som ble enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Vedlagte planforslag vedtas iht. plan- og bygningslovens § 12-12.

Rådmannens innstilling:

Vedlagte planforslag vedtas iht. plan- og bygningslovens § 12-12.

Vedlegg:

- 1 Planbeskrivelse_Detaljregulering for Heimtun
- 2 Plankart rev. iht. KPS-vedtak i sak 15/19
- 3 Reguleringsbestemmelser sist revidert 22.05.2019
- 4 Situasjonkart rev. 14.02.2019
- 5 ROS analyse 15.04.2019
- 6 3D illustrasjoner_Detaljregulering for Heimtun
- 7 Kommentarer til høringsuttalelser (Tverrsnitt AS, 15.04.2019)

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

- [Kommunedelplan Verdal by, vedtatt 29.05.2017](#)
- [Sakspapir KPS 12.02.2019, sak 15/19 - Første gangs behandling detaljregulering Heimtun](#)
- [Sjekkliste ROS-analyse_ Detaljregulering for Heimtun \(vedlagt offentlig ettersyn\)](#)

Saksopplysninger:

Planforslaget legger til rette for 6 boenheter på et ca. 1,3 daa stort planområde, som i dag består av en boligtomt på Garpa/Prærien bebygd med en enebolig, uthus og garasje. Planen omfatter også tilhørende adkomst, parkering med mulighet for felles carport, boder, garasje og felles uteareal. Eksisterende hus skal deles i to leiligheter, i tillegg til at det skal settes opp et nytt leilighetsbygg i to etasjer med fire leiligheter og tilhørende boder.

Høring / offentlig ettersyn

Planforslaget er framlagt for høring og offentlig ettersyn i samsvar med vedtak i KPS-sak 15/19.

Dvs. at det før høring ble gjort følgende endringer i planforslaget:

- Byggehøyde for garasje og eventuell felles carport ble angitt i bestemmelsene.
- Plassering av eventuell carport ble angitt i plankartet med omriss av planlagt bebyggelse innenfor parkeringsformålet.

Planforslaget ble sendt på høring med brev datert 15.02.2019, og høringsfristen var 30. mars 2019.

Offentlig ettersyn ble kunngjort i avisa Innherred den 16.02.2019 og på kommunens hjemmeside.

Det er mottatt følgende høringsuttalelser:

01 Innherred Renovasjon, 19.02.2019

02 Statens vegvesen, 22.02.2019

03 Ingrid og Halfdan Mikalsen, 28.02.2019

04 Norges vassdrags- og energidirektorat, 04.03.2019

05 Sametinget, 13.03.2019

06 Trøndelag fylkeskommune, 22.03.2019

07 Fylkesmannen i Trøndelag, 27.03.2019 (innsigelse) og 10.05.2019 (trekking av innsigelse)

08 Direktoratet for mineralforvaltning, 28.03.2019

09 Innherred Brann og redning, 07.05.2019 (svar på henvendelse samme dag)

Høringsuttalelsene er nedenfor gjengitt i sin helhet og kommentert:

01 Innherred Renovasjon, 19.02.2019

«Husk utvendig areal for avfallssystem.»

Kommentar:

Høringsforslaget viste område for renovasjonsanlegg i nordvest, og dette er beholdt.

02 Statens vegvesen, 22.02.2019

«Plansaken berører våre interesser i liten grad. Planområdet ligger etter vårt syn slik til at det bør være et akseptabelt tilbud for myke trafikanter å ta seg mot skoler og øvrige sentrumsfunksjoner. Vi har ingen merknader til planforslaget.»

Kommentar:

Uttalelsen tas til orientering.

03 Ingrid og Halfdan Mikalsen, 28.02.2019

«Vi er nærmeste nabo med eiendom 20/42- Sissel Collins gate 7.

Sissel Collins gate er en «gammel» gate på Garpa. Vi mener at leilighetsbyggets bygningsvolum og plassering avviker mye fra omliggende bebyggelse. Det er bare eneboliger i denne gaten, og seks boenheter på 1,3 daa er et stort avvik i denne gaten. Seks boenheter krever mye uteareal i form av både parkering og uteopphold. Vi mener det er for lite uteområde til dette.

Det er tegnet inn carport og parkering til seks biler foran huset og to biler i garasje bak den boligen med to boenheter.

Carporten har avstand til vår eiendom på en meter. Det står at minst 5% av parkeringsplassene skal være tilrettelagt for bevegelsehemmete.

Vi ser at det blir vanskelig med manøvreringsareal uten at de er innenfor vår og Acta sin eiendom. Det er ikke areal nok til å snu bilene ved garasjen og bilene må rygge helt ut i Sissel Collins gate for å kunne kjøre ut.

Samtidig er veien der bilene skal kjøre ev. rygge til og fra parkeringen gangadkomst til lekeplass. Det skaper farlige situasjoner, og trafikksikkerheten blir utrygg for barna når de skal gå til lekeplass.

Hvordan skal ev. brannbil/ambulanse komme til når alle parkeringene er opptatt?

Det er beregnet åtte biler til seks boenheter. Vanligvis så har de fleste husholdningen to biler. Hvis det er to biler pr boenhet så blir det 12 biler, noe det ikke er plass til.

De som bor der kan også risikere å få besøk, hvor skal de parkere? Vi er redd for at parkering blir å skje på Sissel Collins gate og på vår eiendom.

Sissel Collins gate er smal, og det er trangt der når noen parkerer i gaten. Da blir det også veldig uoversiktlig ved vår og deres inn/utkjøring.

Med seks boenheter så må en regne med at det blir noe trafikk. Både bil og sykkel, samt barn skal ferdes på denne avkjørsel.

Vi mener det er for lite plass til parkering både for beboere og besøkende. Det er så trangt at det kan skape farlige situasjoner både for voksne og barn. Både for beboerne på Heimtun og alle som ferdes i gaten.»

Kommentar:

Vi har delvis forståelse for innvendingene. Seks boenheter på 1,3 daa er en vesentlig fortetting og avviker fra det som var vanlig tomteutnyttelse da dette boligområdet ble bebygd. Kommunedelplanen legger imidlertid opp til fortetting i sentrumsnære boligområder. Leilighetsbyggets bygningsvolum (2 etasjer og bebygd areal på ca. 200 m²) avviker ikke vesentlig fra bolighusene i nærområdet.

Planforslaget er i samsvar med kommunedelplanens krav til uteoppholdsareal.

Planforslaget oppfyller kommunedelplanens minstekrav til bl.a. bilparkering (9 plasser, hvorav 4 til tomannsboligen og fem til leilighetsbygget med fire boenheter), og de som kjøper leilighet her må være innstilt på at de her ikke kan ha to biler per husstand. Planen viser 7 biloppstillingsplasser samt garasje med plass til to biler. Situasjonsskartet viser 12 sykkelplasser.

Det er knapt med manøvreringsareal, men det er ikke forutsatt bruk av naboeiendommer til dette. Løsningen er ikke optimal ift. gangadkomst til lekeplass, men det blir lite trafikk.

Det er ikke vanlig å regulere ekstra parkering med tanke på utrykningskjøretøy, men adkomst for disse samt flyttebiler er et poeng. De står imidlertid sjelden lenge på ett sted. Det er innhentet uttalelse fra Innherred Brann og redning.

Høringsforslaget har tydeligvis vært uklart mht. plassering av carport mot nabogrense, da plankartet viser omriss av planlagt bebyggelse nærmere nabogrense enn 1 meter. Plasseringen er nå nærmere forklart i bestemmelse 6.2, slik at planen blir mer i samsvar med gjeldende regelverk.

04 Norges vassdrags- og energidirektorat, 04.03.2019

«Vi viser til ovennevnte forslag til detaljregulering samt vår uttalelse til planoppstart av 29.10.2018. Slik planforslaget nå framstår kan vi ikke se at tiltaket kommer i berøring med de interesser vi er satt til å forvalte og vi har derfor ingen innvendinger til planforslaget.»

Kommentar:

Uttalelsen tas til orientering.

05 Sametinget, 13.03.2019

«Vi viser til deres brev av 13.03.2019 og vår uttalelse av 09.10.2018, gitt i forbindelse med høring av reguleringsplan for Heimtun.

Sametinget opprettholder vår tidligere uttalelse i saken, og har ingen spesielle merknader til planforslaget. Vi ser også at melde- og aktsomhetsplikten er ivaretatt i regulerings-bestemmelsene, hvilket vi er veldig fornøyde med.

Til sist minner vi om at alle samiske kulturminner eldre enn år 1918 er automatisk freda i følge kml. § 4 annet ledd. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet.

Det er ikke tillatt å skade eller skjemme freda kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Trøndelag fylkeskommune.»

Kommentar:

Uttalelsen tas til orientering.

Kulturminnelovens aktsomhets- og meldeplikt forutsettes fulgt opp av tiltakshaver.

06 Trøndelag fylkeskommune, 22.03.2019

«Planforslaget legger til rette for 6 boenheter på et om lag 1,3 dekar stort planområde, som i dag består av boligtomt med en enebolig. Planforslaget omfatter også tilhørende

adkomst, parkering med mulighet for felles carport, boder, garasje og felles uteareal. Eksisterende hus skal deles i to leiligheter, i tillegg til at det skal settes opp et nytt leilighetsbygg i to etasjer med fire leiligheter og tilhørende boder. Dette gir en boligtetthet på cirka fem boenheter per dekar. Både boligformål, byggehøyder, grad av utnytting, minimum antall boenheter/daa, og krav til uteopphold og parkering er i samsvar med overordna plan.

Fortetting i eksisterende boligområder har både fordeler og ulemper. Bit for bit utbygging er krevende, og fører til økt trafikkbelastning og ofte til endring av karakteren av et område. Vi støtter rådmannens vurdering i at bygningenes plassering, volum og takform er akseptable og uten store avvik fra omliggende bebyggelse. Samtidig har planforslaget knappe marginer for trafikkmanøvrering inne på området, og trafikkikkerhet kan bli en utfordring. Dette kan løses med krav om parkering under bakken.

Transformasjon av etablerte eneboligområder til boligområder med langt høyere utnytting bør ideelt ikke skje «bitvis», men i en større helhet. Det gir større garanti for gode helhetsløsninger, bokvalitet, trafikkisikre parkeringsløsninger og gode fellesområder.

Planforslaget er i samsvar med kravet i kommunedelplanen om minimum 50 m² uteoppholdsareal pr. boenhet, og det er ca. 450 meter til friområdet «Mekken». Det er en positivt at området ned mot Kvisla blir satt av til uteoppholdsareal.

Reguleringsbestemmelsene sikrer at arealet nærmest Kvislabekken skal beholdes som et belte med naturlig kantvegetasjon. Samtidig er planforslaget med på å privatisere arealet ned mot Kvisla. Det kan være et godt grep at kommunen som planmyndighet tar stilling til verdiene av bekker og elver i sentrum ved neste revisjon av kommunedelplanen.

Vannforvaltning

Planområdet strekker seg til Kvislabekken, registrert i Vann-Nett som 127-57-R Kvisla-Minsåsbekken-Liabekken. Bekken har mål om å oppnå god økologisk tilstand, jfr. regional vannforvaltningsplan. Utbyggingen ser ikke ut til å berøre Kvislabekken i særlig grad, men det er viktig å unngå forringelse av den økologiske tilstanden fra f.eks. graving og nedslamming i anleggsfasen.

Kulturminner nyere tid

Fylkeskommunen kan ikke se at tiltaket kommer i konflikt med nyere tids kulturminner, kulturminner fra etter 1537, av nasjonal eller regional verdi. Vi har derfor ingen innvendinger til planforslaget. Vi gjør oppmerksom på at Verdal kommune må vurdere om tiltaket kommer i konflikt med lokalt viktige kulturminner.

Kulturminner eldre tid

Vi vurderer at det er liten risiko for at planen vil komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner, og har derfor ingen særskilte merknader til planforslaget. Vi minner imidlertid om den generelle aktsomhets- og meldeplikten etter § 8 annet ledd i kulturminneloven. Dersom man i løpet av arbeidets gang oppdager noe som kan være et automatisk fredet kulturminne (f.eks. gjenstander, ansamlinger av sot/kull eller stein), skal arbeidet stanses og fylkeskommunen varsles.

Vi gjør oppmerksom på at denne uttalelsen ikke gjelder samiske kulturminner og viser til egen uttalelse fra Sametinget.»

Kommentar:

Planforslagets knappe marginer for trafikkmanøvrering inne på området kan bli en utfordring både trafikksikkerhetsmessig og praktisk for beboere/besøkende. Det synes imidlertid ikke rimelig å kreve parkering under bakken her. Fortetting er krevende, men minstekrav oppfylles.

Små marginer krever stor nøyaktighet ved utbygging for at arealene skal bli brukbare.

Privatisering av arealet ned mot Kvislabekken: Bekker kan være et positivt innslag i boligområder, men i dette eldre boligområdet oppleves kantsonen til bekken som smal, og det er liten plass til ev. sti mellom bebyggelse/hager og kantsonen. Detaljreguleringen for Veslefrikk bofellesskap, vedtatt i 2014, som ligger ca. 75 meter nedstrøms Kvislabekken (i Volhaugvegen 9), har kun byggegrense på ca. 8 meter fra midt i bekken, og bod er oppført nærmere bekken. Her er det gangbro over bekken, men gangforbindelsen innbyr ikke til allmenn ferdsel. Det antas enklere å tilrettelegge for at Kvislabekken blir en opplevelsesverdi også for allmennheten innenfor pågående plan for nytt helsebygg på motsatt side av bekken, og hvor dette også er vektlagt i planprosessen.

Vannforvaltning: Det påpekes som viktig å unngå forringelse av den økologiske tilstanden i Kvislabekken, fra f.eks. graving og nedslamming i anleggsfasen. Kantsonen sikres nå i reguleringsplan og etter offentlig ettersyn er planen supplert med bestemmelse om anleggsfasen (§ 2.5), hvor bl.a. massehåndtering nevnes. Foto viser planert terreng ovenfor bekken.

Kulturminner nyere tid: Kommunen har ingen kulturminneplan, men bevaringsverdig bebyggelse er vist i kommunedelplan for Verdal by, vedtatt 29.05.2017. Denne overordna planen viser ikke bevaringsverdig bebyggelse her. Dvs. at tiltaket anses å ikke komme i konflikt med lokalt viktige kulturminner. Historielaget og Kulturtjenesten i kommunen er ikke spesielt tilskrevet, men planforslaget har vært på offentlig ettersyn, og det er ikke mottatt innspill om lokalt viktige kulturminner. Garasjen skal nå være revet, og i planen foreslås også uthus fjernet.

Kulturminnelovens aktsomhets- og meldeplikt forutsettes fulgt opp av tiltakshaver.

07 Fylkesmannen i Trøndelag, 27.03.2019

«Landbruk

Det planlegges for 6 leiligheter innenfor planområdet på ca. 1,3 dekar.

Reguleringsbestemmelsene sikrer minimum 5 boenheter innenfor området. Det planlegges med andre ord for en fortetting av området, hvor en relativt høy utnyttning også er sikret gjennom en minimumsbestemmelse.

Landbruksavdelingen har på denne bakgrunn ingen merknader til planforslaget.

Klima og miljø

Klima- og miljøavdelingen viser til vår uttalelse til varsel om oppstart, der vi spesielt bemerker at det nye planområdet omfatter deler av Kvislabekken. Denne er registrert i

Naturbasen som naturtype Viktig bekke drag BN00011122 Kvisla, verdsatt som «Viktig» (B-verdi). Dette er et sjøørretvassdrag, og verdien er gitt etter samlet vurdering av fisketetthet, vannkvalitet, vannføring, og anadrom lengde mv. I planbeskrivelsen er det gitt en begrunnelse for hvorfor garasjen er plassert nærmere Kvislabekken enn kommunedelplanens bestemmelse om 20 meter byggegrense. Ut fra strøkets karakter og kravet om høy utnyttingsgrad mener vi at dette er akseptabelt. I oppstartsvarselet viser vi imidlertid til vannressurslovens § 11, som stiller krav om at det langs bredden av vassdrag skal opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. I planen er det satt av et belte langs Kvislabekken som vegetasjonsskjerm. Dette er et godt grep, men ifølge plankart og planbestemmelsen § 5.1 vil bredden avsatt til mulig kantsone være 3 meter. Dette er svært lite, og etter Fylkesmannen som miljømyndighet sin vurdering ikke tilstrekkelig for å ivareta målene i vannressurslovens § 11.

Fylkesmannen vil med det som bakgrunn gi faglig råd om at bredden på kantsonen utvides ved at det legges inn en bredere vegetasjonsskjerm («grønnstruktur») i kartet.

Vi kan ikke se at planen er vurdert etter §§ 8- 12 i naturmangfoldloven, og vil videre bemerke at verken planbeskrivelse eller saksframlegg inneholder noen vurdering av faren for spredning av fremmede arter. For å sikre at dette følges opp i videre arbeid vil Fylkesmannen gi faglig råd om at det tas inn et nytt punkt om massehåndtering i fellesbestemmelsene. Et forslag til ordlyd kan være: «Ved all massehåndtering må fare for spredning av fremmede arter vurderes. Det må foretas en kartlegging før anleggsstart og etterkontroll etter ferdigstillelse av området.»

Helse og omsorg

Viser til tidligere uttalelse datert 01.11-18. «... siden det her planlegges for bebyggelse i et eksisterende boligområde bør det være konkrete bestemmelser som sikrer en trygg gjennomføring av bygge- og anleggsperioden og at naboene ikke utsettes for helsemessig ulempe». Fylkesmannen som helsemyndighet kan ikke se at dette er beskrevet i bestemmelsene og gir faglig råd om at det tas inn et nytt punkt i bestemmelsene som stiller konkrete krav til anleggsfasen.

Det bør stilles krav om at det utarbeides en plan for beskyttelse av omgivelsene i bygge- og anleggsfasen som redegjør for trafikkavvikling, massetransport, driftstider, trafikk sikkerhet for gående og syklende, støyforhold, rystelser og vibrasjoner, renhold og støvdemping og som sikrer at nødvendige beskyttelsestiltak skal være etablert før bygge- og anleggsarbeider kan igangsettes.

Videre skal støygrenser som angitt for bygge og anleggsvirksomhet i

Miljøverndepartementets Retningslinjer for behandling av støy i arealplanleggingen, T-1442/2016, og luftkvalitetsgrenser angitt i Retningslinjer for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging, T-1520, tilfredsstillers.

Samfunnssikkerhet

Fylkesmannen forutsetter at risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) som utarbeides i plansaker er i tråd med plan- og bygningsloven § 4-3, og viser til DSB sin veileder Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging (2017). Se også sjekklister i vedlegg 5 for eksempler på uønskede hendelser og lenker til nyttige regelverk.

Fylkesmannen vil påpeke at en ren sjekklister uten videre beskrivelser og analyser ikke er å anse som en ROS-analyse. Dette ble spesifisert fra Fylkesmannen ved uttalelse til

oppstart av planarbeidet, datert 1.11.2018. Vedlagte ROS er omtalt som en sjekklister og har preg av å være dette. Listen viser til ingen kilder, så som kommunens helhetlige ROS-analyse, beredskapsplanverk, tilstøtende områders ROS-analyser eller andre relevante dokumenter eller kilder. Sjekklister har ingen beskrivende tekst for hva som er vurdert og fremstår derfor ikke som en analyse. Kravene i loven er at det skal foreligge en analyse.

Det kan godt være gjort grunnlagsarbeid som tilsvarer en analyse, men dette kommer ikke fram av vedlagte sjekklister. I planbeskrivelsen utypes det noe i form av kildebruk og vurderte momenter.

Dette kommer tydelig fram, men det er vanskelig å se noen sammenheng mellom vedlagte ROS sjekklister og de momenter for samfunnssikkerhet som er nevnt i planbeskrivelsen. Vedlagte sjekklister er også datert i mars 2015, og det har siden den tid kommet til mange momenter og veiledere og sjekklister med tema som burde ha vært vurdert i analysen når den legges fram for høring tidlig i 2019.

Analysen bør selvstendig vurdere hvilke tema den skal ta opp for området og tilstøtende områder og hvordan tiltaket vil påvirke disse. Derfor savner Fylkesmannen vurderinger og tema innen et endret klima. ROS-analysen skal vurdere risiko og sårbarhet som kan oppstå ved endret arealbruk med dagens forutsetninger, samt vurdere hvordan fremtidige klimaendringer kan påvirke tiltaket. Se mer informasjon på klimatilpasning.no og i Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sine veiledere. Vi viser samtidig til utarbeidede klimaprofiler for alle fylker som kan benyttes i arbeidet med ROS-analysen.

Vi kan ikke se at klima er vurdert inn i analysen og benyttet klimapåslag eller hvordan et endret klima kan påvirke tiltaket og området, så som mye vind og styrtregn med påfølgende kortvarig flom pga. vansker med overvannshåndtering. Dette er et eksempel. Analysen viser heller ikke til at det er benyttet kildegrunnlag som kommunens helhetlige ROS eller vurderinger til ROS-analyser i tilstøtende områder eller ROS for kommunens arealplan. Og heller ikke beredskapsplanverk er tatt inn som kildemateriale.

Fylkesmannen vil sterkt oppfordre kommunen til å være tydelig på hvilke forventninger til utbygger som skal tilligge i ROS-analysen og hvilke krav og innhold, samt kilder som er viktig for analysen. Det er en forutsetning at det skal være et helhetlig og systematisk arbeid med beredskap og samfunnssikkerhet i kommuner etter sivilbeskyttelsesloven § 14. I §14 2.ledd vises det direkte til at dette arbeidet også skal vises ned i planarbeidet i kommunen. Fylkesmannen minner om at det er kommunen som planmyndighet som har ansvar for å godkjenne ROS-analysen i henhold til plan- og bygningsloven § 4-3.

Fylkesmannen varsler med dette innsigelse inntil det er utarbeidet en ROS-analyse med dokumentasjon som presenterer analysen i saken etter pbl § 5-4 på grunnlag av pkt. 4 i DSB s veileder for Fylkesmannens innsigelser kapittel 4 på bakgrunn av at det er usikker om pkt. 1. er oppfylt (Lovens vilkår om risiko- og sårbarhetsanalyse iht. § 4-3 i plan- og bygningsloven er ikke gjennomført for planområdet.) og pkt. 3. Det er gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyse for planområdet, men: b. Analysen omfatter ikke endring av risiko- og sårbarhetsforhold som følge av utbygging, samt c. Analysen omfatter ikke risiko- og sårbarhetsforholdene i kombinasjon, herunder en vurdering av konsekvenser av fremtidige klimaendringer i forhold til tiltak i planen.

Det er også usikker i hvor stor grad pkt d. er oppfylt (Mulige konsekvenser av utbyggingen utenfor planområdet er ikke tilstrekkelig utredet.)

*Barn og unge
Ingen merknader.*

Fylkesmannens konklusjon

Det fremmes følgende innsigelse til reguleringsplanen:

- *Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 4-3 fremmes det innsigelse til planen inntil det er utarbeidet en ROS-analyse som ivaretar endring av risiko- og sårbarhetsforhold som følge av utbyggingen samt risiko- og sårbarhetsforholdene i kombinasjon, herunder en vurdering av konsekvenser for fremtidige klimaendringer i forhold til tiltakene i planen.*

Det fremmes følgende faglige råd til reguleringsplanen:

1. *For å ivareta vassdragets verdi knyttet til biologisk mangfold og som flomløp og fordrøyningsmagasin, vil Fylkesmannen gi faglig råd om at bredden på kantsonen utvides ved at det legges inn en bredere vegetasjonsskjerm («grønnstruktur») i kartet.*
2. *For å unngå spredning av fremmede arter, vil vi gi faglig råd om at det tas inn et nytt punkt med krav til massehåndteringen i fellesbestemmelsene.*
3. *For å ivareta omgivelsene i bygge- og anleggsfasen, vil vi gi faglig råd om at det tas inn et nytt punkt i bestemmelsene som stiller krav om plan som redegjør for hvordan bygge- og anleggsfasen skal gjennomføres og at Retningslinjer for behandling av støy i arealplanleggingen, T-1442/2016, og luftkvalitetsgrenser angitt i Retningslinjer for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging, T-1520, tilfredsstilles.»*

Kommentar:

I sakspapir ved første gangs behandling var planforslaget vurdert etter naturmangfoldloven under saksopplysninger og overskriften «Naturmangfold».

Kantsonen langs Kvislabekken er vist/sikret i planen med formål grønnstruktur vegetasjonsskjerm. Faglig råd om å øke bredden på kantsonen er vurdert, men ikke funnet mulig å imøtekomme. Verdal kommune ved saksbehandlere på plan og miljø har vært på en befaring langs Kvisla, og vi ser at en f.eks. 6 meter bred kantsoner er umulig å få til i dette området. I forslagsstillers kommentarer til høringsuttalelser viser foto dagens situasjon. Det synes ikke realistisk å få til en sone på mer enn 3 meter, selv om fylkesmannen ønsker det.

Foreslått kantsoner langs Kvislabekken vil gi ca. 2,5 til 3,8 meter kantsoner langs bekken. På bakgrunn av ROS er det foreslått en ny bestemmelse 2.8 (forbud mot tett dekke).

Litt om bakgrunnen for kantsoner: Vannressursloven § 11: Langs vassdrag med årssikker vannføring skal det «*opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr*». Nedfall fra trær gir næring til bunndyr, som igjen er mat for fisk. Døde trær og planterester gir skjulesteder og næring for fisk. Trær i små sidebekker er særlig viktige for gyting og ungfisk. Trær langs vassdrag reduserer oppvarming av vannet, det er en fordel fordi problemalger liker det varmt og lyst. Røttene fra trær forsterker jorda og trekker opp vann, slik at jorda blir tørrere og vi får mindre erosjon. Trær langs bekken vil også reduserer flomskader ved at de beskytter mot erosjon.

Faglige råd om fremmede arter og bygge- og anleggsfasen er fulgt opp med bestemmelse 2.5.

Fylkesmannens innsigelse til ROS-analysen er fulgt opp ved at det er utarbeidet en ny ROS-analyse som er oversendt til fylkesmannen. Fylkesmannen har i brev av 10.05.2019 trukket innsigelsen, se under. På bakgrunn av ROS er det foreslått en ny bestemmelse 2.8 (forbud mot tett dekke).

Fylkesmannen 10.05.2019 – trekking av innsigelse etter ny ROS
«På bakgrunn av mottatt materiale fra Verdal kommune med utarbeidet ROS-analyse for detaljregulering for Heimtun – Sissel Collins gate 9, trekker Fylkesmannen sin innsigelse med begrunnelse i manglende ROS-analyse. Fylkesmannens vurdering er at oversendt ROS-analyse i tilstrekkelig grad imøtekommer flere av momentene i begrunnelsen for Fylkesmannens innsigelse og fremstår alt i alt som tilfredsstillende med vurderinger, momenter og tiltak som er relevant for området. Fylkesmannen vil likevel peke på at vi savner en oversikt over hvilke kilder som er benyttet ved utarbeidelse av ROS-analysen og om kommunens helhetlige ROS, kommuneplanens arealdel sin ROS-analyse, andre tilstøtende områders ROS-analyse og kommunens beredskapsplanverk er benyttet som kilder eller analysegrunnlag. Dette svekker analysen, men slik den fremstår med de vurderinger og beskrivelser som er gjort er analysen, er den likevel god nok for å tilfredsstillende kravet om å være en ROS-analyse. Samtidig kunne vi ønske oss at det var tydeliggjort i analysen hvordan kommunen har en rød tråd i sitt kommunale planverk fra overordnet plannivå og ned i detaljplanlegging og om kommunen jobber systematisk og helhetlig med samfunnssikkerhet. Sistnevnte er også et moment i Fylkesmannens tilsynsarbeid ovenfor kommunene etter sivilbeskyttelsesloven § 14. Fylkesmannen ser ellers etter sammenheng og helhetlig arbeid innen samfunnssikkerhet, og vil videre fokusere på området innen kildegrunnlag samt utvalgte tema, og spesielt om klimatilpasning med klimapåslag er vurdert i ROS-analyser. Fylkesmannen vil oppfordre kommunen for fremtiden å være tydelig ovenfor utbyggere i oppstartsfasen for hvilke kvalitetskrav og formkrav samt tema som kommunen vurderer er nødvendig i en ROS-analyse. Det er kommunen som tar ansvar for en ROS-analyse når den sendes på høring som planmyndighet etter plb § 3-4.»

Kommentar:

Trekking av innsigelsen innebærer at planforslaget kan egengodkjennes av kommunestyret.

ROS var tema i planbeskrivelse og bestemmelser (punkt 1.9.2) til kommunedelplan Verdal by. Kommunedelplanen omhandler flere fareområder (bestemmelse 1.7.2 og 7.1). Bl.a. overvannshåndtering (1.7.5) og havnivåstiging (1.7.2) er nevnt.

08 Direktoratet for mineralforvaltning, 28.03.2019

«Planforslaget skal legge til rette for boliger innenfor allerede bebygd område. Planen ligger innenfor grusforekomsten Borga, som Norges geologiske undersøkelse (NGU) har vurdert til å ha liten lokal betydning. Planområdet berører ingen kjente masseuttak, gamle gruver eller bergrettigheter. DMF har derfor ingen merknader til at området reguleres som foreslått.»

Kommentar:
Uttalelsen tas til orientering.

09 Innherred Brann og redning, 07.05.2019
*«Hei, har sett over planforslaget og har ingen merknader vedrørende adkomst da vi ved en eventuell brann må stå ett godt stykke fra bygningen (ca. 25 meter) på grunn risiko for strålevarme. Vi vil benytte veien til våre kjøretøy.
Det vi vil anmerke er at avstand mellom brannkummene i området overskrider maks grensen på 100 meter (er nå 124 meter) og be om at det pålegges utbygger å etablere brannkum innen 25-50 meter fra borteste inngang, viser ellers til vedlagte rammebetingelser.»*

Kommentar:
Uttalelsen forutsettes fulgt opp av tiltakshaver, men er også formidlet til Teknisk drift i kommunen. Teknisk drift har påpekt at: *«Det er brannkum i svingen på Sissel Collins gate mot sør og i kryss Sissel Collins / Frydenlundgata. Etter våre mål er nærmeste brannkum ca. 50-60 m unna.»* Dialog er uansett opprettet, så dette forventes avklart uavhengig av plansaken.

Endringer etter høring

Tiltakshaver har etter høring og offentlig ettersyn gjort følgende endringer i bestemmelsene:

Planbeskrivelse og plankart

Ikke endret.

Forslagsstiller har kommentert høringsuttalelser i eget vedlegg.

Reguleringsbestemmelsene (endringer etter offentlig ettersyn er vist med blå tekst)

Punkt 2.5: Det er tilføyd bestemmelse som omhandler både fremmede arter og anleggsperioden.

Punkt 2.8: Det er tilføyd forbud mot tett dekke som hindrer infiltrasjon.

Punkt 6.2: Supplert med hensyn til plassering av carport.

Risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)

Ny, se vedlegg.

Vurdering:

Det er mottatt 9 høringsuttalelser, som er kommentert i saken.

Både boligformål, byggehøyder, grad av utnytting, minimum antall boenheter/daa, og krav til uteopphold og parkering er i samsvar med overordna plan. Det er også tatt hensyn til flom samt vegetasjon langs Kvislabekken. Det er ikke mottatt innvending til foreslått avvik fra kommunedelplanens byggegrense mot offentlig/kommunal veg og Teknisk drift er hørt.

Fylkesmannens innsigelse til ROS-analysen er avklart.

Nærmeste nabo i sør har innvendinger til bl.a. bygningsvolum, parkeringsløsning og trafikksikkerhet. Også fylkeskommunen påpeker utfordringer med parkering, manøvrering, trafikksikkerhet, og skriver at dette kan løses med parkering under bakken. Det er ikke gjort endringer i planen som imøtekommer disse innspillene.

Parkering og manøvreringsareal har knappe marginer, og disse arealene gir en trafikksikkerhets-messig noe krevende gangadkomst til lekeplassen ved bekken, over parkering/kjøreareal og forbi garasje der det blir vanskelig å snu personbil. Dette var påpekt i sakspapir ved første gangs behandling og tas også opp i høringsuttalelser, men det blir lite trafikk. Seks boenheter på ca. 1,3 daa, der det også tas hensyn til at eksisterende bolighus skal stå er krevende. Fortetting med kvalitet bør vektlegges, og her vil knappe marginer fordre stor nøyaktighet ved plassering av tiltakene for at situasjonen skal bli brukbar for framtidige beboere. Gode løsninger som fungerer i det daglige er viktig for bokvalitet og bolyst.

Å beholde eksisterende bygg gjør det vanskelig å finne gode interne løsninger, selv om det å unngå riving er gunstig avfallsmessig. Vi er kjent med at forslagsstiller har vurdert og forkastet flere alternativer, samt søkt samarbeid med hjemmelshaver i nord om felles adkomst.

Øvrige faglige råd er stort sett imøtekommet så langt vi mener det har vært mulig. Planen sikrer kantsone langs bekken, men fylkesmannens ønske om større bredde ble ansett krevende. Det har vært dialog om brannberedskap, men dette gir ikke grunnlag for endring av planen.

Konklusjon

Planforslaget inneholder en del knappe løsninger og noe krevende adkomst til lekeplass. Dette ble også påpekt ved første gangs behandling og i høringsuttalelser. Selv om det er mottatt innvendinger finner imidlertid Rådmannen at planforslaget kan vedtas.

Ny selskapsavtale fra 01.01.2020 - KonSek Trøndelag IKS

Saksbehandler: Jostein Grimstad	Arkivref: 2018/4675 - /
E-post: jostein.grimstad@verdal.kommune.no	
Tlf.: 958 48 148	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	06.06.2019	72/19
Kommunestyre	17.06.2019	57/19

Saksprotokoll i Formannskap - 06.06.2019

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Verdal kommune godkjenner ny selskapsavtale i KonSek Trøndelag gjeldende fra 01.01.2020.

Rådmannens innstilling:

Verdal kommune godkjenner ny selskapsavtale i KonSek Trøndelag gjeldende fra 01.01.2020.

Vedlegg:

1. Behandling i representantskapet i KonSek Trøndelag IKS.
2. Utkast til selskapsavtale gjeldende fra 01.01.2020.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Representantskapet i KonSek Trøndelag IKS behandlet denne saken i møte 29.04.2019 og vedtok følgende:

- 1) Representantskapet anbefaler at deltakerkommunene i Konsek Trøndelag vedtar ny selskapsavtale for Konsek Trøndelag.
- 2) Den nye selskapsavtalen gjelder fra 1.1.2020 og avløser gjeldende selskapsavtale.

Saksutredning til representantskapet:

Åtte deltakerkommuner går ut av Konsek Trøndelag som en følge av kommunereformen. For at selskapet skal ha en gyldig selskapsavtale fra 1.1.2020 må selskapsavtalen endres. Det er nødvendig med endringer i tre av paragrafene:

§ 1 Selskapet. Oppføringen av deltakere må endres.

§ 4 Eierandeler og innskuddsplikt. Det blir forandringer i eiersammensetningen når åtte av deltakerkommunene går ut av selskapet. Eierandelen foreslås økt for to av deltakerne, Orkland og Steinkjer kommune.

§ 16 Uttreden. Her foreslås tidspunktet for første mulige tidspunkt for uttreden endret fra 1.1.2020.

Endring i §4. Eierandeler og innskuddsplikt

I forbindelse med opprettelsen av selskapet ble eierandelene fordelt etter innbyggertall. Med kommunereformen øker innbyggertallet i Namsos og Orkland kommuner, slik at de skal ha ytterligere en eierandel (se under). I utredningen om sammenslåing av sekretariatene ble det anslått at det nye selskapet har behov for en egenkapital tilsvarende 3 måneders drift, om lag 2,5 mill kr, som også tilsvarer dagens egenkapital. 100 eierandeler à kr 25.000 er fordelt som vist under:

Oversikt over fordeling av eierandeler før og etter 1.1.2020

Innbyggertall	Eierandeler pr. deltaker	Til 31.12.19		Fra 1.1.2020	
		Ant. eiere	Sum eierandeler	Ant. eiere	Sum eierandeler
0 - 4.999	1	22	22	16	16
5.000 – 9.999	2	5	10	3	6
10.000 – 14.999	4	4	16	2	8
15.000 – 19.999	5	2	10	4	20
Mer enn 20.000	6	2	12	2	12
Fylkeskommunen	30	1	30	1	30
Sum		36	100	28	92

Kommunereformen medfører at Konsek Trøndelag får færre eiere, færre eierandeler og lavere egenkapital. 10 eierandeler forsvinner ut ved årsskiftet 2019/2020. Det kompenseres

noe ved at kommunene Namsos og Orkland får en ekstra eierandel hver. Egenkapitalen blir dermed kr 200.000 lavere enn dagens nivå. Dette er uproblematisk, fordi selskapet har opparbeidet noe egenkapital. Dersom Fosen-kommunene kommer inn fra 2021 vil eierandelene og egenkapitalen øke til kr 50.000 over dagens nivå.

Endring i § 16. Uttreden

Dagens eiere gikk inn i selskapet 1.1.2018, med 1.1.2020 som første mulige dato for uttreden. For å gi selskapet god forutsigbarhet mener daglig leder at deltakerne fra 2020 bør binde seg til selskapet i minimum to år. Første mulige dato for uttreden blir da 1.1.2022.

Interpellasjon fra John Hermann (UAVH) - Arken som aktivitetshus

Saksbehandler: Bjørn Iversen	Arkivref: 2018/7227 - /000
E-post: bjorn.iversen@verdal.kommune.no	
Tlf.: 958 48 148	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	17.06.2019	59/19

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

John Hermann (UAVH) har fremmet slik interpellasjon:

«Arken som aktivitetshus

Som kjent ble det etter det åpne møtet på Arken, 22.november 2018, i regi av Eldrerådet i Verdal, der Arkens framtid og aktivitetshus i Verdal ble drøftet, nedsatt et interimsstyre, med representanter for 6 av de 13 frivillige organisasjonene som var tilstede på møtet 22.november.

Stein Aamdal er valgt som leder og Hege Anita Austad som sekretær. Ellers i styret sitter Inger Marie S. Valstad, Steinar Storhaug, Jostein Solbakken, Bjørn Slettum og Øystein Vist.

Interimsstyret har gjennom vinteren i samarbeid med 13 lag og foreninger forsøkt å avklare interesse, behov og muligheter som ligger i å utvikle Arken til et aktivitetshus. Dette arbeidet er nå kommet til et punkt der det trengs ei politisk avklaring.

I møte med rådmann 27.mars uttrykte interimsstyret behov for ei politisk avklaring før det kan komme videre med å utvikle Arken. De uttrykte det slik:

Vi trenger arbeidsro og forutsigbarhet. Vi kan ikke forvente at lag og organisasjoner flytter utstyr, fyller opp med møbler og deltar i dugnad bare for å

stå uten lokalet høsten 2021. Vi ser ikke for oss hva som skal være alternativet til Arken som aktivitetshus.

Skal vi kunne utvikle Arken til et aktivitetshus trenger vi snarest et løfte om å kunne bruke Arken i minst 10 år. Bare da gir det mening å fortsette det arbeidet interimsstyret for Arken har gjort til nå.

Vi er kjent med at administrasjonen i løpet av våren skal legge fram til politisk behandling en sak om kommunens bygningsmasse og ber om at Arken tas ut av denne og avklares for seg sjøl.

På bakgrunn av dette ønsker jeg derfor å stille ordføreren følgende spørsmål:

- 1) Trenger administrasjonen en politisk avklaring fra kommunestyret før de kan legge fram ei innstilling om framtidig bruk av Arken?
- 2) Hvis ja, når må den foreligge dersom de frivillige organisasjonene skal få svar før høsten, hvis administrasjonen ikke trenger ei slik politisk avklaring, når kan de frivillige organisasjonene regne med å få svar?

og fremmer følgende oversendelsesforslag til formannskapet:

«Kommunestyret ber administrasjonen legge fram til politisk behandling i møtet 26.08 et forslag om å utvikle Arken til et aktivitetshus.»

Ordfører vil besvare interpellasjonen i møte.

Interpellasjon fra Anne Kolstad (SV) - angående konsesjonssøknad for Hyllfjellet, Sognavola og Markavola vindkraftverk

Saksbehandler: Bjørn Iversen	Arkivref: 2019/2184 - /
E-post: bjorn.iversen@verdal.kommune.no	
Tlf.: 952 83 946	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	17.06.2019	60/19

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Anne Kolstad (SV) har fremmet slik interpellasjon:

«Landbasert vindkraftutbygging skaper for tida store konflikter i landet vårt. Det er, og kommer fortsatt til å være, stort press for å få gjennomført prosjekter som er i posisjon til å få støtte via elsertifikatordninga. Konsesjoner har blitt gitt på tross av lokal motstand. Prosjekter man trodde skulle bli skrinlagt gjennomføres nå i stor hast, ikke minst på grunn av langsiktige investeringer fra mektige internasjonale kapitalkrefter. I Verdal er prosjektet Hyllfjellet, Sognavola og Markavola vindkraftverk konsekvensutredet og ligger til avgjørelse hos NVE.

Kommunestyret i Verdal ønsket ikke vindkraftutbygging i de omsøkte områdene og vedtok derfor følgende uttalelse til søknaden:

Verdal kommune ønsker ikke vindkraftutbygging i omsøkte områder, og fraråder at det gis konsesjon til EON Wind Norway for bygging av Hyllfjellet, Sognavola og Markavola vindkraftverk med tilhørende nettilknytning. Dette begrunnes ut fra følgende:

- Konsekvensene for spesielt reindriftsnæringen, landskap, friluftsliv, ferdsel og inngrepsfrie områder vurderes i denne saken til å være av betydelig negativt

omfang, som ikke vil kunne oppveies av de potensielle positive sider knyttet til verdiskaping og sysselsetting.

- Kommunestyret i Verdal har lagt til grunn at utbyggingsområder for vindkraft bør avklares gjennom regional plan, noe som ikke er tilfelle her.

Områdene i Verdal kommune er ikke utpekt som egnet for vindkraft i NVE sitt forslag til «Nasjonal ramme for vindkraft på land». Det er imidlertid også åpning for utbygging utenfor de foreslåtte områdene. En avgjørelse i saken kan derimot ligge langt fram i tid, da NVE har stilt behandling av konsesjonssøknader i bero inntil «Nasjonal ramme for vindkraft på land» er endelig vedtatt.

Verdal SV mener at det nå bør tas aktivt grep for å få avsluttet E.ON sitt vindindustriprosjekt i Verdalsfjella og at et klokt grep vil være å be om at E.ON Wind Norway trekker konsesjonssøknaden for prosjektet Hyllfjellet, Sognavola og Markavola vindkraftverk.

Spørsmål til ordføreren

Vil ordføreren ta aktivt grep for å få avsluttet E.ON sitt vindindustriprosjekt i Verdalsfjella?

Forslag til avstemming

Kommunestyret ber om at følgende brev sendes til E.ON Wind Norway:

Angående konsesjonssøknad for Hyllfjellet, Sognavola og Markavola vindkraftverk

Verdal kommune ber om at E.ON Wind Norway trekker konsesjonssøknaden for prosjektet Hyllfjellet, Sognavola og Markavola vindkraftverk.

E.ON Wind Norway søkte i juni 2014 om konsesjon for dette prosjektet. Verdal kommune vedtok følgende uttalelse til søknaden:

Verdal kommune ønsker ikke vindkraftutbygging i omsøkte områder, og fraråder at det gis konsesjon til EON Wind Norway for bygging av Hyllfjellet, Sognavola og Markavola vindkraftverk med tilhørende nettilknytning. Dette begrunnes ut fra følgende:

- Konsekvensene for spesielt reindriftsnæringen, landskap, friluftsliv, ferdsel og inngrepsfrie områder vurderes i denne saken til å være av betydelig negativt omfang, som ikke vil kunne oppveies av de potensielle positive sider knyttet til verdiskaping og sysselsetting.
- Kommunestyret i Verdal har lagt til grunn at utbyggingsområder for vindkraft bør avklares gjennom regional plan, noe som ikke er tilfelle her.

Områdene i Verdal kommune er ikke utpekt som egnet for vindkraft i NVE sitt forslag til «Nasjonal ramme for vindkraft på land». En avgjørelse i saken kan derimot ligge langt fram i tid, da NVE har stilt behandling av konsesjonssøknader i bero inntil «Nasjonal ramme for vindkraft på land» er endelig vedtatt. En avgjørelse i saken har allerede tatt alt for lang tid, og dette er en belastning for berørte parter og skaper usikkerhet for kommunens fremtidige arealpolitikk.

Verdal kommune ber derfor om at E.ON Wind Norway viser respekt for lokaldemokratiet, kommunens innbyggere, samt samisk reindrift og kultur, ved å trekke konsesjonssøknaden for prosjektet Hyllfjellet, Sognavola og Markavola vindkraftverk.»

Ordfører vil besvare interpellasjon i møte.

Spørsmål til ordfører fra Høyre: Utvikling i sentrumsområdet

Saksbehandler: Bjørn Iversen	Arkivref: 2018/5166 - /
E-post: bjorn.iversen@verdal.kommune.no	
Tlf.: 952 83 946	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	17.06.2019	61/19

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Høyre v/Oddleiv Aksnes har stilt følgende spørsmål til ordfører:

«Verdal sentrum på vestsiden av jernbanen står ovenfor en transformasjon og utbygging av meget stor betydning for en helhetlig utvikling av sentrumsområdet.

En detaljregulering for Domuskvartalet er sendt ut på høring, det er varslet oppstart planarbeid i Megakvartalet, Bane Nor har planer om ny perrong på vestsiden av sporet i en lengde på over 300 meter, planovergangen i Nordgata skal stenges for all trafikk, klagesaken vedr jernbaneområdet er avklart med sluttbehandling i Kommunal og Moderniserings departementet.

Disse prosjekter medfører noen utfordringer, men samtidig utløser det muligheter for en langsiktig og helhetlig utvikling av området på vestsiden av jernbanen i sentrumsområdet.

En slik omfattende transformasjon av området bør samordnes og koordineres på en samfunnsmessig god og helhetlig måte.

I endelig avgjørelse vedr innsigelse til kommunedelplanen Verdal By 2017 – 2030, legger KMD noen tydelige føringer for hva som må gjøres for området.

- De pålegger at det må utarbeides en reguleringsplan som viser fremtidige løsninger for området rundt stasjonen og Nordgata, der løsninger for ulike trafikkgrupper, utforming av sidearealer til jernbanen og sikring mot ulovlig kryssing.
- I arbeidet med reguleringsplan må det avklares om deler av arealene kan omdisponeres permanent, eller midlertidig benyttes til andre formål enn jernbane.
- Planovergangen i Nordgata skal stenges for alle trafikkgrupper, men samtidig skal det etableres en løsning som ivaretar etablert ferdselsmønster i Verdal sentrum.

Kommunedelplan for Verdal By gir også noen bestemmelser ift utnyttelsesgrad, byggehøyde og parkeringskrav som utfordrer tiltakshavere i planlagte prosjekter.

Spesielt ift parkering, tilgang og attraktivitet til næringsarealer og ønsket utvikling med reduksjon av biltrafikk på gateplan.

Et samspill mellom alle aktører hadde gitt et mulighetsrom for en helhetlig utvikling av sentrumsområdet i et langsiktig perspektiv, og samtidig gitt større fleksibilitet for å kunne oppnå best mulige fellesskapsløsninger for et attraktivt sentrumsområde.

Spørsmål 1:

Hvilke vurderinger har Verdal kommune gjort omkring disse forhold utover allerede vedtatte planer for området, og kan vi forvente at et slikt planarbeid blir igangsatt, og hvilken rolle kan kommunen ha i en eventuell samordningsprosess?

Spørsmål 2:

Har Verdal kommune vurdert utfordringen med økt parkeringsbehov ved Bane Nors planer om ny perrong på vestsiden av jernbanen.

Parkeringsbehov og parkeringsløsning er et gjennomgangstema ifm utvikling av et sentrumsområde som dette. Det er et overordnet ønske om i størst mulig grad redusere bilbruk og bilparkering på bakkeplan, og tilrettelegge for myke trafikanter og aktiviteter på gateplan. Dette medfører at i en liten by som Verdal bør det lages løsninger som tilrettelegger for et fellesbruk og adkomst til området. Det mest hensiktsmessige er en løsning med sentrumsnær parkering under bakken eller i parkeringshus. Dette blir ofte begrenset av økonomiske årsaker, og må i tilfelle finansieres på en eller annen måte. Innføring av parkeringsavgift er ikke ønskelig, da det har så store negative aspekter med seg.

Utbyggere i sentrumsområdet har utfordringer med å tilfredsstille parkeringskravene i reguleringsbestemmelsene, enkelte beboere i sentrum har behov for en ekstra bil, næringsaktører kan ha behov for egen reservert parkeringsplasser, osv.

Frikjøpsordningen er en ordning som ikke er brukt i noen særlig grad i Verdal, men i andre kommuner blir den brukt aktivt for å finansiere gode parkeringsløsninger i et langsiktig perspektiv. Pris på et slik frikjøpsordning er ofte relatert opp imot kostnaden for etablering av en parkeringsplass.

Spørsmål 3.

Har Verdal kommune vurdert praktisering av frikjøpsordningen ifm den transformasjonen sentrumsområdet står ovenfor som en mulighet til delfinansiering av en helhetlig parkeringsløsning for sentrumsområdet?»

Ordfører vil besvare spørsmålene i kommunestyrets møte.